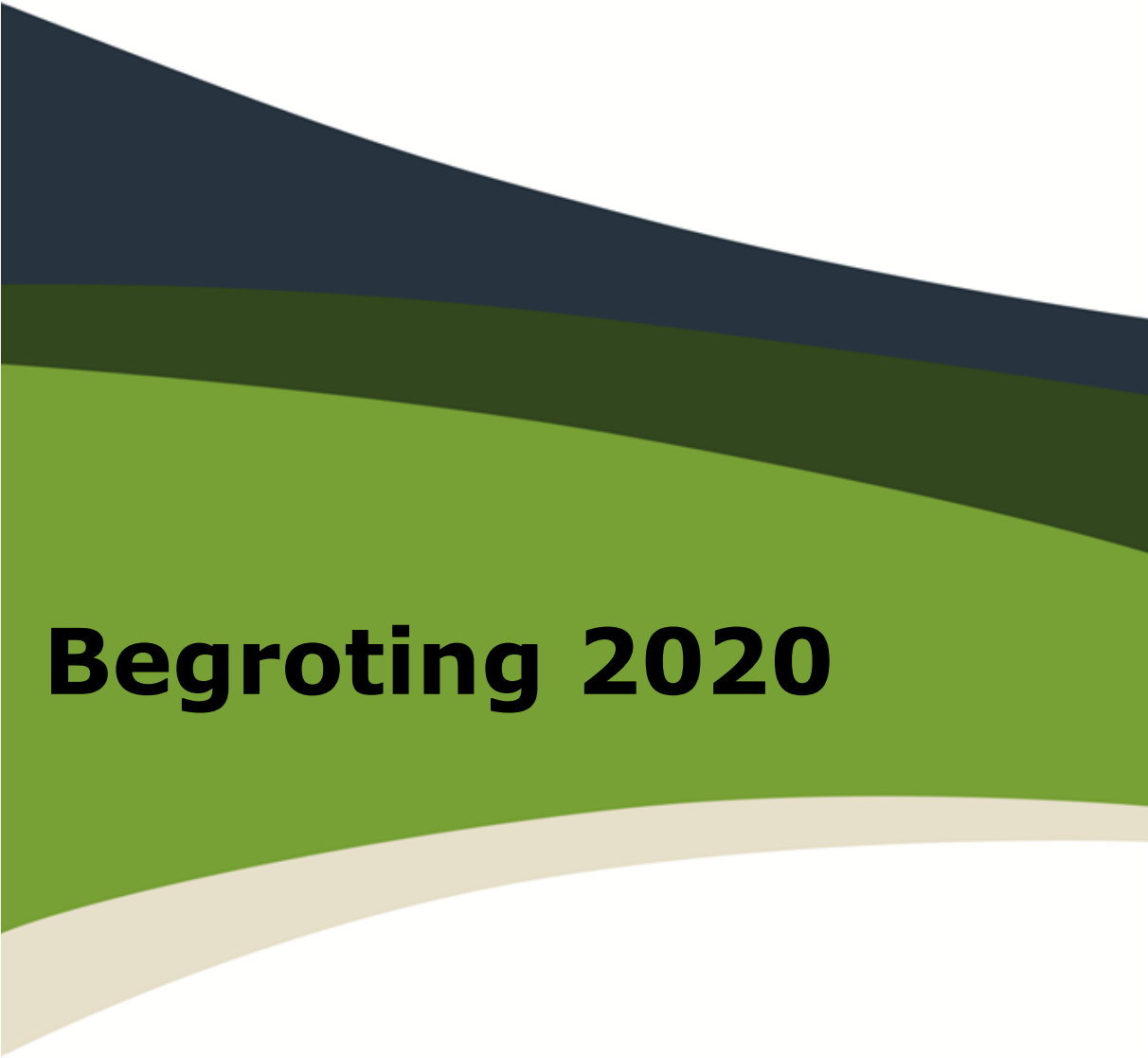

Begroting 2020

Inhoudsopgave

Algemeen	5
Inleiding	5
Leeswijzer	13
Infographic	16
Financiële samenvatting	17
Exploitatie	17
Vermogenspositie	20
Programma's	23
Recapitulatie	23
P0 Bestuur en ondersteuning	25
P1 Veiligheid	39
P2 Verkeer en vervoer	45
P3 Economie	51
P4 Onderwijs	57
P5 Sport, cultuur en recreatie	63
P6 Sociaal Domein	75
P7 Volksgezondheid en milieu	91
P8 Wonen en bouwen	101
Paragrafen	107
Paragraaf Lokale heffingen	109
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	121
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	127
Paragraaf financiering	133
Paragraaf bedrijfsvoering	141
Paragraaf verbonden partijen	143
Overzicht verbonden partijen	144
Paragraaf grondbeleid	159
Paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	161
Financiële begroting	165
Uitgangspunten	165
Meerjarenbeeld 2020-2023	166
Dekkingsplan 2020-2023	173
Resultaat begroting 2020	179
Toelichting baten en lasten	179
Toelichting meerjarenperspectief	180
Bijlagen	183
Nieuw beleid per programma	184
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	188
Subsidies	190
Overzicht baten en lasten per taakveld	196
Incidentele baten en lasten	199
Investerings	200

Begroting 2020 Gemeente Wassenaar: Met gepast optimisme en gezond realisme

Voor u ligt de jongste programmabegroting 2020 van de gemeente Wassenaar. In deze begroting laten wij zien wat wij als college van burgemeester en wethouders (b&w) willen bereiken in de komende periode, wat wij er voor gaan doen en wat het mag kosten. De begroting is in lijn met ons coalitieakkoord 'Wassenaar: Zelfstandig en Verantwoordelijk' en is structureel sluitend.

Bestuurlijk en financieel houden we koers waarbij we als raad, college van b&w, de ambtelijke organisatie en samenleving duurzaam met elkaar samenwerken zodat we ons mooie en bijzonder gewone dorp toekomstbestendig maken.

Kroonbenoemde burgemeester

Met de benoeming van de kroonbenoemde burgemeester, Leendert de Lange, is het 'collegeteam' weer compleet en kan door de gemeenteraad en het college van b&w verder worden ingezet op het duurzaam versterken van de 'realisatiekracht' van de gemeente om zo onze wettelijke taken, maatschappelijke opgaven en bestuurlijke ambities te verwezenlijken. Onder de programmatische paraplu Wassenaar 2030, worden de belangrijkste inhoudelijke opgaven in samenhang geadresseerd. Hiermee wordt invulling gegeven aan het raadsbesluit 'versterken realisatiekracht gemeente Wassenaar' van 18 juni 2019.

In 2020 leggen we het fundament van Wassenaar 2030

Het landelijk weekblad Elsevier laat ook dit jaar weer zien dat we strak bovenin de Nederlands top staan van beste plekken om te wonen. Dat is goed nieuws voor iedereen die in ons mooie dorp woont, werkt, onderneemt, recreëert of winkelt. Maar het is ook van groot belang voor bijvoorbeeld de internationale stad Den Haag, de kenniswerkers op het sciencepark in Leiden en het gewenste top-vestigingsklimaat in de Metropoolregio Rotterdam – Den Haag (MRDH). Doelstelling is om de sterke uitgangspositie van Wassenaar te verzilveren als gemeente binnen een regio waar het prettig en veilig wonen is voor alle mensen, dankzij de beschikbaarheid van voldoende passende woningen, groene ruimte, hoogwaardige voorzieningen, bereikbaarheid, stabiel en toegankelijk bestuur en goede dienstverlening voor alle inwoners.

Het is een aantrekkelijk verhaal dat aanzet tot samenwerking, omdat partners in de regio de waarde van Wassenaar ervaren en dit ook willen koesteren. Een verhaal wat aan al onze inwoners laat voelen dat de gemeente, als eerste overheid, er voor hén is. Zodat zij bevestigt zien en ervaren dat er aandacht is voor de eigenheid van het dorp. En dit met waardering voor de kracht van de samenleving en ruimte voor initiatieven van onderop.

Van een afstand kan Wassenaar sociaal-geografisch geduid worden als een 'Frozen town'; veel groen, duingebied en strand maar beperkt in (grote) ontwikkelmogelijkheden.

Dit gegeven, ondanks de in- en uitstroom van vele 'internationals' maakt de 'verzilvering' van onze vitale bevolking tot een uitdaging. Want we willen een gezonde mix van ouderen, jongeren en gezinnen in ons dorp houden. Hoe kunnen we de verschillende (jonge en ondernemende) generaties, die elders ook kansen zien, verleiden om hier te blijven wonen en actief te zijn in de samenleving? De agenda 2030 biedt daarom kansen om Wassenaar als gemeenschap vitaal te houden.

Ruimte om te ademen, biodiversiteit, groen en schoon water, zijn belangrijke waarden. Het duingebied van Wassenaar is omvangrijk en heeft de grootste biodiversiteit van Nederland. Dankzij het in tact blijven van grote delen van het landschap, de landgoederen en het duingebied, in combinatie met de ligging aan zee, tussen Den Haag, Leiden en Schiphol, maakt het Wassenaar een aantrekkelijke en veilige woonlocatie.

Die aantrekkelijkheid geldt ook voor 'expats' of 'internationals' zoals we ze tegenwoordig noemen. Wassenaar biedt een breed pallet aan internationaal onderwijs zoals de Indonesische school, de Amerikaanse school (ASH) en het Rijnlands Lyceum. De aanwezigheid van de Amerikaanse ambassade, de ruim 35 ambassadeurs die woonachtig zijn in ons veilige en groene dorp heeft dan ook een grote aantrekkingskracht op internationale bedrijven en instellingen die een -tijdelijk- 'thuis' zoeken voor hun medewerkers.

In het programma *Wassenaar 2030* gaat het college van b&w samen met de gemeenteraad en onze inwoners in dialoog om te komen tot een toekomstvisie voor 2030.

College van burgemeester en wethouders over het programma 'Wassenaar 2030': *"Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, wat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet."*

Veilig, groen en internationaal dorp

- 1. We werken aan een veilig en groen dorp**
- 2. Net als voor onze Wassenaarders bieden we aan onze internationals 'a home away from home.'**
- 3. Onze partners in de regio weten waar we staan en hoe we elkaar kunnen versterken.**

Een dorp in beweging

- 1. We werken aan een fietsverkeersveiliger en goed bereikbaar dorp met een bloeiende economie.**
- 2. We maken van het dorp, de duinen en het strand een prachtige plek voor inwoners en toeristische bezoekers om te recreëren en verblijven.**
- 3. Waar schone lucht en kwaliteit van wonen en leven voorop staan.**

Bouwen aan een solide basis

- 1. We zorgen voor een degelijk gemeentelijk huishoudboek gericht op toekomstige taken.**
- 2. De ontwikkeling van gemeentelijk vastgoed draagt bij aan de Wassenaarse investeringsagenda richting 2030.**
- 3. We verwerken ons afval op een duurzame, servicegerichte en dienstverlenende manier.**

Denken in mogelijkheden

- 1. We dragen zorg voor onze monumenten, zoals raadhuis De Paauw.**
- 2. Waar het belangrijk is dat burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties invloed kunnen uitoefenen op de omgevingsvisie. De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen. Daarom zijn in de Omgevingswet en in het Omgevingsbesluit regels over participatie opgenomen.**
- 3. En we gaan passend bouwen en voegen woningen toe op inbreilocaties voor onze jongeren, gezinnen en ouderen.**

Duurzaam en toekomstbestendig

- 1. We dragen bij aan het landelijk klimaatakkoord met de lokale energiestrategie. Aan de klimaattafels bespreken we de onderlinge versterking van projecten ter vermindering van de CO2-uitstoot. Voor de ontwikkeling van de transitievisie warmte gaan we de wijken in.**
- 2. De vrijwillige inzet van zoveel inwoners is een van de kwaliteiten van Wassenaar. We werken daar graag mee samen.**
- 3. We willen dat iedereen zich maximaal kan ontwikkelen.**

Iedereen doet mee!

- 1. We zijn inclusief.**
- 2. We zorgen voor onze jongeren en ouderen.**
- 3. We helpen hen die een steun in de rug nodig hebben en promoten sport en beweging voor een vitale bevolking.**

Zichtbaar investeren in de kwaliteit van ons dorp

Ook in 2020 investeert het gemeentebestuur zichtbaar in het behoud van de kwaliteit van ons mooie dorp. In het **centrum van Wassenaar** wordt in samenspraak met winkeliers, vastgoedeigenaren en omwonenden gewerkt om de beeldkwaliteit van 'de Winkelhaak' (van Hogendorpstraat – Luifelbaan - Langstraat) te verbeteren. Hiervoor stelt de gemeente circa €350.000,- beschikbaar. Verder wordt voor circa €300.000,- aan technische veiligheidsmaatregelen genomen zodat de prachtige korenmolens 'Windlust' uit 1668 ook in de toekomst toegankelijk blijft voor bezoek en gebruik. In navolging van de regionale verkeersregelininstallaties die het afgelopen jaar zijn omgevormd naar intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI's) worden de twee lokale verkeersregelininstallaties op de van Zuylen Nijveltstraat omgevormd naar iVRI's. Dit kost circa €105.000,-. De gegevensuitwisseling, die hierdoor mogelijk wordt gemaakt draagt bij aan het beter bereikbaar maken van Wassenaar.

In de **wijk Groot Deijleroord** wordt in 2020 aan **de Burmanlaan** gestart met de bouw van een eigentijdse en multifunctionele gymzaal. Overdag kunnen de kinderen van groep 1 t/m 8 van de St. Jozefschool en de Nutsschool hier hun gymlessen volgen. In de avonden en weekenden is de zaal geschikt voor bijvoorbeeld kleinere dans- en fitnessgezelschappen.

Voor de bouw van de gymzaal is een bedrag van maximaal €1.586.000,- gereserveerd. We creëren een duurzame ruimte voor onze (klein)kinderen voor de komende 40 jaar.

Aan een mooi en nog veiliger strand voor en van Wassenaar wordt in 2020 hard gewerkt. De bekende strandpost van de Wassenaarse Reddingsbrigade zal geheel worden vernieuwd zodat onze reddingsprofessionals voor de toekomst goed gehuisvest zijn om zo hun belangrijke veiligheidstaken te kunnen uitoefenen. Een bedrag van circa €540.000,- komt hiervoor beschikbaar. Ook de opgang van het strand naar de parkeergelegenheid krijgt een revitalisering voor circa €50.000,-. Zo blijft **'De Wassenaarse Slag'** een kwalitatief -hoog-aantrekkelijk familiestrand met internationale erkenning dankzij de jaarlijkse beoordeling door 'Quality Coast' met het predicaat Blauwe vlag.

In en rondom **het Havengebied** wordt de nodige aandacht besteed aan achterstallig en noodzakelijk onderhoud. Zo wordt gestart met het herstel van de kades langs het Havenkanaal. Hiervoor is een bedrag van circa €2.000.000,- begroot. Bij het gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat is er sprake van achterstallig onderhoud. Het 'brutalistisch' ogende pand uit de vorige eeuw is naar de huidige (klimaat)maatstaven, van binnen sterk verouderd en de werkruimtes van medewerkers moeten daarom worden aangepast aan de eisen van deze tijd. Zo kan het gebouw in ieder geval tien jaar lang weer mee kan als kantoorruimte. Om een start te maken met het sober en doelmatig opknappen van het gebouw wordt er in 2020 circa €1.000.000,- in geïnvesteerd. Verder wordt het veiliger fietsen op **De Starrenburglaan** waar infrastructurele maatregelen worden genomen voor circa €100.000,-.

In **Oostdorp** aan de **Dr. Mansveltkade** worden in 2020 de voorbereidingen getroffen voor de bouw van een nieuwe multifunctionele sporthal voor Wassenaar. Deze nieuwe sporthal vervangt hiermee de beide oude en afgeschreven sporthallen. Gesprekken tussen de sporthalcommissie, de sportvereniging De Kieviten en de gemeente hebben geleid tot een gezamenlijke inzet, enthousiasme en draagvlak voor de nieuwe plannen. Hiertoe is een intentieovereenkomst getekend die om zal worden gezet in een contract. De gemeenteraad heeft ingestemd met het benodigde budget van €7.400.000,- om de bouw mogelijk te maken.

Inclusief voor alle kwetsbaren

Onze inspanningen en investeringen in het sociale domein zijn wellicht 'minder' zichtbaar, maar zeker niet minder waardevol. Onder de noemer 'langer thuis wonen' zetten we ons met betrokken organisaties in als '1 tegen eenzaamheid' en werken we de 'inclusie agenda' verder uit. De inclusieve samenleving is er voor iedereen, zodat alle kwetsbare mensen met of zonder een beperking mee kunnen doen in de maatschappij. In 2020 wordt er een integraal uitvoeringsplan ontwikkeld met het doel, de lokale agenda voor de inclusieve samenleving, vorm te geven. Hiermee geven we een aanzet tot de geleidelijke verwezenlijking van de algemene toegankelijkheid van sociale, voorzieningen in het sociaal domein. Daar waar mogelijk zullen we verbindingen maken met terreinen buiten het sociaal domein, zoals wonen, een toegankelijke omgeving, schuldenaangepak, omgeving, cultuur en economie.

Invoering Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet krijgt het college van b&w meer bevoegdheden bij de uitvoering van beleid en is de gemeenteraad nadrukkelijker belast met de hoofdlijnen en het toezicht op het beleidsproces. Deze wijziging maakt het bijvoorbeeld mogelijk om binnen acht weken een omgevingsvergunning te kunnen afgeven. Raad en college van b&w zullen daarvoor enkel op hoofdlijnen moeten sturen en zoveel mogelijk mandateren, zodat een snelle afweging kan plaatsvinden. Haar kaderstellende rol vult de raad primair in door het speelveld te definiëren waarbinnen initiatieven ontplooid mogen/kunnen worden. Daar wordt bepaald wat wel en niet mag/kan en hoe het spel (participatie en weging) plaats heeft. Initiatiefnemers, belanghebbenden en gemeentelijke organisatie geven vervolgens, via bijvoorbeeld participatie, invulling aan de verdere belangenafweging. Dat betekent ook dat het college van b&w en de raad in 2020 met elkaar in gesprek gaan over: 'Wat betekent het afgeven van een vergunning binnen acht weken, welke dilemma's en keuzes liggen dan voor en welke consequentie heeft elke keuze?'

Lokale Energiestrategie

De lokale energiestrategie vraagt van iedereen in Wassenaar een bijdrage. Gelukkig willen ook veel inwoners die bijdrage leveren. Het effect daarvan zal zichtbaar worden door verbouwingen, meer zonnepanelen en meer elektrische auto's en fietsen in het straatbeeld.

Versterking ambtelijke organisatie

Samen met de gemeente Voorschoten zal Wassenaar in het begrotingsjaar 2020 een proces met de ambtelijke werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) doorlopen om te komen tot een optimalisatie van het samenwerkings- en organisatiemodel. De invoering van de Wet verplichte GGZ gebruikt te gemeente om steeds meer een koppeling aan te brengen tussen zorg en veiligheid om crisissituaties zoveel mogelijk voor te zijn. Om zo toekomstgericht verder te bouwen aan onze gezamenlijk ambtelijke organisatie waar professionaliteit, deskundigheid en de ontwikkeling en behoud van talent voorop staat. Vanuit de gebiedskennis en betrokkenheid ligt de focus op een zo goed mogelijke uitvoering van 'uitvoerende taken'; zowel in het sociale als het fysieke domein. Strategische dossiers en complexe taken pakken we programmatisch op. Toegewijde medewerkers werken samen met deskundigen in het dorp en zoeken actief naar partners in de regio.

Het college van b&w presenteert een structureel sluitende meerjarige begroting waarbij alle lopende uitgaven worden gedekt uit de lopende begroting

De financierbaarheid van (nieuwe) gemeentelijke taken blijft een uitdaging. In heel Nederland krijgen gemeenten een extra geldbedrag van het Rijk om hun wettelijke taken uit te voeren. Een gedeelte van dat geld komt uit het Gemeentefonds. De totale omvang van dat fonds is gekoppeld aan de uitgaven van de Rijksoverheid, volgens het 'trap op, trap af'-principe. Dat wil zeggen dat als de 'netto rijksuitgaven' groeien, gemeenten ook meer te besteden hebben. Geeft de Rijksoverheid in een jaar minder uit dan verwacht, dan krimpt het budget van gemeenten hierdoor mee. Ook is het financieel inpassen van taken die het Rijk naar gemeenten heeft overgeheveld niet altijd mogelijk, zoals bijvoorbeeld bij jeugdzorg. De uitgaven aan het sociaal domein zijn sinds 2014 gestegen van 27,9% tot 34,7% van de totale uitgaven van de gemeente.

In absolute getallen gaat het in deze periode om een stijging van ruim € 6 miljoen. De extra uitkering uit het gemeentefonds voor het sociaal domein is in die periode gestegen met € 5 miljoen en heeft deze hogere uitgaven slechts gedeeltelijk gecompenseerd. Ook wordt soms het heffen van specifieke belastingen afgeschaft die ten goede kwamen aan de gemeentelijke begroting, zoals de precario op leidingen waardoor de structurele inkomsten voor de gemeente Wassenaar van 2022 met circa € 1,8 miljoen dalen.

De verwachting is verder dat de herijking van het gemeentefonds in 2021 met name voor kleinere gemeenten (< 27.000 inwoners) mogelijk aanzienlijke negatieve financiële gevolgen hebben. De precieze omvang hiervan valt nu nog niet in te schatten. De impact hiervan zal in de kadernota 2022 worden verwerkt.

Weerstandsvermogen van Wassenaar is uitstekend

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 2.0 te hanteren, deze landelijke norm staat voor een 'uitstekend weerstandsvermogen'.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€44.921.000}{€2.530.328} = 18$$

Voor Wassenaar geldt dat de feitelijke ratio op 18 ligt. Hiermee kan de vermogenspositie als uitstekend worden omschreven.

Financiële investeringsruimte zonder te hoeven lenen

De gemeentelijke begroting dient toekomstbesteding te blijven. De gemeente Wassenaar heeft geen leningen uitstaan en wil dit ook zo houden. We kijken wel voortdurend naar de beschikbare financiële ruimte om én taken uit voeren én te investeren in ons mooie dorp.

Het college van b&w zorgt voor een structureel sluitende begroting langs de volgende drie lijnen:

1. Bezuinigingen. In totaal wordt voorgesteld om een bedrag tot oplopend circa € 700.000,- in 2023 te bezuinigen. Dit bestaat uit een combinatie van realistischere ramen van de budgetten, een enkele aanpassing van het investeringsprogramma en reële bezuinigen op de ruimtelijke ontwikkeling en het bestuur. Om een bredere discussie mogelijk te maken is in de bijlage ook een overzicht opgenomen van eventuele alternatieve bezuinigingen.

2. Betere benutting van de waarde van de activa. Dit betreft een aanpassing van de restwaardesystematiek waarmee de jaarlijkse exploitatie eveneens kan worden teruggebracht met een bedrag van bijna € 700.000,- in 2023. Deze aanpassing betreft in de kern een realistische manier van afschrijven, omdat bezittingen zoals woningen en vervoersmiddelen normaliter een restwaarde behouden.

3. Inkomsten verhogende maatregelen (circa € 900.000,-). In de kadernota is een omvangrijk investeringsprogramma vastgesteld. Hiermee blijven we als bestuur investeren in onze gemeente en een verdere verbetering van de voorzieningen. Het investeringsprogramma bestaat onder meer uit de bouw van een sporthal en een gymzaal, een integraal huisvestingsplan voor het onderwijs (IHP), het verbeteren van het centrum van Wassenaar, het op orde houden van de beeldbepalende dorpsmolen en de plaatsing van een nieuwe en duurzame commandopost voor de Wassenaarse reddingsbrigade. Het is realistisch om hiervoor een bijdrage te vragen van de inwoners. Er wordt dan ook voorgesteld om de OZB vanaf 2022 te verhogen met 10%. De koopkrachteffecten van deze verhoging zullen overigens beperkt blijven, omdat de afschaffing van de precariobelasting vanaf 2022 zullen worden teruggegeven aan de inwoners. Zie ook onderstaande rekenvoorbeelden.

Rekenvoorbeeld I

Kees woont in een huis met een WOZ (Wet waarde onroerende zaken) waarde van € 500.000,- in 2019. De WOZ-waarde vormt de basis voor de aanslag onroerende zaakbelastingen (OZB).

Indien de OZB opbrengst wordt verhoogd met 10% betaalt Kees, bij een gelijkblijvende waarde, het daaropvolgende jaar ongeveer € 50,- extra OZB.

Rekenvoorbeeld II

Als Kees in een huis met een WOZ-waarde van € 750.000 zou wonen, betaalt hij ongeveer € 75,- extra OZB.

De afschaffing in 2022 van de precariobelasting op kabels en leidingen vermindert de jaarlijkse inkomsten voor de gemeente met € 1,8 miljoen. De nutsbedrijven Dunea en Alliander kunnen de precario voor het jaar 2022 dan ook niet meer doorbelasten aan de ingezetenen van Wassenaar. Als voorbeeld is uitgegaan van 12 duizend Wassenaarse huishoudens, dit omgeslagen over de precariobelasting gaat dit om circa € 150,- per huishouden.

Met gepast optimisme en gezond realisme presenteert het college de Begroting 2020.

Om onze specifieke Wassenaarse ambities waar te kunnen maken en de voorzieningen voor al onze inwoners op pijl te houden ontkomen we er niet aan om een hogere bijdrage te vragen. Gelet op de CBS cijfers gaat het financieel gemiddeld goed met onze inwoners. Zeker in vergelijking met landelijke cijfers. Toch blijft het natuurlijk van belang dat we ook rekening houden met velen van onze inwoners die het financieel minder hebben getroffen. Want met elkaar, jong en oud, dragen we de verantwoordelijkheid voor de toekomst van ons mooie dorp.

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. Dit onderscheid is wettelijk verplicht.

De *beleidsbegroting* is opgebouwd uit een programmaplan en de verplichte paragrafen. In het programmaplan is het beleid in Wassenaar opgenomen en het geld dat we daarvoor beschikbaar hebben. De paragrafen richten zich op de aspecten die te maken hebben met de beheerkant van dit beleid zoals bedrijfsvoering, weerstandsvermogen, kapitaalgoederen, lokale heffingen en grondbeleid.

In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor gaan uitvoeren en wat het kost. De beleidsindicatoren geven een indicatie van de maatschappelijke effecten.

De *financiële begroting* gaat in op de financiële positie van onze gemeente. Hier nemen wij het totale financiële overzicht op. Dit bestaat uit de door de raad vastgestelde kaders, het algemene financiële beeld en het overzicht van de baten en lasten.

Beleidsbegroting

Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat de beleidsbegroting:

- a. De te realiseren programma's;
- b. Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
- c. Een overzicht van de kosten van overhead;
- d. Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting;
- e. Het bedrag voor onvoorzien.

In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor gaan uitvoeren en wat het kost. De beleidsindicatoren geven een indicatie van de gewenste maatschappelijke effecten.

Elk programma begint met de doelstelling van het programma. Daaronder volgt een overzicht van de manier waarop via de verschillende taakvelden de doelstelling uit het programma wordt ingevuld. De totaalraming van het programma is opgenomen aan het eind van het programma. Per taakveld is vervolgens een inhoudelijke toelichting opgesteld voor 2020 en verdere jaren.

Naast het programmaplan bevat de beleidsbegroting de wettelijk verplichte paragrafen. De tabel hieronder geeft daarvan een overzicht.

Tabel 1 - Paragrafen

Paragraaf	Inhoud
Lokale heffingen	<i>Ontwikkelingen op het gebied van de belastingen en heffingen.</i> Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook bevat de paragraaf de (geraamde) opbrengsten.
Weerstandsvermogen en Risicobeheer	<i>Financiële gezondheid van de gemeente</i> De paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen.
Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Beleid ten aanzien van het beheer van kapitaalgoederen.</i> Dit zijn onder andere onderhoud en vervanging van openbaar groen, wegen, riolering, openbare verlichting, verkeerslichtinstallaties en -borden, vastgoed, watergangen (waarvoor de gemeente een onderhoudsverplichting heeft) en civiele kunstwerken.
Financiering	<i>Ontwikkelingen en keuzes in het financieringsbeleid.</i>
Bedrijfsvoering	<i>De wijze waarop de gemeente met de bedrijfsvoeringstaken omgaat.</i>
Verbonden partijen	<i>Een overzicht van alle verbonden partijen.</i> Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang heeft.
Grondbeleid	<i>Visie van de gemeente op het grondbeleid.</i> Deze paragraaf licht de wijze toe waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht en de prognose van de resultaten van grondexploitaties, winstneming en verloop van reserves.
Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	<i>Een overzicht van de bezuinigingen in 2020-2023 die in de ramingen zijn verwerkt.</i> Om de begroting 2020-2023 sluitend te krijgen is een aantal bezuinigingen noodzakelijk. Deze staan beschreven in de paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen.

Financiële begroting

Naast de programma's en de paragrafen uit de beleidsbegroting kent de programmabegroting een financiële begroting. Volgens de voorschriften uit de BBV moet daarin opgenomen worden:

- a. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- b. De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

In deze begroting is dat uitgewerkt in twee onderdelen:

- Resultaat begroting 2020;
- Het financieel meerjarenperspectief 2021-2023.

In het eerste onderdeel vindt per taakveld de cijfermatige vergelijking plaats tussen de begrotingen 2019 en 2020.

Bij het onderdeel financieel meerjarenperspectief 2021-2023 wordt een meerjarenoverzicht gepresenteerd van baten en lasten. In dit overzicht zijn de gevolgen van nieuw beleid en bezuinigingen integraal verwerkt. In de programmatoelichtingen en in de bijlage "Nieuw beleid per programma" (bijlage 1) zijn de concrete maatregelen benoemd.

Helemaal achterin de begroting, achter de financiële begroting, zijn zes bijlagen opgenomen te weten:

- Bijlage 1 Nieuw beleid per programma
- Bijlage 2 Reserves en voorzieningen
- Bijlage 3 Algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Bijlage 4 Subsidies
- Bijlage 5 Overzicht baten en lasten per taakveld
- Bijlage 6 Overzicht van incidentele lasten en baten
- Bijlage 7 Investerings

Disclaimer: In het document worden de financiële tabellen automatisch gegenereerd, waardoor afrondingsverschillen in cijfers kunnen voorkomen.

Financiële samenvatting

Exploitatie

De begroting 2020-2023 voor Wassenaar sluit. Samengevat ziet de meerjarige ontwikkeling van de begroting er als volgt uit.

Tabel 2 Meerjarenbeeld 2020-2023 (bedragen x € 1.000, -/- is nadeel)

Tabel meerjarenbeeld	(bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Vastgestelde programmabegroting 2019-2022 incl amendement		155	1.361	125	557
Totaal door de raad vastgestelde begrotingswijzingen 2019		-29	-132	-116	-170
1a. Voorjaarsnota 2019 structurele doorwerking		-399	-250	-250	-254
1b. Totaal wijzigingen Kadernota incl nieuw beleid (5.)		-288	-490	-1.135	-1.402
Uitgangssaldo begroting 2020-2023		-562	489	-1.375	-1.269
2a. Jeugdzorg Kadernota		-624	-624	-903	-616
2b. Stelpost Uitkomst onderzoek Jeugdzorg				278	280
2c. Onttrekking reserve sociaal domein inc. personeelskosten PvA jeugd		287	287	287	
3. Meicirculaire 2019		170	18	-115	-36
4. CAO ontwikkeling 6,25%		2	-197	-197	-197
Diverse kleine aanpassingen		10	7	7	7
Begrotingstekort vóór bezuinigingen		-717	-20	-2.019	-1.831
Totaal bezuinigingen en inkomstenverhogingen		532	615	638	668
Invoeren restwaardesystematiek bij afschrijvingen		601	594	665	661
OZB dekking voor investeringsplan		0	0	941	941
Totaal Bezuinigingen		1.134	1.209	2.243	2.270
BEGROTINGSSALDO 2020-2023		417	1.189	225	439
waarvan Incidenteel		-244	110	110	
waarvan Structureel		661	1.079	115	439

Toelichting op de tabel

Op 10 juli 2019 heeft de raad de Kadernota 2020 vastgesteld. De Kadernota sloot met een aanzienlijk nadelig saldo waardoor bezuinigingen en inkomstenverhogingen noodzakelijk waren.

Uitgangssaldo begroting 2020-2023

Dit is het saldo zoals gepresenteerd in de Kadernota en met de raad besproken op 10 juli 2019.

Saldo Jeugd Kadernota/richtlijn jeugdhulp-middelen

In de kadernota was onderstaand overzicht opgenomen voor de ramingen jeugd.

Ontwikkeling jeugdzorg, nog niet in bijgestelde begrotingssaldo verwerkt	2020	2021	2022	2023
Totaal door de raad vastgestelde begrotingswijzingen 2019	-903.000	-903.000	-903.000	-615.772
Landelijke compensatie gemeentefonds jeugdhulp	278.696	278.541		
Tekort jeugd	-624.304	-624.459	-903.000	-615.772

Voor 2022 en 2023 was nog geen rekening gehouden met een mogelijke rijksbijdrage. Inmiddels is er een richtlijn verschenen van de VNG waarin wordt toegestaan om de raming door te trekken tot en met 2023.

Meicirculaire

De gevolgen van de Meicirculaire zijn met de raad gecommuniceerd met de informatiebrief van 9 juli 2019.

Aanvullende ontwikkelingen CAO

In de kadernota was rekening gehouden met een stijging van de CAO-lonen met 5%. Het uiteindelijke onderhandelingsresultaat is hoger uitgevallen namelijk 6,25%.

In totaal leidt dit tot een verhoging van de salarissen van ongeveer € 179.000 vanaf 2021. In 2020 zijn de bedragen lager doordat de verhoging geleidelijk wordt ingevoerd.

Dekkingsplan

Om het tekort uit de overzichtstabel te dekken stelt het college voor om een combinatie van maatregelen door te voeren. De maatregelen passen binnen de uitgangspunten van het coalitieakkoord.

De drie sporen waarlangs het tekort wordt gedekt zijn:

- A. Specifieke bezuinigingen;
- B. Herziening van de afschrijvingssytematiek;
- C. OZB verhogen voor de nieuwe voorzieningen die de komende jaren voor de Wassenaarders worden gerealiseerd zoals de sporthal, een nieuwe gymzaal en het onderwijshuisvestingsplan.

Dit leidt tot het volgende overzicht.

Tabel 3 Bezuinigingen en inkomstenverhogingen

A. Specifieke bezuinigingen	2020	2021	2022	2023
A1. Maatschappelijke ontwikkeling				
Realistischer ramen budgetten	178.524	178.524	178.524	178.524
Subsidies algemeen (programma's 4, 5 en 6)	0	20.000	50.000	80.000
Subtotaal maatschappelijke ontwikkeling	178.524	198.524	228.524	258.524
A2. Omgevingsbeheer				
Kleding en materialen personeel	10.000	10.000	10.000	10.000
Vermindering onderhoud groen	85.000	85.000	85.000	85.000
Tractie: investeringsprogramma aanpassen naar 1,4 miljoen		65.000	65.000	65.000
Subtotaal omgevingsbeheer	95.000	160.000	160.000	160.000
A3. Ruimtelijke ontwikkeling				
Planmatig onderhoud exploitatie woningen/gronden/landerijen	20.000	20.000	20.000	20.000
Subtotaal ruimtelijke ontwikkeling	20.000	20.000	20.000	20.000
A4. Bestuur				
Diverse kosten college B&W	43.780	43.780	43.780	43.780
Overige kosten bestuursondersteuning	80.000	80.000	80.000	80.000
Subtotaal bestuur	123.780	123.780	123.780	123.780
A5. Financiën				
Diverse kleine belastingen	8.169	7.244	5.844	5.844
Post onvoorzien	20.000	20.000	20.000	20.000
Stelpost CAO	86.953	85.903	79.475	79.475
Subtotaal financiën	115.122	113.147	105.319	105.319
Totaal specifieke bezuinigingen	532.426	615.451	637.623	667.623
B+C Overige maatregelen				
B. Invoeren restwaardesystematiek bij afschrijvingen	601.429	593.967	664.567	661.053
C. Onroerendezaakbelasting dekking voor investeringsplan 10%	0	0	941.000	941.000
Totaal overige maatregelen	601.429	593.967	1.605.567	1.602.053
TOTAAL	1.133.855	1.209.418	2.243.190	2.269.676

Een toelichting is opgenomen in het onderdeel dekkingsplan. Met de getroffen maatregelen heeft Wassenaar een reëel en structureel sluitende begroting, er is sprake van een voordelig saldo.

Omdat we rekening moeten houden met enkele mogelijk nadelige ontwikkelingen in de toekomst willen we het positieve saldo van de begroting op een stelpost in de begroting reserveren. We kunnen daar toekomstige nadelen (gedeeltelijk) mee opvangen. Te denken valt aan:

- De gevolgen van de herziening van het gemeentefonds vanaf 2021;
- De doorwerking van de CAO-ontwikkelingen in de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen;
- Onzekerheid omtrent de tegemoetkoming van het rijk op het punt van jeugdzorg;
- Opstellen nieuwe beheerplannen openbare ruimte;
- Ontwikkelingen rondom de Paauw en de Warenar;
- Financiële gevolgen van de omgevingswet.

Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- Eigen vermogen
- Vreemd vermogen
- Financiële positie

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves. De algemene reserves hebben geen vastgestelde bestemming; het is het vrij besteedbare deel van de reserves. De bestemmingsreserves hebben een door de raad vastgesteld doel en kunnen voor dat doel worden aangewend. Het doel kan door de raad worden gewijzigd.

Het eigen vermogen daalt in meerjarenperspectief van € 60,1 miljoen naar € 57,9 miljoen.

Vreemd vermogen

De stand van de voorzieningen bedraagt per 1 januari 2020 naar verwachting ca € 16,9 miljoen en neemt in 4 jaar tijd licht af tot € 16,1 miljoen per 31 december 2023. De mutaties vinden plaats door geraamde dotaties en door aanwendungen in het kader van onderhoud wegen, riolering, speelplaatsen, openbare verlichting, bruggen, waterwegen, verkeersregelininstallaties en planmatig onderhoud aan gemeentelijk vastgoed. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

De schulden van de gemeente bestaan voornamelijk uit kortlopende geldleningen/schulden.

Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt o.a. uitgedrukt door de solvabiliteitsratio. Deze geeft de verhouding weer van het eigen vermogen als onderdeel van het totale vermogen. De solvabiliteitsratio bedraagt begin 2020 71%. Dit betekent dat 71% van het gemeentebezit met eigen vermogen gefinancierd is, wat volgens VNG-normen hoog is.

In het meerjarenperspectief staat voor ruim € 24 miljoen aan (vervangings)investeringen gepland, hetgeen geheel met eigen middelen kan worden gefinancierd. De vermogenspositie van Wassenaar kan daarom als uitstekend worden gekwalificeerd. Dit beeld wordt bevestigd door de in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen financiële kengetallen.

Beleidsbegroting

Programma's

Recapitulatie

Tabel 4

Programma's bedragen x € 1.000,- "- "=nadeel/"+"= voordeel)	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	485	-3.628	-3.143	501	-3.531	-3.031	473	-3.301	-2.827	434	-3.172	-2.738
P1 Veiligheid	66	-2.932	-2.866	66	-3.002	-2.936	66	-3.006	-2.940	66	-3.006	-2.940
P2 Verkeer en vervoer	362	-3.784	-3.422	362	-3.773	-3.410	362	-3.822	-3.460	362	-3.956	-3.594
P3 Economie	105	-608	-502	76	-430	-354	31	-339	-308	31	-339	-308
P4 Onderwijs	273	-2.275	-2.001	274	-2.228	-1.954	274	-2.300	-2.026	184	-2.293	-2.108
P5 Sport, cultuur en recreatie	506	-6.542	-6.036	473	-6.136	-5.663	473	-6.320	-5.846	469	-6.286	-5.817
P6 Sociaal Domein	6.362	-20.751	-14.389	6.362	-20.684	-14.323	6.362	-20.488	-14.126	6.362	-20.148	-13.786
P7 Volksgezondheid en milieu	7.178	-7.909	-732	7.374	-8.093	-720	7.374	-8.121	-747	7.374	-8.080	-706
P8 Wonen en bouwen	1.282	-2.198	-916	1.253	-1.747	-495	1.253	-1.725	-473	1.253	-1.725	-473
Totaal programma's	16.619	-50.627	-34.008	16.740	-49.626	-32.886	16.667	-49.422	-32.755	16.535	-49.006	-32.471
Algemene dekkingsmiddelen	42.831	-454	42.377	43.294	-454	42.840	42.580	-454	42.126	42.988	-454	42.533
Overhead	52	-9.262	-9.210	52	-9.453	-9.401	52	-9.539	-9.486	52	-9.663	-9.611
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-13	-13	0	-13	-13	0	-13	-13	0	-13	-13
Saldo van baten en lasten	59.502	-60.356	-853	60.086	-59.545	541	59.300	-59.427	-128	59.574	-59.136	439
Mutaties reserves	1.270	0	1.270	648	0	648	352	0	352	0	0	0
Geraamde resultaat	60.773	-60.356	417	60.734	-59.545	1.189	59.652	-59.427	225	59.574	-59.136	439

* De Algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.61, 0.62, 0.64, 0.7, 0.8 exclusief het bedrag voor onvoorzien en taakveld 3.4 Toeristenbelasting), de overhead (taakveld 0.4), de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien) zijn in deze tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen. De bedragen van deze taakvelden horen bij programma 0 en zijn in deze tabel anders dan in de overige tabellen in deze begroting in mindering gebracht op de bedragen in te tabelregel van programma 0.

P0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken ?

Bestuur van hoge kwaliteit en deskundigheid, een luisterend bestuur;

Een duurzame lokale democratie, waaraan iedereen een bijdrage kan leveren;

Samenwerken met initiatiefrijke bewoners die bijdragen aan het gemeentelijk belang;

Een bestuurscultuur gebaseerd op vertrouwen en integriteit;

Een zuinig, efficiënt en doelmatig bestuur;

Goede kwaliteit van raadsstukken;

Goede dienstverlening aan de burger, deze is tijdig, duidelijk, klantgericht en toegankelijk.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.1 Bestuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Programma Wassenaar 2030

Gemeentelijke (Kern)takendialoog

Behoud Raadshuis De Paauw als democratisch centrum van het gemeentebestuur

Mid term review

Belangrijkste resultaten 2020

Visieontwikkeling voor de lange termijn (2030) met aandacht voor demografische aspecten: het 'verhaal van Wassenaar'.

Versterking van de bestuurskracht door professionalisering en cultuurverandering.
Versterking van de ambtelijke organisatie.

Het ontwikkelen van het 'verhaal van Wassenaar' is van cruciaal belang voor de gemeentelijke (kern)takendialoog als leidraad. Het verhaal geeft een antwoord op de demografische uitdagingen van Wassenaar en is richtinggevend voor fundamentele keuzes zoals investeringen en financiële dekking van opgaven, de omgevingswet en burgerparticipatie.

De democratische functie van het raadhuis blijft behouden waardoor gerichte investeringen in het gebouw voor dit doel in de komende 20 jaar worden gemaakt.

De midterm review (MTR) geeft een overzicht van de stand van zaken van de collegeperiode in de afgelopen 2 jaren en kijkt vooruit naar de opgaven van de tweede helft van de bestuursperiode.

Toelichting

Communicatie en burgerparticipatie

De gemeente Wassenaar communiceert op een open en gestructureerde wijze met alle inwoners, zodat de wederzijdse verwachtingen duidelijk zijn. Er is een noodzaak voor 'meedenken en meedoen'. Het gaat erom inwoners te steunen die mee willen denken, werken en doen.

Participatie van inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties wordt nadrukkelijk opgezocht, van beleidsvorming tot aan uitvoering. De inwoner wordt in een vroegtijdig stadium op een goede manier betrokken bij het beleid. Daarbij wordt ook ruimte gelaten aan andere opvattingen en discussie.

Burgerparticipatie is een overkoepelend thema bij de ontwikkeling en uitvoering van de strategische agenda van Wassenaar. Per project of programma(onderdeel) zal worden bepaald op welke wijze participatie vorm krijgt, conform de uitgangspunten die in de nota 'Zo werken we samen in Wassenaar' zijn beschreven. In samenwerking tussen raad en college, wordt beter vorm gegeven aan de voorstellen van inwoners met een burgerinitiatief. De eventuele kosten voor participatie en de bijbehorende communicatie worden opgenomen in de projectplannen.

Ook in 2020 is er veel aandacht voor strategische communicatie bij college- en raadsvoorstellen. Hierbij ligt de focus op een goed geformuleerde kernboodschap en een communicatie- en participatieparagraaf die aansluit op de afspraken zoals die beschreven staan in de nota burgerparticipatie. Dit helpt ons om op een actieve manier onze inwoners te informeren.

Social media

In 2019 zijn we gestart met het inzetten van social media om inwoners, bedrijven en instellingen ook op een digitale manier te voorzien van nieuws van en over de gemeente. Dit doen wij op Facebook en op Instagram. Met de inzet van deze nieuwe kanalen willen we het bereik van gemeentelijk nieuws vergroten. Bijvoorbeeld door het geadverteerd plaatsen van berichten op Facebook en Instagram over wegwerkzaamheden. Of het plaatsen van filmpjes over onderwerpen waar veel vragen over binnenkomen bij het KCC of de gemeentelijke social media kanalen. In 2020 gaan we deze inzet uitbreiden, onder andere met flitspeilingen en richten we ons nog meer op het vergroten van ons bereik van digitale berichten en video's.

Wassenaar 2030

Onder de paraplu Wassenaar 2030, worden de belangrijkste inhoudelijke opgaven in samenhang opgepakt. Hiermee wordt invulling gegeven aan het raadsbesluit rond realisatiekracht.

Doelstelling is om de sterke uitgangspositie van Wassenaar te verzilveren als gemeente binnen een regio waar het prettig en veilig wonen is voor alle mensen, dankzij de beschikbaarheid van voldoende passende woningen, groene ruimte, hoogwaardige voorzieningen, bereikbaarheid, stabiel en toegankelijk bestuur en goede dienstverlening voor de inwoners.

Het verhaal van Wassenaar wordt van buiten naar binnen verteld. Het is een verhaal met aantrekkingskracht dat aanzet tot samenwerking, omdat partners in de regio de waarde van Wassenaar ervaren en dit ook willen koesteren. Een verhaal dat inwoners laat voelen dat de gemeente als eerste overheid, er voor hen is, omdat zij zien dat er aandacht is voor de eigenheid van het dorp met waardering voor de kracht van de samenleving en ruimte voor initiatieven van onderop.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.2 Burgerzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De dienstverleningsuitgangspunten die de komende jaren centraal komen te staan zijn het tijdig, duidelijk en vraaggericht verlenen van producten en diensten.

Het digitaal gebruik wordt steeds belangrijker maar persoonlijk contact blijft mogelijk waar nodig. Inwoners en ondernemers kiezen zelf welk kanaal zij voor een product of dienst het meest geschikt vinden.

Belangrijkste resultaten 2020

Om de dienstverlening van de gemeente Wassenaar verder te verbeteren:

- Is de website en de productencatalogus nog gebruiksvriendelijker gemaakt zodat zoveel mogelijk inwoners en ondernemers via de digitale weg zaken met de gemeente kunnen doen;

Door onder andere digitalisering verandert het werk van burgerzaken in rap tempo. Door de paspoortdip verminderen werkzaamheden maar is er bijvoorbeeld ook meer aandacht, inzet en kennis nodig op identiteits- en adresfraude.

- Maken we minimaal twee klantreizen en vragen wij vaker feedback aan inwoners om aan de hand van de ervaringen aanpassingen te doen zodat de dienstverlening verbetert;
- Is een eerste product en/of dienst via Mijnoverheid aan te vragen, te volgen en te ontvangen.

We hebben een klantcontactcentrum (KCC) dat qua capaciteit en openingstijden past bij de ontwikkelingen en de wensen en grootte van Wassenaar.

Door extra opleidingen hebben medewerkers de kennis en vaardigheden die passen bij de medewerker burgerzaken van de toekomst.

Toelichting

Het taakveld burgerzaken behelst onder andere de basisregistraties van personen en gebouwen, de uitgifte van reisdocumenten en akten, het klantcontact met inwoners via balie, telefoon en digitale kanalen en de ontwikkeling van de dienstverlening van de gemeente.

De projecten die voortvloeien uit de notitie dienstverlening 2019 dienen bij te dragen aan de realisatie van de in het coalitieakkoord benoemde ambities om de dienstverlening beter, laagdrempeliger, toegankelijker en persoonlijker te maken. De doorontwikkeling van de website, de productencatalogus en mijn overheid sluiten hierbij aan evenals het maken van klantreizen. Bij klantreizen worden aan de hand van interviews met gebruikers over hun ervaringen met een product of dienst verbeteringen voor de dienstverlening opgehaald.

Inwoners en ondernemers kunnen er van uit gaan dat de gemeente handelt overeenkomstig de landelijke eisen aan privacy. Er vindt monitoring plaats van de favoriete contactmomenten van inwoners en ondernemers met de gemeente, zodat we hier beter op in kunnen spelen. Middels training en opleiding en pilots kunnen nieuwe vaardigheden (bijvoorbeeld digitale en communicatieve) ontwikkeld en ingezet worden.

Vanaf 2019 is er sprake van een daling van het aantal klantcontacten aan de balies. Dit wordt veroorzaakt doordat de nieuw uitgegeven reisdocumenten tien jaar geldig zijn in plaats van vijf jaar. Dit staat ook wel bekend als "de paspoortdip". In de kadernota is aangegeven dat er een taakstellende verlaging van de lasten plaatsvindt. Middels aanpassing van de openingstijden voor het einde van het jaar wordt hieraan tegemoet gekomen. De gemeentelijke legesinkomsten nemen af. Hoewel de klantcontacten voor het afhalen van reisdocumenten afnemen, verwachten wij juist een toename van de werkzaamheden op andere onderdelen bij Burgerzaken.

Deze werkzaamheden zijn het gevolg van landelijke ontwikkelingen, zoals de komst van wetgeving over het tegengaan van huwelijksdwang, verhoogde aandacht voor de kwaliteit van de basisregistratie personen, het aanscherpen van procedures voor het tegengaan van adres- en identiteitsfraude en een toename van complexiteit van dossiers. Wij kijken daarom kritisch naar de capaciteit die nodig is om de wettelijke taken uit te kunnen voeren en een goede dienstverlening te kunnen leveren. Concreet betekent dit dat we bepalen hoeveel uur baliecontact er per dag nodig is. Daarnaast investeren we in de kennis en vaardigheden van de medewerkers om deze wettelijke taken uit te kunnen voeren. Omdat ten slotte veel klantcontact zich verplaatst van het fysieke kanaal naar het digitale kanaal en het aantal bezoekers sterk is afgenomen passen wij onze openingstijden hierop aan met behoud van de vrije inloop.

De werkzaamheden binnen burgerzaken worden vanuit het reguliere budget betaald. Extra uitgaven op het gebied van de dienstverlening voor de uitvoering van de notitie vinden plaats vanuit de middelen van de werkorganisatie.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Invoeren kostendekkende huren

Belangrijkste resultaten 2020

Uitvoeringsplan verduurzamen van gemeentelijk vastgoed

Actualiseren beheerplan Vastgoed

Toelichting

Invoeren kostendekkende huren

Vanuit de wet markt en overheid is de gemeente verplicht om de integrale kosten van eigen panden via de huurprijs door te berekenen aan de gebruikers. Per pand zijn de kosten in beeld gebracht en is een rekenmethode opgesteld om de integrale kostprijs te bepalen. Een kostendekkende huur is vaak hoger dan de huidige huurprijs waardoor dit, afhankelijk van de gekozen richting, consequenties heeft voor de huurders.

Uitvoeringsplan verduurzamen van gemeentelijk vastgoed

De afgelopen jaren zijn de milieueisen voor gebouwen aangescherpt en is er onder andere ingevoerd dat in 2023 alle kantoorgebouwen minimaal moeten voldoen aan energielabel C. In het uitvoeringsplan is per pand in beeld gebracht:

- aan welke eisen het minimaal moet voldoen;
- welke besparingen er mogelijk zijn bij het verduurzamen van het pand;
- de bijdrage aan de ambitie om de CO₂ uitstoot te verminderen;
- De kosten van de verschillende verduurzamingsmaatregelen.

Actualiseren beheerplan vastgoed

Het huidige beheerplan loopt tot 2021 daarom moet in 2020 het beheerplan vastgoed worden geactualiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.4 Overhead

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Niet van toepassing.

Toelichting

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording worden alle gemeentelijke lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de primaire processen hier begroot en verantwoord. Dit primaire dienstverleningsproces wordt uitgevoerd door de Werkorganisatie Duivenvoorde.

De overheadkosten betreffen o.a.:

- de kosten voor de huisvesting, tractie en facilitaire kosten van de eigen gemeentelijke organisatie;
- de bijdrage aan de WODV, voor zover deze verbonden partij werkzaam is voor het taakveld 0.4

Overhead. Het betreft hier o.a. de in de WODV begroting opgenomen (personeels-)lasten voor de zogenaamde PIOFACH: personeel, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting. In de paragraaf bedrijfsvoering staat een uitsplitsing van de totale bijdrage aan de werkorganisatie Duivenvoorde per programma.

Samen met de gemeente Voorschoten zal Wassenaar in het begrotingsjaar 2020 een proces met de ambtelijke werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) doorlopen om te komen tot een optimalisatie van het samenwerkings- en organisatiemodel. Om zo toekomstgericht verder te bouwen aan onze gezamenlijk ambtelijke organisatie waar professionaliteit, deskundigheid en de ontwikkeling en behoud van talent voorop staat.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,19	0,19	0,23
02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,18	0,14	0,18
03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 277,-	€ 277,-	€ 351,-
04	Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	0,44 %	0,44 %	4,77 %
05	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	11,86 %	12,70 %	15,38 %

Met uitzondering van de griffie en de schooladviesdienst heeft de gemeente Wassenaar geen bezoldigd personeel in dienst. De gemeentesecretaris betaalt een bijdrage aan de GR Werkorganisatie Duivenvoorde voor de uitvoering van de gemeentelijke dienstverlening. Daardoor zijn de indicatoren onvergelijkbaar met andere gemeenten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.5 Treasury

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Niet van toepassing.

Toelichting

2020 en het meerjarenperspectief laten geen inhoudelijke veranderingen zien.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.61 OZB Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toepassen inflatiecorrectie;
Verhoging OZB met 5% (programmabegroting 2019-2022).

Toelichting

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen is voor 2020 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,4% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Daarnaast wordt de OZB met 5% verhoogd. Hiertoe is besloten in de programmabegroting 2019-2022.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.62 OZB Niet-Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toepassen inflatiecorrectie;

Verhoging OZB met 5% (programmabegroting 2019-2022).

Toelichting

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen is voor 2020 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,4% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Daarnaast wordt de OZB met 5% verhoogd. Hiertoe is besloten in de programmabegroting 2019-2022.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.64 Belastingen overig

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

Onder de overige belastingen vallen hondenbelasting, ondernemersheffing (reclamebelasting) en de precariobelasting.

De opbrengst van de hondenbelasting is voor 2020 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,4% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Omdat de opbrengst van de ondernemersheffing onder aftrek van de perceptiekosten wordt uitgekeerd aan het ondernemersfonds wordt de opbrengst in overleg met de centrumondernemers vastgesteld. De opbrengst is voor 2020 niet verhoogd.

De opbrengst van de precariobelasting in Wassenaar bestaat voor het grootste deel uit precariobelasting op kabels en leidingen. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten tot en met 2021 nog precariobelasting op kabels en leidingen heffen, dit ten hoogste tegen het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016. Hierdoor is de opbrengst van de precariobelasting 2020 niet verhoogd. De tarieven voor de overige belastbare feiten worden wel met het inflatiepercentage verhoogd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.7 Uitkering Gemeentefonds

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Herijking van het gemeentefonds

Belangrijkste resultaten 2020

Voor 2021 en verdere jaren de financiële gevolgen in beeld brengen

Toelichting

Op dit moment werk het ministerie van BZK, in overleg met de Raad voor het Openbaar Bestuur en de VNG, aan een herijking van het gemeentefonds.

In de loop der jaren is de verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten steeds ingewikkelder geworden. Bovendien bevat de huidige verdeling van het gemeentefonds een aantal scheefheden, met name in het sociaal domein en de wijze waarop de eigen inkomsten van gemeenten worden betrokken. Het takenpakket van gemeenten is veranderd en ook de context waarbinnen gemeenten functioneren.

Gemeenten werken bijvoorbeeld steeds meer samen in wisselende regionale verbanden. Al deze factoren maken dat het gemeentefonds toe is aan een actualisatie.

In 2020 komt er duidelijkheid over de herijking van het gemeentefonds. Het ministerie van BZK streeft er naar om bij de Meicirculaire 2020 inzicht te verschaffen over de financiële gevolgen. De gevolgen hiervan slaan voor het eerst neer in de begroting 2021 en kunnen mogelijk aanzienlijke gevolgen hebben voor de begroting van Wassenaar.

Enkele factoren die vooral van belang worden in de nieuwe situatie zijn de mate waarin een gemeente een centrumfunctie vervult en of een gemeente over de mogelijkheid beschikt om eigen middelen te verwerven. De uitkomst hiervan is op dit moment nog niet duidelijk, maar in de loop van 2020 willen wij de meerjarige financiële gevolgen in beeld hebben. Deze kunnen aanzienlijk zijn.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.8 Overige baten en lasten

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Geen beleidsmatige ontwikkelingen

Belangrijkste resultaten 2020

Niet van toepassing

Toelichting

Op dit taakveld worden lasten en baten geraamd voor zover deze niet direct op de individuele inhoudelijke taakvelden te ramen zijn. Hierin vinden geen beleidsmatige ontwikkelingen plaats.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	0.61, 0.62 en 0.64
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden
Holland Rijnland	0.1
BNG NV	0.5
Alliander NV	0.5
Dunea NV	0.5

Wat gaat het kosten ?

Tabel 5

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		2018	2019	2020	2021	2022	2023
0.1 Bestuur	Baten	1.910	0	0	0	0	0
	Lasten	-2.407	-1.997	-2.052	-2.032	-2.032	-2.020
	Saldo	-497	-1.997	-2.052	-2.032	-2.032	-2.020
0.2 Burgerzaken	Baten	581	505	388	404	377	338
	Lasten	-993	-983	-799	-840	-812	-773
	Saldo	-412	-478	-411	-436	-436	-436
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	100	98	97	97	97	97
	Lasten	-453	-508	-550	-543	-543	-543
	Saldo	-353	-410	-453	-446	-446	-446
0.4 Overhead	Baten	48	52	52	52	52	52
	Lasten	-6.933	-9.060	-9.262	-9.453	-9.539	-9.663
	Saldo	-6.885	-9.008	-9.210	-9.401	-9.486	-9.611
0.5 Treasury	Baten	1.470	1.430	782	782	782	782
	Lasten	-20	-32	-30	-30	-30	-30
	Saldo	1.450	1.397	752	752	752	752
0.61 OZB Woningen	Baten	6.728	6.919	7.360	7.704	8.390	8.390
	Lasten	-242	-212	-260	-260	-260	-260
	Saldo	6.486	6.707	7.100	7.444	8.130	8.130
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	2.465	2.557	2.720	2.848	3.103	3.103
	Lasten	-76	-59	-60	-60	-60	-60
	Saldo	2.389	2.498	2.660	2.788	3.043	3.043
0.64 Belastingen overig	Baten	2.283	2.207	2.211	2.211	406	406
	Lasten	-105	-107	-104	-104	-104	-104
	Saldo	2.179	2.099	2.107	2.107	302	302
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	26.161	27.644	28.600	28.591	28.741	29.148
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	26.161	27.644	28.600	28.591	28.741	29.148
0.8 Overige baten en lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-274	-1.198	-239	-129	75	152
	Saldo	-274	-1.198	-239	-129	75	152
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0

0.11 Resultaat rekening	Baten	0	0	0	0	0	0
baten en lasten	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	Baten	41.746	41.411	42.211	42.689	41.948	42.316
Totaal lasten	Lasten	-11.502	-14.158	-13.357	-13.451	-13.306	-13.302
Saldo van baten en lasten	Saldo	30.244	27.253	28.854	29.238	28.642	29.014
Onttrekking reserves		1.620	7.627	0	0	0	0
Toevoeging reserves		-1.577	-6.485	0	0	0	0
Mutaties reserves		43	1.141	0	0	0	0
Geraamde resultaat		30.287	28.394	28.854	29.238	28.642	29.014

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 0.1 Bestuur (nadeel van € 55.000 t.o.v. de begroting 2019)

De bijdrage aan de WODV op basis van de Begroting 2020-2023 is op dit taakveld met € 55.000 gestegen. Dit komt voornamelijk door de CAO-ontwikkeling.

Taakveld 0.2 Burgerzaken (voordeel van € 67.000 t.o.v. de begroting 2019)

De lasten op dit taakveld liggen in 2020 € 184.000 lager dan in 2019. De belangrijkste oorzaken zijn het feit dat in 2019 twee verkiezingen zijn geraamd en in 2020 geen en dat de afdracht van rijksleges lager is doordat er minder reisdocumenten worden verstrekt door de verlengde geldigheidsduur.

De baten zijn € 117.000 lager, voornamelijk omdat minder reisdocumenten worden verstrekt vanwege de verlengde geldigheidsduur.

Taakveld 0.4 Overhead (nadeel van € 201.000 t.o.v. begroting 2019)

De bijdrage aan de WODV op basis van de Begroting 2020-2023 is op dit taakveld met € 400.000 gestegen. Dit komt voornamelijk door de CAO-ontwikkeling. In de Kadernota 2020 is voor 2020 een aanvullende storting in de voorziening Vastgoed opgenomen van € 125.000.

In de begroting 2019 is voor vergroten realisatiekracht een bedrag beschikbaar gesteld van € 150.000 en is een voorbereidingskrediet van € 90.000 beschikbaar voor extern onderzoek voor De Pauw. Bij invulling van de bezuinigingen is het budget van bestuursondersteuning met € 80.000 verlaagd.

Taakveld 0.5 Treasury (nadeel van € 645.000 t.o.v. begroting 2019)

Ten opzichte van 2019 is sprake van een € 315.000 lagere raming van de lange rentebaten in verband met de aflossing in 2019 van de Rabo-geldlening waar 4,7% rendement op werd gemaakt. De dividenden worden behoudend maar reëel geraamd en omdat in 2019 incidentele baten over 2018 zijn verantwoord is ten opzichte van 2019 sprake van een € 330.000 lagere raming.

Taakveld 0.61/0.62 OZB (voordeel van € 555.000 t.o.v. begroting 2019)

Het verschil tussen 2019 en 2020 wordt veroorzaakt door de indexatie van 1,4% en de stijging van 5% als gevolg van besluitvorming in de meerjarenbegroting 2019-2022.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering (voordeel van € 956.000 t.o.v. begroting 2019)

De meicirculaire van het gemeentefonds laat voor 2020 een bruto voordeel zien van € 473.000.

De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- **Negatieve accresontwikkeling (- € 293.000):**
Hoewel de meicirculaire uitgaat van gemiddeld 3,0% groei voor 2020 e.v. is deze verwachting minder positief dan waar in de septembercirculaire van uit was gegaan;
- **Verspringen van het basisjaar (+ € 627.000):**
Door het ramen van 2020 tegen lopende prijzen in plaats van constante prijzen (hetgeen voor het meerjarenperspectief gebruikelijk is) wordt de uitkering geïndexeerd;
- **Inkomstenmaatstaf (- 345.000):**
De negatieve inkomensmaatstaf is een correctie op de bijdrage uit het gemeentefonds. De hoogte ervan wordt bepaald door de potentiële eigen inkomsten die de gemeente kan heffen. Hoe meer een gemeente aan eigen inkomsten kan innen, hoe hoger de korting. Dit potentieel hangt vooral af van de WOZ waarde in de betreffende gemeente. Het gaat hierbij niet om de werkelijke OZB die wordt geheven, maar om het potentieel. Door verhoging van de waarde van het onroerend goed in Wassenaar (zowel in absolute zin door oplevering van nieuwe woonruimten als ook in relatieve zin ten opzichte van de landelijke waarde-ontwikkeling), zorgt voor een verhoging van de negatieve inkomstenmaatstaf. Dit betekent dat aan de gemeente een hogere eigen inkomsten-potentieel wordt toegekend en er gekort wordt op de algemene uitkering.
- **Extra middelen Jeugdhulp (+ € 277.000)**
Het kabinet stelt in 2020 en 2021 jaarlijks € 300 mln. beschikbaar voor de Jeugdhulp. Aanvullend onderzoek zal uit moeten wijzen of gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. In aanvulling op hetgeen in de raadsinformatiebrief over de meicirculaire is gesteld is in de jaren 2022 en 2023 een in omvang vergelijkbare stelpost opgenomen volgens de hiervoor door het ministerie en de provinciale toezichthouders opgestelde richtlijn;
- **Loon- en prijsindexatie Sociaal Domein (€ 258.000)**
Dit betreft de totale indexatie voor Inkomen en Participatie, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Wmo huishoudelijke verzorging en Jeugd;
- **Verhoging van de Integratie-uitkering voor de Voogdij/18+ (+ € 169.000);**
- **Verlaging van de vrijval van de onderuitputting op het BTW-compensatiefonds (- € 136.000).**

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (voordeel van € 951.000 t.o.v. begroting 2019)

Een belangrijk deel van het voordeel op dit taakveld (€ 831.000) wordt veroorzaakt door het in de begroting 2019 op dit taakveld gereserveerde verwachte meerjarige loon- en prijsontwikkeling. In programmabegroting 2020-2023 zijn deze lasten via de tarieven verdeeld over de taakvelden, daarmee zijn de lasten op dit taakveld vervallen.

De voor 2020 en 2021 resterende frictiekosten van resp. € 200.000 en € 100.000 voor de afbouwregeling behorend bij de deregulering van de vergunningprocedures zijn hier geraamd.

Deze worden volgens de bijdrageregeling aan de WODV in 4 jaar afgebouwd. Ten opzichte van 2019 is derhalve sprake van een voordeel van € 100.000.

Conform de bezuinigingen gepresenteerd in de Kadernota voor 2020 is het budget voor onvoorziene uitgaven met € 20.000 verminderd.

Mutaties reserves

In de begroting 2019 is de reserve kapitaallasten gedeeltelijk opgeheven (€ 6,0 miljoen). Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve (€ 5,0 miljoen) en de reserve Grote projecten (€ 1,0 miljoen). Voor dekking van de begroting 2019 is éénmalig een bedrag van € 886.000 aan de reserve Friciekosten onttrokken.

Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is de reserve Vergroten realisatiekracht gevormd ten laste van de algemene reserve (€ 500.000). Voor 2019 is hiervoor tegelijkertijd een budget beschikbaar gesteld van € 150.000. Het voorbereidingskrediet De Paauw (€ 90.000) wordt bekostigd ten laste van de reserve Grote projecten.

P1 Veiligheid

Wat willen we bereiken ?

Een veilig dorp, daarom richten we ons op het verder terugdringen van inbraken en overlast;

Verhogen van de sociale veiligheid;

De politie en handhavers zijn zichtbaar aanwezig; er is toezicht op handhaving van de regels;

Burgers zijn betrokken bij het veiligheidsbeleid en nemen hierin zelf initiatieven;

Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid, we werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Haaglanden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

- Klimaatadaptatie
- Energietransitie
- Cybersecurity
- Continuïteit van vitale infrastructuur
- Vergrijzing van de samenleving

Belangrijkste resultaten 2020

Crisisbeheersing omvat naast fysieke ook sociale en maatschappelijke incidenten, rampen en crises. In Haaglanden is hiervoor een nieuw regionaal deelplan bevolkingszorg gemaakt dat in 2020 geïmplementeerd wordt.

De gemeentelijke crisisorganisatie is een flexibele organisatie die ook in 2020 ingezet kan worden bij diverse soorten incidenten, rampen en crises.

Toelichting

Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners. In het bijzonder hebben zij dat tijdens rampen en crises. In de Wet veiligheidsregio's is aangegeven welke taken en verantwoordelijkheden brandweer, GHOR (opgeschaalde geneeskundige hulp) en gemeenten hebben. Naast de verschillende hulpverleningsdiensten zijn gemeenten vaak vanaf het eerste moment uitvoerend betrokken bij een ramp of crisis, bijvoorbeeld als het gaat om het opvangen van betrokkenen en het informeren van verwanten.

Het geheel van de gemeentelijke rampenbestrijdings- en crisisbeheersingstaken wordt Bevolkingszorg genoemd.

De gemeente Wassenaar maakt onderdeel uit van de veiligheidsregio Haaglanden. Bevolkingszorg wordt door de gemeente, in samenwerking met andere gemeenten en de veiligheidsregio, op kwaliteit gebracht en bewaakt. In 2019 hebben deze negen gemeenten in Haaglanden een nieuw regionaal deelplan bevolkingszorg gemaakt waarin ook aandacht wordt besteed aan het managen van calamiteiten en incidenten in het sociaal domein en openbare orde. Deze nieuwe visie wordt in 2020 in Wassenaar geïmplementeerd.

Tot dit taakveld behoren ook alle reguliere taken van de brandweer:

- Brandbestrijding;
- Preventieve maatregelen ten behoeve van de fysieke veiligheid

De brandweer gaat ontwikkelingen in de omgeving en vragen van de samenleving meenemen in de planvorming, oefeningen en uitvoering van haar taak. Zo wonen er bv. steeds meer ouderen tot op hoge leeftijd zelfstandig thuis. Er wordt maatwerk ontwikkeld dat gebaseerd is op de risico's in het verzorgingsgebied en veranderingen zoals bv. klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie bereikbaarheid en woningbouw.

Voor een verdere toelichting op de taken van de brandweer verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen (VRH).

Wat gaan we daarvoor doen ?

1.2 Openbare orde en veiligheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Toename van aantal mensen met verward gedrag, mensen met zorgvraag (zorg-mijders) en/of daaraan gerelateerde woonoverlast;
Vergrijzing samenleving;

Invoering van de Wet VGGZ;

Toenemende focus op de aanpak van lokale ondermijnende criminaliteit

Belangrijkste resultaten 2020

Verbinding tussen zorg en veiligheidsdomein versterken;
Toename financiële bijdrage Veiligheidshuis;

Implementatie Wet VGGZ

Het realiseren van een lokaal meldpunt ondermijnende criminaliteit en een lokaal ondermijningsoverleg waar signalen worden gewogen

Stijgende vraag om gemeentelijk toezicht op overlastgevende (vergunde) activiteiten (horeca, evenementen) mede als gevolg van terugtrekend politietoezicht/-capaciteit

Toegenomen noodzaak tot regionale afstemming en samenwerking bij de bovenlokale aanpak van veiligheidsvraagstukken

Aanpassing, spreiding en prioritering van de inzet van gemeentelijke handhavers en medewerkers HEIT. Uitvoering van meer controles door omgevingsdienst Haaglanden

De instelling van een bovenlokaal veiligheidsfonds t.b.v. de financiering van regionale veiligheidsvoorzieningen (zoals het RIEC, HEIT en RSIV)

Toelichting

Integraal Veiligheidsbeleid

De gemeente Wassenaar staat voor een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving waarin bewoners en bedrijven kunnen rekenen op kwalitatief hoge en transparante dienstverlening.

De komende periode wordt vooral een accent gelegd op het bevorderen van verschillende vormen van burgerparticipatie, het verder verdiepen van de samenwerking met overige (keten)partners en het concretiseren van de gezamenlijk gedragen doelstellingen en het daarbij invullen van de eigen rol en verantwoordelijkheid.

Veiligheids- en handhavingsbeleid

Op grond van de prioritering van het veiligheidsbeleid Wassenaar wordt er een veiligheidsuitvoeringsplan 2019-2020 opgesteld. Daarnaast zal er een handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) voor 2020 worden opgesteld. Bij de uitwerking van deze plannen zal zoveel mogelijk gekeken worden naar mogelijkheden voor een wijk-gebonden aanpak.

Met de verdere uitbreiding van BOA-capaciteit van 1 Fte met ingang van 2020, wordt ook geïnvesteerd in het uitbreiden van de kennis en professionaliteit. Het data en wijk-gestuurd werken zal verder worden uitgebreid, alsmede de professionaliteit door middel van training en opleiding op onder andere de thema's jeugd, het de-escaleren van burenruzies, ondermijning en evenementen.

Implementatie Wet VGGZ

De invoering van de Wet verplichte GGZ (VGGZ) gebruikt te gemeente om steeds meer een koppeling aan te brengen tussen zorg en veiligheid om crisissituaties zoveel mogelijk voor te zijn. Zie voor een toelichting op de Wet VGGZ bij taakveld 6.81.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
06	Verwijzingen Halt jongeren	Aantal per 10.000	Bureau Halt	50		
08	Winkeldiefstallen inwoners	Aantal per 1.000	CBS	1,2		
09	Geweldsmisdrijven inwoners	Aantal per 1.000	CBS	2,9		
10	Diefstallen uit woning inwoners	Aantal per 1.000	CBS	2,9		
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,4		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat gaat het kosten ?

Tabel 6

Programma: P1 Veiligheid ("-" = nadeel / "+" = voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	6	0	0	0	0	0
	Lasten	-2.045	-2.092	-2.123	-2.100	-2.100	-2.100
	Saldo	-2.040	-2.092	-2.123	-2.100	-2.100	-2.100
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	44	66	66	66	66	66
	Lasten	-701	-721	-809	-901	-906	-906
	Saldo	-657	-655	-743	-835	-840	-840
Totaal baten	Baten	50	66	66	66	66	66
Totaal lasten	Lasten	-2.746	-2.813	-2.932	-3.002	-3.006	-3.006
Saldo van baten en lasten	Saldo	-2.697	-2.747	-2.866	-2.936	-2.940	-2.940
Onttrekking reserves							
Toevoeging reserves							
Mutaties reserves							
Geraamde resultaat		-2.697	-2.747	-2.866	-2.936	-2.940	-2.940

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid (nadeel van € 88.000 t.o.v. de begroting 2019)

Het nadeel op dit taakveld wordt veroorzaakt door een hogere toegerekende bijdrage aan de WODV voor onder meer de uitbreiding van de BOA capaciteit.

P2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken ?

Een goede bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van Wassenaar voor alle modaliteiten, met extra aandacht voor de zwakke verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers, mindervaliden, schoolgaande kinderen, etc.)

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.1 Verkeer en vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Aanleg RijnlandRoute

Belangrijkste resultaten 2020

Onderzoek wegennet met bijbehorend maatregelenplan

Verbeteren bereikbaarheid van Wassenaar

Onderzoek naar het stimuleren van het fietsgebruik en het verbeteren van de fietsveiligheid

Aanpak van zwerfvuil

Actualiseren beheerplannen

Toelichting

Rijnlandroute

In het jaar 2020 wordt het boren van beide tunnelbuizen van de RijnlandRoute (N434) afgerond. Openstelling van de N434 wordt eind 2022 verwacht.

Onderzoek wegennet met bijbehorend maatregelenplan

De algemene tendens is dat de verkeersintensiteit toeneemt. Wassenaar vormt hier geen uitzondering op en heeft hiernaast ook te maken met sluipverkeer. Dit heeft tot gevolg dat een goede bereikbaarheid van Wassenaar onder druk staat, vooral bij werkzaamheden op hoofdwegen, calamiteiten en evenementen is dit zichtbaar. Uit het onderzoek naar de draagkracht van ons wegennet voor wat betreft inrichting, veerkracht en aanpassingsvermogen gaan we onderzoeken of verbeteringen mogelijk zijn en welke maatregelen genomen kunnen worden. Vervolgens wordt een advies gegeven over de te nemen maatregelen en de benodigde financiering.

Verbeteren bereikbaarheid van Wassenaar

In 2019 is een visie opgesteld met betrekking tot de doorstroming van het gebied rondom de A44/N44 en N14 en de ontsluiting van Wassenaar en Den Haag Noord en West. Beide onderwerpen, verbetering van doorstroming en de bereikbaarheid, dragen bij aan de leefbaarheid in Wassenaar. De visie zal gebruikt worden om draagvlak te verwerven bij de verschillende stakeholders zoals regiogemeenten, gemeente Den Haag, provincie en Rijk.

In navolging van de regionale verkeersregelininstallaties die het afgelopen jaar zijn omgevormd naar intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI's) worden de twee lokale verkeersregelininstallaties op de van Zuylen van Nijeveltstraat omgevormd naar iVRI's. Hiermee wordt gegevensuitwisseling mogelijk wat het beter bereikbaar maken van Wassenaar ondersteunt.

Afhankelijk van de resultaten van de verkeersregelaarsproef in 2019 wordt het Rozenplein aangepast waardoor de verkeersveiligheid en de doorstroming naar de N44 wordt verbeterd.

Onderzoek naar het stimuleren van het fietsgebruik en het verbeteren van de fietsveiligheid

Om het fietsgebruik te bevorderen is het belangrijk dat er comfortabele, veilige fietsroutes zijn en dat de fietsparkeervoorzieningen op orde zijn. In 2020 wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om dit verder te stimuleren en de veiligheid te verbeteren onder andere bij de Starrenburglaan en in de duinen. Wassenaar is niet van de gehele fietsinfrastructuur eigenaar waardoor er wordt samengewerkt met partners die onderdeel uitmaken van de fietsinfrastructuur.

Aanpak van zwerfafval

In de gemeente wordt actief zwerfafval geruimd om te voldoen aan kwaliteitsniveau C. Alleen het opruimen van zwerfafval neemt de oorzaak niet weg. Wassenaar zet daarom actief in op voorlichting en educatie om zwerfafval tegen te gaan. In 2020 organiseren wij acties met buurtverenigingen en scholen om zwerfafval tegen te gaan.

Actualiseren beheerplannen

De beheerplannen voor diverse kapitaalgoederen lopen tot 2021 en worden daarom in 2020 geactualiseerd (zie paragraaf kapitaalgoederen).

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.2 Parkeren

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Belangrijkste resultaten 2020

Beleid voor elektrische oplaadinfrastructuur

Beleid voor kenteken gebonden
gehandicaptenparkeerplaatsen

Toelichting

Vanwege het relatief hoge autobezit en autogebruik per huishouden in Wassenaar worden bij nieuwe ontwikkelingen en bij herbestemming van panden de hoogste kencijfers voor parkeerkecijfers van het CROW gehanteerd. Bij (her)ontwikkelingen is het uitgangspunt dat parkeren binnen het project moet worden opgelost.

Beleid voor elektrische oplaadinfrastructuur

Een trend die in 2020 doorzet is de toename van het aantal elektrische auto's en de vraag naar meer en een goede infrastructuur van elektrische oplaadpalen. Het huidige contract voor de plaatsing van elektrische oplaadpalen op aanvraag eindigt eind 2020. In 2020 wordt in samenspraak met regionale partners vervolg gegeven aan het ontwikkelen van nieuwe kaders voor de plaatsing van elektrische oplaadinfrastructuur. Hier wordt ingezet op een goede infrastructuur om in de groeiende vraag te voorzien. Op basis van dit nieuwe kader wordt de plaatsing van elektrische oplaadpalen na het aflopen van het huidige contract eind 2020 voortgezet.

Beleid voor kenteken gebonden gehandicaptenparkeerplaatsen

Doordat mensen (met name ouderen) langer zelfstandig blijven wonen en steeds meer ouderen nog over een rijbewijs beschikken worden er steeds meer gehandicaptenparkeerplaatsen op kenteken aangevraagd. In 2020 worden beleidsregels hiervoor opgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.3 Recreatieve havens

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toelichting

De gemeente Wassenaar ondersteunt de pleziervaart met het verhuren van terrein aan de Jachthaven Wassenaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.5 Openbaar vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toelichting

Sinds 2019 is de vervoerder binnen de Haaglanden-Streek concessie EBS. Met deze vervoerder, de vervoerautoriteiten MRDH en Provincie Zuid Holland zijn wij in gesprek om de dienstregeling (lijnvoering en frequentie) te optimaliseren en pleiten wij voor onder andere een verbinding met het strand bij De Wassenaarse Slag. Naast het strand zijn er ook andere bestemmingen of ontwikkelingen waar een betere OV-bereikbaarheid gewenst is, om het autogebruik naar deze bestemmingen te verminderen. Voorbeelden hiervan zijn museum Voorlinden, de Amerikaanse ambassade, de ANWB locatie en de American school of The Hague.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Metropoolregio Rotterdam-Den Haag	2.5 Openbaar vervoer

Wat gaat het kosten ?

Tabel 7

Programma: P2 Verkeer en vervoer ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	394	300	198	198	198	198
	Lasten	-5.350	-4.484	-3.534	-3.523	-3.572	-3.706
	Saldo	-4.957	-4.184	-3.335	-3.324	-3.374	-3.508
2.2 Parkeren	Baten	137	137	138	138	138	138
	Lasten	-261	-265	-236	-235	-235	-235
	Saldo	-124	-128	-98	-98	-98	-98
2.3 Recreatieve havens	Baten	21	27	27	27	27	27
	Lasten	-29	-13	-4	-4	-4	-4
	Saldo	-8	13	23	23	23	23
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-117	-9	-11	-11	-11	-11
	Saldo	-117	-9	-11	-11	-11	-11
Totaal baten	Baten	552	464	362	362	362	362
Totaal lasten	Lasten	-5.758	-4.771	-3.784	-3.773	-3.822	-3.956
Saldo van baten en lasten	Saldo	-5.206	-4.307	-3.422	-3.410	-3.460	-3.594
Onttrekking reserves		2.140	815	0	0	0	0
Toevoeging reserves		-517	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		1.623	815	0	0	0	0
Geraamde resultaat		-3.583	-3.492	-3.422	-3.410	-3.460	-3.594

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer (€ 950.000 lagere lasten, € 102.000 lagere baten)

De dotatie aan de voorziening wegen neemt met € 625.000 af doordat er in 2019 éénmalig € 500.000 extra aan de voorziening is gedoteerd vanwege de projecten Waalsdorperlaan en Storm van 's-Gravesandeweg. Daarnaast neemt de dotatie aan de voorziening met € 100.000 af vanwege een in 2017 ingevoerde taakstelling. Tot slot is in 2019 éénmalig € 25.000 extra gedoteerd vanwege de werkzaamheden aan de wegen bij de Paauf waarvoor subsidie is verkregen.

De kapitaallasten zijn structureel € 44.000 lager als gevolg van de incidentele dekking uit 2018. In 2019 zijn incidentele budgetten opgenomen voor afronding afsluiting Raadhuis- en Paaufwlaan (€ 34.000), Talking Traffic (€ 54.000), aanjagen ondertunneling N44 (€ 100.000), onderzoek naar elektrische bus- en railverbinding (€ 50.000) en verkeersveilige schoolzones (€ 31.000). Overige afwijkingen per saldo € 12.000 voordelig.

De lagere baten houden verband met incidentele opbrengsten in 2019 voor Talking Traffic (subsidie € 54.000), laadpalen (€ 23.000) en een subsidie van de provincie Zuid-Holland voor de oprijlaan bij De Paauf (€ 25.000).

Mutaties reserves

De lagere onttrekking van € 815.000 houdt voornamelijk verband met de incidenteel lagere lasten beschreven onder taakveld 2.1. In 2019 zijn onttrekkingen aan de reserve 'Ondersteuning grote projecten' geraamd voor € 150.000 (onderzoek naar elektrische bus- en railverbinding, aanjagen ondertunneling). De lagere dotatie aan de voorziening wegen, de veilige schoolzones en het afsluiten van de Raadhuislaan hebben effect op de algemene reserve (€ 565.000). Verder zijn in 2019 onttrekkingen geraamd aan de reserve kapitaallasten parkeerkelder (€ 60.000) en aan de reserve kapitaallasten (€ 40.000).

P3 Economie

Wat willen we bereiken ?

Wassenaar is een aantrekkelijk vestigingsgebied voor ondernemers. Ondernemers krijgen de ruimte, onder ander door minder regels en een goed faciliterend beleid passend binnen het karakter van Wassenaar;

Er is een goede mix van grote en kleine ondernemers, Wassenaar is aantrekkelijk voor innovatieve bedrijfstakken.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.1 Economische ontwikkeling

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Inrichtingsplan centrum Wassenaar.

Onderzoek mogelijkheden free wifi-punt.

Toelichting

Inrichtingsplan centrum Wassenaar

Het centrum is de economische en maatschappelijke motor van Wassenaar en van essentieel belang voor het vestigingsklimaat. Om een aantrekkelijk en toekomstbestendig centrum te behouden is het noodzakelijk om in het centrum te investeren. In 2020 is het inrichtingsplan voor het centrum van Wassenaar gereed. Onderdeel van dit plan zijn de uitbreiding van stallingsmogelijkheden voor de fiets, het uitstallingenbeleid, de aanpak van de openbare ruimte en een openbaar toegankelijke toiletvoorziening.

Onderzoek mogelijkheden free wifi-punt

De economie en maatschappij worden, mede door de snelle groei van het internet of things, steeds meer data-gedreven. In 2020 krijgt 5G een landelijke dekking. In onze regio zijn nu al ontwikkelingen op dit gebied gaande waar mogelijk op aangesloten kan worden. Vanwege deze ontwikkelingen worden nut, noodzaak en de eventuele voorwaarden van een free-wifi punt in het centrum van Wassenaar onderzocht. Dit onderzoek wordt in 2020 opgeleverd.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
14	Func tiemenging	%	LISA	45,4		
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	155,7		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Het percentage functievermenging geeft de verhouding weer tussen het aantal banen en het aantal woningen. In Wassenaar zijn iets meer woningen dan banen (functiemenging <50). De verwachting is dat het percentage functiemenging iets toeneemt, door een verwachte stijging van het aantal banen en beperkte woningbouw. De stijging van vestigingen van bedrijven is het gevolg van de aantrekkende economie, lokale en regionale activiteiten om de economie te versterken en het beter promoten en verbinden van wat Wassenaar toeristisch en recreatief gezien te bieden heeft.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Een toekomstbestendig Maaldrift

Toelichting

Een toekomstbestendig Maaldrift

Door de landelijke trend van transformatie van bedrijventerreinen naar woningbouw neemt de schaarste aan m² bedrijventerreinen verder toe. Een geherstructureerd bedrijventerrein Maaldrift zorgt ervoor dat dit bedrijventerrein toekomstbestendig wordt. De parkeervakken van Maaldrift 1 krijgen een doelmatigere inrichting die beter aansluit bij de parkeerbehoeftes op Maaldrift. Hiermee wordt de basis gelegd voor een goed vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven. In 2020 wordt de herstructurering afgerond.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Evaluatie BIZ Maaldrift

Toelichting

Wij hechten grote waarde aan een goed ondernemersklimaat in Wassenaar. In 2019 zijn we daarom gestart met het proactief accountmanagement voor bedrijven. Dit is een trendbreuk met het verleden waar wij veel passiever opereerden. In de huidige situatie zijn bedrijfscontactfunctionarissen het eerste aanspreekpunt voor ondernemers(verenigingen). Zij bezoeken bedrijven om proactief vragen op te halen en inzicht te verkrijgen over trends en ontwikkelingen in verschillende bedrijfssectoren. Hierdoor kunnen wij sneller en beter anticiperen op ontwikkelingen en willen we komen tot verbetering van onze dienstverlening. Een sector binnen onze gemeente die nog weinig aandacht heeft gekregen is de agrarische sector. Wij willen in 2020 ook deze sector actief benaderen.

Evaluatie BIZ Maaldrift

De overeenkomst voor Maaldrift loopt per 2021 af, waardoor deze in 2020 wordt geëvalueerd om te bepalen of er voldoende draagvlak is om een nieuwe overeenkomst af te sluiten. Indien er voldoende draagvlak is, wordt deze regeling ook ingezet voor het Stadhoudersplein. Met een Bedrijven Investeringszone BIZ en een ondernemersfonds wordt collectief bijgedragen aan een aantrekkelijke en veilige (bedrijfs)omgeving. Voor het Centrum en Maaldrift zijn er BIZ-overeenkomsten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.4 Economische promotie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Verwachte groei van het aantal toeristen

Belangrijkste resultaten 2020

Onderzoek naar de mogelijkheden voor een toeristisch informatiepunt in de bibliotheek

Uitvoeringsplan toegangsgebied strand

Uitvoeringsafspraken ter versterking van de toeristisch recreatieve sector

Toelichting

Verwachte groei van het aantal toeristen

Nederland verwacht een groei van het aantal toeristen. Dit vraagt om een aanpak, waarbij het doel is dat alle Nederlanders profiteren van toerisme, dus zowel bewoners, bezoekers als bedrijven.

Toerisme wordt steeds meer gezien als een middel om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken die invloed hebben op onze welvaart en ons welzijn. Het gaat om het in stand houden en kwaliteitsverbetering van (centrum)voorzieningen en groengebieden, het creëren van werkgelegenheid en het versterken van de concurrentiekracht en het vestigingsklimaat.

Onderzoek naar de mogelijkheden voor een toeristisch informatiepunt in de bibliotheek

Om de maatschappelijke waarde van de bibliotheek en het profijt van toerisme te vergroten wordt samen met de bibliotheek en de marketingstichting onderzocht of en onder welke voorwaarden een VVV-voorziening in de bibliotheek kan worden gerealiseerd.

Uitvoeringsplan toegangsgebied strand

Het strand is een belangrijk visitekaartje voor Wassenaar. Samen met strandondernemers, Dunea en Staatsbosbeheer wordt een plan opgesteld voor de uitbreiding van de fietsenstallingen en verbetering van de uitstraling van het toegangsgebied van het strand.

Versterkte concurrentiekracht Wassenaar

Om de concurrentiekracht van Wassenaar te vergroten en te zorgen dat Wassenaarders profijt hebben van toerisme worden samen met de Marketingstichting, ondernemers en (regio)partners uitvoeringsafspraken gemaakt. Deze uitvoeringsafspraken dragen bij aan het in stand houden en kwaliteitsverbetering van (centrum)voorzieningen en groengebieden, het creëren van werkgelegenheid en het versterken van het vestigingsklimaat. Er wordt ingezet op een toename van verblijfsduur van bezoekers, een toename van het aantal banen in de toeristische branche en een toename van toeristische bestedingen. De voortgang hierin wordt gemonitord.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Metropoolregio Rotterdam-Den Haag	3.1 Economische ontwikkeling
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen 3.4 Economische promotie

Wat gaat het kosten ?

Tabel 8

Programma: P3 Economie ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	-2	45	0	0	0	0
	Lasten	-216	-252	-391	-241	-253	-253
	Saldo	-217	-207	-391	-241	-253	-253
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-7	0	0	0	0	0
	Saldo	-7	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	101	105	105	76	31	31
	Lasten	-149	-102	-96	-69	-26	-26
	Saldo	-48	3	9	8	5	5
3.4 Economische promotie	Baten	827	1.142	1.158	1.158	1.158	1.158
	Lasten	-60	-144	-121	-121	-61	-61
	Saldo	767	998	1.037	1.037	1.097	1.097
Totaal baten	Baten	926	1.292	1.263	1.234	1.189	1.189
Totaal lasten	Lasten	-432	-498	-608	-430	-339	-339
Saldo van baten en lasten	Saldo	494	794	656	804	850	850
Onttrekking reserves		0	265	210	60	0	0
Toevoeging reserves		0	-180	0	0	0	0
Mutaties reserves		0	85	210	60	0	0
Geraamde resultaat		494	879	866	864	850	850

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling (hogere lasten € 139.000, lagere baten € 45.000)

In 2019 is incidenteel € 45.000 opgenomen voor de winkels en horeca, gedekt uit subsidies van de provincie en de MRDH (zie Voorjaarsnota). In 2019 is eenmalig een budget van € 25.000 opgenomen voor het opstellen van een inrichtingsplan voor de winkelhaak. In 2020 is er € 150.000 beschikbaar gesteld voor de uitwerking van de plannen en een gevefonds subsidie voor pandeigenaren. Hierdoor neemt ook de toegerekende ambtelijke capaciteit toe (€ 52.000). Overige lasten per saldo € 7.000 nadelig.

Mutaties reserves

in 2019 is € 25.000 onttrokken aan de reserve 'Ondersteuning grote projecten' voor investeren winkelhaak centrum. Ook in 2020 wordt € 150.000 aan deze reserve onttrokken voor dit doel. In 2019 is € 180.000 aan de algemene reserve onttrokken voor dotatie aan de reserve 'Vergroten concurrentiekracht' en is € 60.000 aan de reserve 'Vergroten concurrentiekracht' onttrokken voor bijdragen aan Kust en Stad (€ 15.000) en de stichting Wassenaar-Voorschoten (€ 45.000). De bijdrage aan Kust en Stad en aan de stichting Wassenaar-Voorschoten wordt ook in 2020 en 2021 gecontinueerd.

Samen met ondernemers is een basis gelegd om de kansen die er liggen te verzilveren. Om de vruchten van toerisme en recreatie daadwerkelijk te kunnen plukken is in 2019 een bedrag van € 180.000 gestort in een nieuwe reserve 'Vergroten concurrentiekracht' (jaarrekening 2018).

P4 Onderwijs

Wat willen we bereiken ?

Goede voorbereiding van de jeugd, cognitief, sociaal, sportief en cultureel met ruimte voor eigen ontwikkeling;

Alle kinderen gaan naar school. Er is aandacht om schooluitval en schoolverzuim terug te dringen, zodat ieder kind een startkwalificatie behaalt.

Goed onderwijs is de basis in de ontwikkeling van onze kinderen;

Onderwijs is daarom een belangrijke schakel in het Sociaal Domein;

Als leerlingen die momenteel gebruik maken van het leerlingenvervoer zelfstandig willen leren reizen, kunnen zij gebruik maken van De Reiskoffer.

Het onderwijsaanbod in Wassenaar is goed, divers en internationaal en is goed gehuisvest in duurzame scholen;

Al onze inwoners krijgen de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen;

Sociale achterstanden en taalachterstanden reduceren en voorkomen;

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.1 Openbaar basisonderwijs

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

In het geval dat het bestuur van het openbaar onderwijs niet aan haar wettelijke verplichtingen voldoet, geeft de gemeente invulling aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs in Wassenaar.

Toelichting

Uitvoering wettelijke taken.

Het openbaar onderwijs is verzelfstandigd en de gemeente heeft geen directe (bestuurlijke) verantwoordelijkheid meer. De gemeente heeft wel een aantal wettelijke taken om invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs in de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.2 Onderwijshuisvesting

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De invoering van de wettelijke verplichting voor het opstellen en uitvoeren van een Integraal Huisvestingsplan IHP.

Belangrijkste resultaten 2020

Implementeren van het IHP, door de keuzes die daarin met elkaar zijn gemaakt, over noodzakelijke en adequate schoolhuisvesting op middellange termijn, verder te vertalen in toekomstige investeringen.

In nauwe samenwerking met schoolbesturen uitvoering geven aan de uitgangspunten die staan aangegeven in dit plan en de, in 2020 te actualiseren, verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Wassenaar.

In 2020 voor de eerste keer uitvoeren van jaarlijkse monitor van het Integraal Huisvestingsplan, waarbij het uitgangspunt is dat dit plan elke vier jaar wordt herijkt.

Actualiseren en vaststellen van de leerlingenprognose.

Aanpassen van de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.

Toelichting

In 2019 is het Integraal Huisvestingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Dit Huisvestingsplan is een richtinggevend document, waarbij een doorkijk wordt gegeven van de behoefte aan nieuwbouw, verbouw of renovatie van de scholen voor primair- en voortgezet onderwijs in Wassenaar.

Het uitgangspunt is dat de leerlingen onderwijs krijgen in een adequate schoolhuisvesting. Bij nieuwe investeringen zijn duurzaamheid en een gezond binnenklimaat het uitgangspunt. Nieuwe (onderwijs)ontwikkelingen worden in de monitor en de vierjaarlijkse herijking van het Integraal Huisvestingsplan meegenomen.

Het IHP draagt bij aan het behalen van de doelen:

- Zorgdragen voor een goede huisvesting voor het primair onderwijs in Wassenaar
- De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden en borgen.
- Optimaal gebruik van de onderwijsgebouwen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Landelijk wordt veel nadruk gelegd op het actief vormgeven van VVE-beleid door gemeenten.

De aansluiting tussen onderwijs, leerplicht en jeugdhulp wordt, door de landelijk stijgende uitgaven voor jeugdhulpvoorzieningen, steeds belangrijker.

Belangrijkste resultaten 2020

Actieve deelname Regionale Overleg Passend Onderwijs in de Leidse regio en lokaal directeurenoverleg.

De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt verbeterd. Wassenaar is net als in 2019 ook in 2020 trekker van de regionale werkgroep aansluiting onderwijs en zorg.

De SAD pakt, in opdracht van de gemeente en de scholen, haar specifieke en integrale rol in de vormgeving en uitvoering van het lokale jeugd- en onderwijsbeleid. De SAD vormt een belangrijke schakel in Wassenaar voor hoogwaardig onderwijs en passende zorg.

Het beleidsplan vroeg- en voorschoolse educatie is geïmplementeerd, uitvoering VVE-beleid.

Coördineren en begeleiden bij plaatsing vluchtelingenkinderen. In 2020 is de nodige capaciteit voor de plaatsing voor Wassenaarse vluchtelingen kinderen gewaarborgd.

Uitvoeren, monitoren en evalueren brede regeling combinatiefuncties. Inzetten van gelden voor cultuureducatie via scholen.

Uitvoering Arbeidsmarktbeleidsplan voor schoolverlaters.

Het gebruik van peuteropvang wordt gestimuleerd.

Ontwikkelen Lokale Educatie Agenda. In 2020 specifiek aandacht voor LHBTI voorlichting.

Toelichting

Wassenaar bevindt zich in een bijzondere positie als het gaat om de relatie tussen jeugdhulp en passend onderwijs. Voor de inrichting en inkoop van de jeugdhulp is Wassenaar gebonden aan de Haagse regio, voor het passend onderwijs is Wassenaar ingedeeld bij de Leidse regio. Om grip te houden op de ontwikkelingen in beide regio's is Wassenaar trekker van de regionale werkgroep aansluiting onderwijs en zorg.

In het kader van concretisering ontwikkeling passend onderwijs en jeugdhulp is in de regio Leiden (waar Wassenaar aan deelneemt) een drie-tal thema's benoemd:

Thema 1: onderwijs en jeugdhulp;

Thema 2: het jonge kind;

Thema 3: MBO-doorgaande lijn en kwaliteitsagenda minder zelfredzame jongeren.

Per thema zijn 2 bestuurlijke trekkers aangewezen. Wethouder Lia de Ridder is (samen met wethouder Damen van Leiden) bestuurlijk trekker van thema 1.

Coördineren en begeleiden bij plaatsing vluchtelingenkinderen

Kinderen van statushouders worden geplaatst op regulier onderwijs of, indien nodig, in een schakelklas. Met de Wassenaarse scholen zijn afspraken gemaakt over de plaatsing van deze kinderen.

Uitvoeren, monitoren en evalueren brede regeling combinatiefuncties

Eind 2020 loopt de gemeentelijke bijdrage aan het brede scholenproject Talentum af.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

De inzet is dat er vanaf 1 augustus 2020 16 uur per week VVE wordt aangeboden.

Lokale educatieve agenda

Aan de lokale educatieve agenda wordt samen met de Wassenaarse onderwijs raad (WOR) invulling gegeven.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,01		
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	11,27		
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	2,1		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Het percentage voortijdig schoolverlaten, het absoluut en relatief verzuim liggen onder het landelijk gemiddelde. Kinderen zijn steeds beter in beeld en scholen melden sneller waardoor problemen eerder worden aangepakt.

Wat gaat het kosten ?

Tabel 9

Programma: P4 Onderwijs ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-15	-54	-32	-60	-125	-125
	Saldo	-15	-54	-32	-60	-125	-125
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.301	-1.791	-790	-790	-790	-864
	Saldo	-1.301	-1.791	-790	-790	-790	-864
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	267	273	273	274	274	184
	Lasten	-1.415	-1.416	-1.453	-1.378	-1.385	-1.304
	Saldo	-1.147	-1.142	-1.179	-1.105	-1.111	-1.119
Totaal baten	Baten	268	273	273	274	274	184
Totaal lasten	Lasten	-2.730	-3.261	-2.275	-2.228	-2.300	-2.293
Saldo van baten en lasten	Saldo	-2.463	-2.988	-2.001	-1.954	-2.026	-2.108
Onttrekking reserves		419	598	0	0	0	0
Toevoeging reserves		-347	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		72	598	0	0	0	0
Geraamde resultaat		-2.391	-2.390	-2.001	-1.954	-2.026	-2.108

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (voordeel van € 1.001.000 t.o.v. 2019)

Voor dit taakveld worden in 2020 lagere kapitaallasten (€ 488.000) geraamd. Verder zijn in 2020 geen lasten geraamd voor de tijdelijke huisvesting van het internationaal onderwijs van het Rijnlands Lyceum (€ 500.000 in 2019). Overige kleinere verschillen veroorzaken per saldo het restant van het lagere tekort.

Mutaties reserves

In 2020 zijn geen onttrekkingen geraamd. In 2019 werden onttrekkingen geraamd voor de tijdelijke huisvesting voor het internationaal onderwijs van het Rijnlands Lyceum Wassenaar, de uitbreiding van de Herenwegsschool en een voorbereidingskrediet voor de gymzaal aan de Burmanlaan.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken ?

Sport en cultuur dragen bij aan een hoogwaardig leefklimaat en saamhorigheid in Wassenaar;

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en goed georganiseerde verenigingen die zoveel mogelijk samenwerken;

Een zo breed en divers mogelijk cultuur- en sportaanbod in Wassenaar behouden en versterken met een teruglopend subsidiebudget;

Een ondernemende, betaalbare en toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners;

Behoud en versterking van de specifieke Wassenaarse cultuurhistorische, natuur- en landschappelijke kwaliteiten;

Behouden van de groene buffer bij Valkenburg en groengebieden aan de zuid- en noordkant van Wassenaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.1 Sportbeleid en activering

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Nationaal Sportakkoord.

Landelijk wordt gestreefd naar een lager percentage niet-sporters. Dit streven is door Wassenaar overgenomen.

Nauwere samenwerking met het Wassenaars sportcontact in de ontwikkeling van het sportbeleid.

Belangrijkste resultaten 2020

Beleidsuitgangspunten vanuit het Nationaal Sportakkoord worden vertaald naar het lokale beleid.

Uitvoeren van de sportnota "Sport is voor iedereen".

Investeren in groot onderhoud en mogelijke nieuwbouw sportfaciliteiten.

Samenwerking stimuleren tussen sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties door netwerkbijeenkomsten te organiseren.

Toelichting

Nationaal Sportakkoord

Doelstelling van het Nationaal Sportakkoord is dat écht iedereen wordt bereikt en plezier in sport kan hebben, nu en in de toekomst, ongehinderd, in een veilige en gezonde omgeving, een leven lang, als sporter, vrijwilliger of toeschouwer. Hiervoor zijn 5 ambities geformuleerd. In Wassenaar gaan we onderzoeken hoe wij deze ambities in ons beleid kunnen vertalen om daarmee zo maximaal mogelijk te kunnen bijdragen aan het akkoord.

Uitvoeren sportnota

Wij willen stimuleren dat mensen meer gaan sporten. Deelnemen aan sport vergroot de participatie en draagt bij aan een gezonde leefstijl (verbinding met het sociaal domein).

Investeren in groot onderhoud en nieuwbouw sportfaciliteiten

Kwalitatief goede en toegankelijke sportaccommodaties zijn belangrijk om het sporten aantrekkelijk te maken en daarmee de sportstimulering en -deelname te verhogen. De gemeente wil daarom daar waar noodzakelijk en gewenst incidenteel investeren om zodoende de capaciteit van de voorzieningen en de kwaliteit te garanderen.

Netwerk bijeenkomsten en kennisoverdracht organiseren

Om de verenigingen te stimuleren meer samen te werken worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Het Wassenaars sportcontact organiseert, zoals aangegeven in het coalitieakkoord, deze bijeenkomsten en ontvangt daarvoor een subsidie.

Uitvoeren subsidiebeleid/garantiefonds

Het subsidiebeleid wordt uitgevoerd, waarin de afweging wordt gemaakt tussen de maatschappelijke doelen en de beschikbare middelen. In het minimabeleidsplan 2019-2022 wordt bovendien aandacht besteed aan de mogelijkheden voor sporten voor minimadoelgroepen. Er zal worden nagedacht over een beleidskader voor garanties.

Beleidsindicatoren

Nr. Beleidsindicator		Eenheid	Bron	2018	2019	2020
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	47,5 (2016)		

* Cijfers vanaf 2017 zijn niet beschikbaar

Onder een sporter wordt iemand verstaan die minimaal 1 keer in de week sport. Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 48,7%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters van 10%. Dit streven is voor Wassenaar overgenomen. Daarmee blijft Wassenaar fors onder het landelijk gemiddelde en kan het als een "sportieve gemeente" worden gekwalificeerd.

Het gaat hier om de afname van het aantal niet-sporters, de waarde voor 2018 betreft de realisatiewaarde. 2019 en 2020 zijn streefwaarden waarmee een daling van het aantal niet-sporters met 10% t.o.v. 2015 wordt behaald.

Door de ontwikkeling van een nieuwe multifunctionele sporthal zijn er meer mogelijkheden om te sporten en kan het enthousiasme om te sporten toenemen. Ook zal op netwerkbijeenkomsten met sportverenigingen en andere partijen de mogelijkheden uitgewisseld worden om mensen te stimuleren te gaan sporten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.2 Sportaccommodaties

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De gemeenteraad van Wassenaar heeft besloten dat een nieuwe multifunctionele sporthal en een nieuwe gymzaal gerealiseerd worden.

Invoering Wet Markt en Overheid en een gewijzigd BTW stelsel sport.

Belangrijkste resultaten 2020

Aanbesteding voor de bouw van de sporthal en de gymzaal worden afgerond. Realisatie gymzaal vierde kwartaal 2020 en start bouw sporthal derde kwartaal 2020.

Herziene contracten sport die voldoen aan de wet Markt en Overheid en waarbij beheer en onderhoud ondergebracht zijn bij de verenigingen.

Toelichting

Multifunctioneel gebruik van de sportaccommodaties

Door te investeren in de kwaliteit van de sportaccommodaties willen we bewerkstelligen dat er intensiever gebruik van wordt gemaakt. De sporthal en gymzaal bijvoorbeeld zijn bij uitstek geschikt om multifunctioneel te gebruiken door scholen, andere verenigingen of buurtactiviteiten.

5.3 Cultuurpresentatie,-productie en-participatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Het cultuurbeleid 2017-2020 loopt af.

Regionale invoering Cultuuranker-methodiek.

De gemeentelijke bijdrage aan het brede scholenproject Talentum loopt af en Cultuureducatie primair onderwijs 2021 wordt ingevoerd.

Belangrijkste resultaten 2020

Cultuurbeleid

Besluitvorming over het lokale cultuurbeleid vanaf 2021, mede op basis van een korte evaluatie van het cultuurbeleid over de periode 2017-2020.

Proeftuin Cultuuranker-methodiek

Met behulp van de Cultuuranker-methodiek is een aanzet gegeven tot het vormgeven van een cultureel programma door instellingen en burgers in Wassenaar;

Het contact tussen deelnemende instellingen aan de proeftuin is toegenomen en heeft geleid tot uitwisseling van kennis, nieuwe inzichten, samenwerking en meer vraaggericht denken.

Cultuureducatie primair onderwijs

Een keuze ten aanzien van de invulling van cultuureducatie in, in eerste instantie, het primair onderwijs vanaf 2021, waarbij het primair onderwijs betrokken is.

Warenar

Bestuurlijke besluitvorming naar aanleiding van afrondend advies over de toekomst van de Warenar. In 2020 wordt verder gewerkt aan een toekomstige theaterfunctie van de Warenar met een sluitende exploitatie.

Gemeentelijke kunstcollectie

Beter beheer en ontsluiting van de gemeentelijke kunstcollectie.

Toelichting

Proeftuin Cultuuranker-methodiek

In voorbereiding op nieuw landelijk cultuurbeleid zijn steden en regio's door de minister van OCW uitgenodigd om een cultureel profiel op te stellen. Dit heeft onder meer geleid tot een Regioprofiel Haaglanden. Onderdeel van dit profiel is de proeftuin Cultuuranker-methodiek. Een methodiek van de gemeente Den Haag.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft besloten om de proeftuin van regio Haaglanden in 2019 en 2020 te matchen. Gemeente Wassenaar wil de proeftuin benutten om, in lijn met het coalitieakkoord 2018-2022 Wassenaar: Zelfstandig en Verantwoordelijk, inwoners en instellingen te stimuleren om meer in gezamenlijkheid Cultuur in Wassenaar vorm te geven. Zo kent Wassenaar verschillende mooie initiatieven op cultureel gebied, waaronder bijvoorbeeld van de Stichting Wassenaarse Cultuurprijs.

De proeftuin kan bijdragen aan onderlinge samenhang tussen de verschillende initiatieven. Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar is gevraagd als coördinator van cultuuranker.

Cultuureducatie primair onderwijs

Scholen in het Wassenaars primair onderwijs nemen deel aan het Cultuurmenu Den Haag van de Stichting gezamenlijke projecten Haagse Musea. De gemeente draagt hier aan bij. Daarvoor werd door het primair onderwijs gebruik gemaakt van het aanbod van de Cultuureducatiegroep in Leiden.

De landelijke deelregeling Cultuureducatie met Kwaliteit wordt met ingang van 2021 verlengd. Daarom is het van belang om in 2020 de mogelijkheden voor cultuureducatie te bekijken en een keuze te maken ten aanzien van de gewenste invulling van cultuureducatie in het Wassenaars primair onderwijs. De mogelijkheid tot samenwerking met lokale partijen speelt bij deze keuze een rol. Het budget voor cultuureducatie wordt met ingang van 2021 met € 10.000 verhoogd na beëindiging van Talentum.

Warenar

Begin 2020 zal in beeld gebracht zijn op welke wijze de theaterfunctie behouden kan blijven. Na besluitvorming in de raad kan tot realisatie worden overgegaan.

Cultuurbeleid

De huidige cultuurnota Wassenaar 2017-2020 Kracht van kunst loopt af. Besluitvorming over het cultuurbeleid vanaf 2021 is voorzien voor het laatste kwartaal van 2020.

Kunstcollectie

Om het mogelijk te maken dat de kunstcollectie van de gemeente in goede staat onderhouden blijft en toegankelijk wordt voor een breed publiek is extern advies gevraagd met betrekking tot deze mogelijkheden. De uitkomsten van dit advies worden betrokken bij de besluitvorming over het

beheer van de kunstcollectie dat in 2020 moet leiden tot een beter beheer en ontsluiting van de gemeentelijke kunstcollectie.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.4 Musea

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Faciliteren van het Brandweermuseum door het beschikbaar stellen van een jaarlijkse vergoeding voor collectiebeheer.

Toelichting

Het Brandweermuseum wordt betrokken bij de besluitvorming rondom de Paauw.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.5 Cultureel erfgoed

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Opstellen Kernkwaliteiten en omgevingswaarden voor de Omgevingswet

Cultuurhistorie en recreatieve aantrekkelijkheid van het buitengebied wordt versterkt door het uitvoeren van het project Ontdek Prins Frederiksparkenroute

Toelichting

Opstellen Kernkwaliteiten en omgevingswaarden voor de Omgevingswet

2020 wordt een belangrijk jaar als het gaat om het voorbereiden van de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2021. Daarom wordt invulling gegeven aan thema's uit het uitvoerprogramma van de Erfgoedvisie, waarbij op basis van het Verhaal van Wassenaar kernkwaliteiten en omgevingswaarden worden benoemd.

In samenhang met het programma van de Omgevingswet wordt ook gewerkt aan het verbeteren van werkprocessen, de inrichting van een Erfgoedloket en de digitalisering van informatie.

Cultuurhistorie en recreatieve aantrekkelijkheid van het buitengebied wordt versterkt door het uitvoeren van het project Ontdek Prins Frederiks Parkenroute

In samenwerking met de Landschapstafel Duin Horst & Weide, de Erfgoedtafel Landgoederen en de gemeente Voorschoten is het project 'Ontdek Prins Frederiks Parkenroute' tot stand gekomen. De versterking van de identiteit en kwaliteit van het gebied stimuleert het recreatief gebruik.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.6 Media

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Mede op grond van het nieuwe subsidiebeleid wordt de samenwerking bibliotheek met andere maatschappelijke partners gestimuleerd en eventueel nieuwe functies toegevoegd;

Belangrijkste resultaten 2020

Stimuleren samenwerking bibliotheek met andere maatschappelijke partners en eventueel toevoegen nieuwe functies

Het al brede netwerk van de bibliotheek is verder uitgebreid. Er zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van de diverse functies.

Certificering

De bibliotheek is in staat te voldoen aan het certificeringskader voor bibliotheekwerk, cultuur en taal.

Bekostigen omroepactiviteiten in het kader van lokaal toereikend media-aanbod.

Toelichting

Totstandkoming nieuw subsidiebeleid

In 2020 vindt besluitvorming plaats over nieuw subsidiebeleid. In de afgelopen periode is een lijn ingezet van een grotere samenwerking tussen de bibliotheek en haar netwerk op verschillende terreinen, waaronder met name ook het sociaal domein. Naast de van oudsher bekende bibliotheekwerkzaamheden draagt de bibliotheek met haar activiteiten, waaronder de activiteiten gericht op bestrijding van laaggeletterdheid en digibetisme, bij aan het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en preventie.

De bibliotheek is op verschillende terreinen actief en in beweging. In het nieuwe subsidiebeleid wordt aandacht besteed aan deze veranderende rol van de bibliotheek en wordt gestreefd naar een meer integrale benadering. Aandacht heeft het aandeel van het Taalhuis in het nieuwe inburgeringsstelsel van 2021.

Stimuleren samenwerking bibliotheek met andere maatschappelijke partners en eventueel toevoegen nieuwe functies

De bibliotheek wordt gewaardeerd als ontmoetingsplek en is in beweging. Dit betekent ook dat ten behoeve van het nieuwe subsidiebeleid de bibliotheek een belangrijke gesprekspartner is.

Daar waar passend en mogelijk wordt de bibliotheek gestimuleerd om samen te werken met andere maatschappelijke partners en eventueel nieuwe functies toe te voegen. Dan wel activiteiten te heroverwegen of stoppen (CIPVW). Nieuwe functies kunnen zijn op het gebied van het sociaal domein, cultuur (Cultuuranker), en/of economie (VVV-achtige functie).

Bekostigen lokale omroepactiviteiten

Midvliet verzorgt ook in 2020 een lokale toereikend media-aanbod voor Wassenaar. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht de lokale omroepactiviteiten te bekostigen. Dit gebeurt, op basis van de Mediawet, zonder inmenging in de inhoud van de oproepactiviteiten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Bezuiniging onderhoud openbaar groen

Vitaal en authentiek houden van het buitengebied Duin Horst & Weide

Gebiedsontwikkeling Valkenburg

Klimaatverandering

Toename van ziekten, plagen en exoten bestrijding

Belangrijkste resultaten 2020

Actualiseren beheerplannen

Plan van aanpak herstel kade Havenkanaal

Toelichting

Bezuiniging onderhoud openbaar groen

Het college heeft bij het vaststellen van de kadernota de opdracht gekregen om met voorstellen te komen ter dekking van het tekort. In totaal wordt er € 85.000 bezuinigd op het kapitaalgoed groen. De kwaliteitsverbetering die in 2016 is ingezet wordt hierdoor getemporeerd. De ambitie om al het groen terug te brengen op een kwaliteitsniveau B blijft, maar wordt naar verwachting pas in 2028 gerealiseerd.

Om de bezuiniging te realiseren worden de volgende werkzaamheden beperkt of niet meer uitgevoerd;

- vervanging van de bomen wordt beperkt tot 75% van de jaarlijkse opgave;
- bloemrijke bermen/ graslanden worden één keer in plaats van twee keer per jaar gemaaid;
- er vindt geen bestrijding meer plaats van bladluizen in het centrum.

Door de komende jaren 75% van de verwijderde bomen te vervangen, neemt de boomstructuur in Wassenaar jaarlijks met 1 à 2 % af. Het beperken van het maaibeheer van bloemrijke bermen en graslanden betekent een verandering in soorten flora en fauna waarbij de verwachting is dat de bermen minder bio divers worden. Het stoppen met de bestrijding van bladluizen in het centrum betekent dat er meer overlast door luizenplak te verwachten is.

Vitaal en authentiek houden van het buitengebied Duin Horst & Weide

De samenwerking binnen de Landschapstafel Duin Horst & Weide heeft als doel het vitaal en authentiek houden van het buitengebied van Duin Horst & Weide. Vanuit het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide worden in 2020 de inrichtingsmaatregelen voor de ecologische verbindingszone bepaald en voorbereid. Bij reguliere vervangingen van het openbaar groen wordt ingezet op het verbinden van gebieden, waarbij het uitgangspunt is dat minimaal 50% van de aanplant interessant is voor insecten (bij-vriendelijk).

Gebiedsontwikkeling Valkenburg

De Valkenburgse ontwikkeling kent twee majeure onderdelen: de woningontwikkeling (5.000 woningen, met als trekker de gemeente Katwijk) en de ontwikkeling van de Groene Zone, waarvan Wassenaar de trekker is.

Voor de ontwikkeling van de Groene Zone wordt een programma opgesteld (inclusief planning, raming van kosten en dekkingsmogelijkheden), aangestuurd door de Stuurgroep Groene Zone onder voorzitterschap van Wassenaar. Het programma vormt de basis voor het opstellen van realisatieplannen. De realisatie van de ecologische verbindingsstructuur in de Zone is afhankelijk van het beschikbaar stellen van subsidie door de Provincie. De realisatie van de eerste deelprojecten wordt in 2020 verwacht.

Klimaatverandering

Het klimaat verandert. Dit is onder andere merkbaar door het stijgen van de gemiddelde temperatuur waardoor er extremer weer ontstaat. Het wordt natter, droger en warmer, hierdoor kunnen wateroverlast, droogte en de daarbij behorende schades ontstaan. De leefomgeving zal hierop aangepast moeten worden waarbij wij vanuit de integraal gebiedsgerichte aanpak de ruimtelijke adaptatie aan het verkennen zijn.

Toename van ziekten, plagen en exoten bestrijding

De afgelopen jaren is er bij het beheer van groen en water een sterke toename van onder andere ziekten, plagen en invasieve exoten waar te nemen. Met het veranderen van het klimaat maar ook door het verlagen van het kwaliteitsniveau krijgen ziekten, plagen en invasieve exoten meer ruimte om te verspreiden. Om de veiligheid, leefbaarheid en volksgezondheid te waarborgen zijn maatregelen noodzakelijk. Er wordt onderzocht hoe wij hier het beste invulling aan kunnen geven.

Actualiseren beheerplannen

De beheerplannen voor diverse kapitaalgoederen lopen tot 2021 en worden daarom in 2020 geactualiseerd (zie paragraaf kapitaalgoederen).

Plan van aanpak herstel kades Havenkanaal

In 2019 is bij een inspectie geconstateerd dat de kade langs het water vanaf het centrum Wassenaar naar de Wiegmanweg (kades Havenkanaal) in slechte staat verkeert. Alleen vervanging van de kade zorgt ervoor dat het risico van instorting op de korte en langere termijn wordt voorkomen. Voor de vervanging van de kade wordt een plan van aanpak opgesteld waarbij het mogelijk is om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Hiervoor is geld gereserveerd in het investeringsprogramma.

De aanpak van de zuidelijke kade tussen de Johan de Wittstraat en de Wiegmanweg is het meest urgent. De voorbereiding hiervan vindt plaats in 2020, waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige bouwontwikkelingen.

Samenwerkingsverbanden

Naam	Landschapstafel Duin, Horst en Weide
Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg (hier zijn namelijk de financiën ondergebracht)
Bestuur en toezicht	De Landschapstafel is de bestuurlijke samenwerking van 6 gemeenten (Den Haag, Leiden, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer), maatschappelijke organisaties en ondernemers. Elke gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van zijn eigen projecten.
Doelstelling	Behoud en ontwikkeling van de kwaliteiten van Duin Horst & Weide, gericht op waarborgen van authenticiteit, versterken van de vitaliteit en het vergroten van de leefbaarheid. Er is een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma, het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide. De provincie Zuid-Holland heeft 50% cofinanciering toegezegd voor uitvoering van het programma.
Bestuurlijk belang	Voor Wassenaar neemt de portefeuillehouder Ruimte en duurzaamheid deel aan het overleg.

Wat gaat het kosten ?

Tabel 10

Programma: P5 Sport, cultuur en recreatie		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		2018	2019	2020	2021	2022	2023
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	10	10	10	10	10	10
	Lasten	-530	-522	-537	-344	-344	-322
	Saldo	-520	-512	-527	-334	-334	-311
5.2 Sportaccommodaties	Baten	169	165	165	165	165	165
	Lasten	-1.116	-1.240	-1.155	-1.098	-1.349	-1.347
	Saldo	-947	-1.074	-990	-932	-1.184	-1.182
5.3 Cultuurpresentatie,- prod.en-particip	Baten	36	35	38	38	38	38
	Lasten	-459	-381	-354	-326	-326	-321
	Saldo	-422	-346	-316	-287	-287	-282
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-38	-13	-12	-12	-12	-12
	Saldo	-38	-13	-12	-12	-12	-12
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	127	83	9	9	9	5
	Lasten	-417	-342	-239	-268	-268	-268
	Saldo	-290	-259	-230	-259	-259	-264
5.6 Media	Baten	134	134	134	134	134	134
	Lasten	-708	-684	-641	-581	-581	-581
	Saldo	-573	-550	-507	-447	-447	-447
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	369	508	149	116	116	116
	Lasten	-3.294	-4.160	-3.604	-3.508	-3.440	-3.435
	Saldo	-2.925	-3.652	-3.456	-3.392	-3.324	-3.319
Totaal baten	Baten	846	936	506	473	473	469
Totaal lasten	Lasten	-6.561	-7.342	-6.542	-6.136	-6.320	-6.286
Saldo van baten en lasten	Saldo	-5.715	-6.405	-6.036	-5.663	-5.846	-5.817
Onttrekking reserves		2.572	645	126	126	15	0
Toevoeging reserves		-2.071	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		501	645	126	126	15	0
Geraamde resultaat		-5.214	-5.761	-5.910	-5.537	-5.831	-5.817

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties (€ 85.000 lagere lasten)

Op dit taakveld zijn in 2020 geen incidentele lasten geraamd voor onderzoek en bouwkundig onderhoud die wel in 2019 waren opgenomen (voorbereidingskrediet sporthal Mansveltkade € 70.000 en dak sporthal Schulpwei € 35.000). Verder zijn in 2020 hogere lasten geraamd voor energiekosten en reparatieonderhoud sporthal Schulpwei (€ 26.000). De overige kleine verschillen zijn per saldo € 6.000 lager.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed (€ 103.000 lagere lasten, € 74.000 lagere baten)

In 2019 is de verzekerde schade aan de pergola bij De Paauw hersteld (€ 74.000). Voor de Prins Frederik parkenroute is incidenteel € 10.000 van het budget voor advieskosten ingezet. Overige verschillen (waaronder capaciteit) per saldo € 19.000 voordelig.

Taakveld 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie (€ 556.000 lagere lasten, € 360.000 lagere baten)

Ter verbetering van de laanstructuur aan de Konijnenlaan is in 2020 € 110.000 geraamd voor het aanplanten van nieuwe bomen (Voorjaarsnota 2019).

In 2019 is incidenteel budget begroot voor Nationaal Park Hollandse Duinen (€ 15.000), het landschapsontwikkelingsplan Duin Horst & Weide (€ 65.000) en de integrale ruimtelijke verkenning voor het project Valkenburg (€ 60.000).

Verder is in 2019 incidenteel budget geraamd in verband met de (groencompensatie van de) Amerikaanse ambassade. Daarvoor is € 492.000 beschikbaar, wat voor € 332.000 gedekt wordt uit van andere overheidsinstanties verkregen middelen.

Voor zowel het opknappen van de beplanting bij kwekerij De Paauw (€ 15.000) als de verlenging van een duiker bij Maaldrift (€ 12.575) is subsidie van de provincie Zuid-Holland ontvangen (Voorjaarsnota 2019).

Overige lasten binnen dit taakveld zijn per saldo € 6.000 nadelig.

Mutaties reserves

De € 519.000 lagere onttrekking aan de reserves houdt verband met het opheffen van de reserve kapitaallasten zwembad (€ 175.000) en de dekking van de incidentele budgetten voor 2019 uit de algemene reserve (LOP DHW en (groencompensatie) Amerikaanse ambassade € 245.000), de reserve 'Ondersteuning grote projecten' (VBK sporthal € 70.000) en de reserve 'Groene buffer' (IRV Valkenburg € 60.000).

Vanaf 2020 wordt uit de reserve 'Ondersteuning grote projecten' € 15.000 gedekt voor onze bijdrage aan Nationaal Park Hollandse Duinen (2020, 2021 en 2022) en € 16.000 voor het beheer van sporthal Schulpwei (2020 en 2021). Ook is uit deze reserve voor de jaren 2019, 2020 en 2021 (jaarlijks) € 95.000 beschikbaar gesteld voor het project Groene Zone Valkenburg.

P6 Sociaal Domein

Wat willen we bereiken ?

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Wassenaar is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam en goed bereikbaar systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. Daarnaast wordt op landelijk niveau hier nadrukkelijk op ingezet, om zo de kosten voor zorg te drukken.

Inclusieagenda: in de commissie sociaal domein is aandacht gevraagd voor het VN verdrag voor mensen met een handicap

Belangrijkste resultaten 2020

Er is een plan van aanpak 'Langer thuis wonen' opgesteld. In dit plan van aanpak is ook een lokale en concrete uitwerking gegeven aan het landelijke actieprogramma "Eén tegen eenzaamheid".

Actieve burgerparticipatie is verankerd in 'Wassenaar zijn we samen' en de rol die de wijkmanager vervult .

Integrale aandacht voor inclusie.

Toelichting

Langer thuis wonen

Aan het plan van aanpak 'Langer thuis wonen', als uitvoeringsplan verbonden aan het beleidsplan Sociaal Domein 2018-2021, werken gemeente en partners in de zorg en ondersteuning gezamenlijk aan producten en projecten die het mogelijk maken om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen.

Aan het verminderen van eenzaamheid kunnen alle Wassenaarse inwoners een bijdrage leveren. In dit kader wordt ook een ouderenconferentie georganiseerd.

Burgerparticipatie

De gemeente Wassenaar communiceert op een open en gestructureerde wijze met alle inwoners, zodat de wederzijdse verwachtingen duidelijk zijn. Er is een noodzaak voor 'meedenken en meedoen'. Het gaat erom inwoners te steunen die mee willen denken, werken en doen.

Participatie van inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties wordt nadrukkelijk opgezocht, van beleidsvorming tot aan uitvoering. De inwoner wordt in een vroegtijdig stadium op een goede manier betrokken bij het beleid. Daarbij wordt ook ruimte gelaten aan andere opvattingen en discussie.

Burgerparticipatie is een overkoepelend thema bij de ontwikkeling en uitvoering van de strategische agenda van Wassenaar. Per project of programma(onderdeel) zal worden bepaald op welke wijze participatie vorm krijgt, conform de uitgangspunten die in de nota 'Zo werken we samen in Wassenaar' zijn beschreven. In samenwerking tussen raad en college, wordt beter vorm gegeven aan de voorstellen van inwoners met een burgerinitiatief. De eventuele kosten voor participatie en de bijbehorende communicatie worden opgenomen in de projectplannen.

Inclusie

Net als duurzaamheid moet aandacht voor deelname van mensen met een handicap integraal aandachtspunt worden van alle beleidsterreinen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.2 Wijkteams

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De ontwikkelingen in het Sociaal Domein leiden tot een noodzaak om een gezamenlijke en bestuurlijke ambitie op het welzijn en visie op de organisatie en dienstverlening in het welzijnsveld te formuleren.

Belangrijkste resultaten 2020

Onderzoek naar organisatie en dienstverlening in het welzijnsveld en verstevigen van een breed welzijnsnetwerk. In samenwerking met diverse kernpartners werken aan verbeteren van de toegang tot het sociaal domein.

Ingebruikname digitale sociale kaart en borgen lokaal beheer.

Inrichten van goede communicatie over de sociale kaart richting inwoners en professionals.

Toelichting

In 2020 wordt in gezamenlijkheid met maatschappelijke partners verder gewerkt aan het verstevigen van het lokale welzijnsnetwerk. Een van de dragers van een stevig welzijnsnetwerk in Wassenaar is een digitale sociale kaart met beheer dat lokaal is geborgd. De start in 2019 met de kernpartners in het welzijnsnetwerk in Wassenaar spitste zich toe op de 'Toegang', zowel telefonisch als digitaal. Voor wat betreft het verbeteren van de digitale toegang met een Sociale kaart zijn we al een eind op weg om de functionaliteit en het beheer vast te stellen en om te kiezen voor een aanbieder. In dit traject is duidelijk geworden dat het budget (€10.000) dat de raad structureel beschikbaar heeft gesteld niet toereikend is voor het digitale systeem van de sociale kaart EN het lokale beheer dat voor het welslagen essentieel wordt geacht. Als er binnen de begroting geen ruimte is om deze extra kosten op te vangen, wordt een apart voorstel hiervoor naar de raad gebracht.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.3 Inkomensregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Het Interbestuurlijk programma (IBP) met kabinet, provincie en waterschappen vraagt van de gemeenten een aanpak van schuldproblematiek.

Belangrijkste resultaten 2020

Zorgen voor financiële zelfredzaamheid door het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft, waarbij speciale aandacht uitgaat naar ondersteuning van minima en naar schuldhulpverlening.

Uitvoering minimabeleid, de armoedemonitor wordt uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	3,96 (2015)		
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	25,5		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

De economie is verder aangetrokken. Dit blijkt landelijk uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen en vacatures. Het aantal personen met een bijstandsuitkering daalt inmiddels; dit komt doordat de aantrekkende economie meer banen oplevert, en dat de doelgroep met een participatiewet uitkering door het nieuwe plan van aanpak arbeidsmarktoffensief vanaf 2019 zich met name op deze problematiek richt. Er wordt gestreefd naar een verdere daling van het aantal personen met een uitkering in 2020. Doelgroepen die hiermee richting werk moeten worden begeleid bestaan uit personen die ouder zijn, langer in een uitkeringssituatie verkeren en statushouders.

Samenwerkingsverbanden

Naam	Gemeenschappelijke afdeling Werk en Inkomen
Juridische vorm	Samenwerking op basis van een overeenkomst
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg
Bestuur en toezicht	Het samenwerkingsverband heeft geen eigen bestuur waarin bestuurders van de gemeenten zitting hebben.
Doelstelling	Per 1 januari 2012 zijn de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om de werkzaamheden en dienstverlening op het gebied van Werk en Inkomen door de gemeente Leidschendam-Voorburg te laten verzorgen. De samenwerking is per 1 juli 2017 in een geactualiseerde overeenkomst voortgezet.
Bestuurlijk belang	Bestuurlijke besluiten rond Werk en Inkomen worden separaat in de respectievelijke gemeenten genomen. De samenwerkingsovereenkomst kent een bestuurlijk overleg W&I. Aan dit overleg neemt deel de Portefeuillehouder Werk en Inkomen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.4 Begeleide participatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De budgetten voor begeleide participatie lopen terug.

Belangrijkste resultaten 2020

Inzetten op adequate voorzieningen begeleide participatie.

Toelichting

Wij blijven in 2020 beschut werk inkopen bij de Maregroep. De Maregroep heeft het financieel moeilijk, mede door de verhouding oud en nieuw beschut in het cliëntenbestand. Door de afbouw van de Wsw-populatie en mogelijke economische omstandigheden kan het resultaat van MareGroep in 2020 lager worden dan voorheen. Het resultaat van MareGroep wordt aan de Gr KDB uitgekeerd en vormt zo een deel van de dekking in het exploitatietekort Gr KDB. Het budget voor de uitvoeringskosten stijgt aanzienlijk voor de Maregroep t.o.v. het begrotingsjaar 2019. Oorzaak hiervan is het feit dat ISD in 2018 heeft aangegeven dat zij zelf geen middelen meer inzetten m.b.t. re-integratie (€ 225.000). In de begroting 2019 was hier nog geen rekening mee gehouden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.5 Arbeidsparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Het nieuwe arbeidsmarktbeleid 2019-2022 leidt tot een aparte aanpak van personen die reintegreren naar werk en degenen die in staat worden gesteld om te participeren in de samenleving.

Veranderopgave Inburgering: wijziging Wet Inburgering per 1 januari 2021.

Het Rijk stelt financiële middelen beschikbaar aan de arbeidsmarktregio om samenwerking te verstevigen.

Zie ook taakveld 6.4

Belangrijkste resultaten 2020

Uitvoering arbeidsmarktbeleid en re-integratiebeleid. Het uitkeringsbestand blijft teruglopen door het re-integratiebeleid. De taakstelling activerend arbeidsmarktbeleid is behaald.

Inkoop van goede trajecten die toe leiden naar participatie en zelfredzaamheid van inburgeraars zoals statushouders en gezinsmigranten. Versterken van het netwerk voor deze groep. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de Haagse regio. Beleid Sociale medische indicatie tegemoetkoming kinderopvangtoeslag wordt aangepast.

Een nieuwe armoedemonitor wordt uitgevoerd, de laatste monitor dateert uit 2016. De minima effectrapportage wordt uitgevoerd door KWIZ.

Toelichting

Vanaf 2021 is de nieuwe Wet inburgering van kracht. Belangrijkste wijziging ten opzichte van de huidige wet, is dat de regiefunctie weer bij de gemeente komt te liggen. De gemeente is dan ook verantwoordelijk voor de inkoop en het aanbod van de inburgeringstrajecten. Daarbij dient 'werk' en niet 'taal' leidend te zijn bij de participatie van inburgeraars. Inkoop zal plaatsvinden in samenwerking met Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg met ondersteuning van de arbeidsmarktregio.

Arbeidsmarktregio

De gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar vormen onderdeel van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. In de praktijk blijken er echter ook veel cliënten geplaatst te worden in andere arbeidsmarktregio's. Voor de gemeente Leidschendam-Voorburg is met name de regio Haaglanden van belang; voor de gemeente Wassenaar zijn dit zowel de regio's Haaglanden en Holland Rijnland, en voor de gemeente Voorschoten is dit hoofdzakelijk de regio Holland-Rijnland.

In 2019 en 2020 stelt het Rijk € 1 miljoen beschikbaar per arbeidsmarktregio via het programma Perspectief op Werk. Dit om een extra impuls te geven aan de arbeidstoeleiding van inwoners die willen en kunnen werken, maar ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk. De focus hierbij ligt op een korte termijn-agenda voor het optimaal benutten van de kansen die de huidige arbeidsmarkt biedt, bijvoorbeeld door het bevorderen van een goede match tussen werkzoekende en beschikbaar werk. Hierbij wordt door het samenwerkingsverband ingezet op de mismatch op de arbeidsmarkt, te weten het verschil tussen vraag (werkgevers) en aanbod (werkzoekenden). Door omscholing kan deze mismatch zoveel als mogelijk worden weggenomen.

Centrumgemeente Zoetermeer is verantwoordelijk voor het opstellen van een plan voor Perspectief op Werk, in overleg met de overige gemeenten uit Zuid-Holland Centraal. Het plan treedt in 2020 in werking.

Innovatie

De match tussen werkgevers en werkzoekenden hoeft niet uitsluitend door de gemeente gerealiseerd te worden, maar kan ook gefaciliteerd worden. Door middel van een online dashboard of app kunnen de profielen van werkzoekenden inzichtelijk gemaakt worden voor werkgevers en kunnen zij elkaar sneller en op een laagdrempelige manier vinden. Hiertoe worden diverse instrumenten onderzocht.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 65 jaar	LISA	677,8		
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	64		
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1,49 (2015)		
28	Lopende reïntegratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 - 65 jaar	CBS	41,4		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

De economie is ten opzichte van 2018 nog verder aangetrokken. Dit blijkt uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen. Wassenaar zet hier actief op in.

Het lopende reïntegratiebeleid voorziet in het begeleiden van personen naar werk door het actief koppelen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dergelijke inspanningen worden vastgelegd en verantwoord door het opvoeren van een reïntegratievoorziening, het aantal geregistreerde voorzieningen ligt hoger dan de streefwaarde.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. Daarnaast wordt op landelijk niveau hier nadrukkelijk op ingezet, om zo de kosten voor zorg te drukken.

Belangrijkste resultaten 2020

De kosten en het gebruik van de maatwerkvoorzieningen beheersen en monitoren en bovendien de kwaliteit van de voorzieningen goed op peil houden.

Het gebruik van collectieve voorzieningen wordt gestimuleerd.

Toelichting

In de WMO gaat veel geld om en het betreft zorg waarvan iedereen op enig moment afhankelijk wordt. In 2019 heeft de Rekenkamer een onderzoek gepubliceerd. Mede naar aanleiding van het Rekenkamerrapport hebben we een kwaliteitszorgtraject gevolgd. De goede resultaten uit het Rekenkamerrapport geven geen aanleiding tot een vernieuwde aanpak in 2020.

Kwaliteit van de voorzieningen

Ten opzichte van het vorig jaar is er een lichte daling zichtbaar van de cliënttevredenheidspercentages van de kwaliteit van de ondersteuning. De cliënttevredenheid is gestegen ten opzichte van 2015 van 76% naar 78%. Deze trend is bij bijna alle vragen zichtbaar. De cliënt weet wel steeds beter waar hij/zij moet zijn voor de hulpvraag en is ook steeds beter bekend met de onafhankelijke cliëntondersteuning. Bij deze thema's is geen daling zichtbaar. Het doel is om de kwaliteit- en toegankelijkheidsscores hoog en stabiel te houden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. Daarnaast wordt op landelijk niveau hier nadrukkelijk op ingezet, om zo de kosten voor zorg te drukken.

In samenwerking met H6 krijgen wij resultaten ingekochte producten beter in beeld. Resultaat: we kunnen beter sturen.
Toelichting: door betere rapportage zijn wij in staat de inkoop en daarmee de dienstverlening verder te verbeteren.

Belangrijkste resultaten 2020

Het stimuleren van het gebruik van voorliggende voorzieningen.

De middelen voor zorg en ondersteuning effectief en efficiënt inzetten.

De kosten en het gebruik van de maatwerkdienstverlening beheersen en monitoren.

Vormgeven inclusieve samenleving.

Beter sturen op inkoop

Toelichting

Abonnementstarief

In 2020 wordt een nieuw tarief voor de eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen ingevoerd. Het zogenaamde abonnementstarief is in 2019 al gedeeltelijk ingevoerd. Dit betekent voor de meeste burgers dat de eigen bijdrage voor de Wmo-voorzieningen al aanzienlijk is verminderd. In 2020 wordt het abonnementstarief ook in de landelijke wetgeving definitief vastgelegd. Gemeente Wassenaar heeft de verordening hierop aangepast en vastgesteld. In 2019 had de gemeente Wassenaar al verminderde inkomsten uit de eigen bijdrage ingeboekt. Vanwege het lagere tarief verwachten we in 2020 een verdere stijging van het aantal voorzieningen zoals de huishoudelijke hulp.

Afgelopen jaar is een aantal voorliggende voorzieningen opgestart. In 2020 willen we het gebruik van de dagopvang voor mensen met o.a. beginnende dementie bevorderen. Daarnaast stimuleren we de pilot Buurtcirkel voor kwetsbare mensen die hun sociaal netwerk willen uitbreiden. In 2020 zal Automaatje worden opgestart met als doel om (alle) inwoners zowel in als buiten de gemeente en regio te vervoeren door vrijwilligers (in hun eigen auto). Op die manier wordt behalve in een vervoersbehoefte ook in de bestrijding van eenzaamheid voorzien.

Het is noodzakelijk dat consultants Wmo samen met de welzijnsorganisaties combinaties van zorgarrangement van maatwerk en voorliggende voorzieningen opstellen. Het doel is om met zorgcombinaties niet alleen het gebruik van de maatvoorzieningen te verminderen, maar ook de op- en afschaling van zorg te vergemakkelijken. Het bestaande overleg en de contacten tussen de professionals worden daartoe geïntensiveerd. We onderscheiden verschillende groepen die baat kunnen hebben bij combinaties van zorg.

- De ouderen van 75+ die langzaam te maken krijgen met verminderde zelfredzaamheid. Als mensen vitaal zijn kunnen zij zich redden en leren omgaan met innovatieve voorzieningen, zoals de maaltijdservice via internet of andere digitale communicatiemogelijkheden.
- Mensen met progressieve ziekten zoals dementie, die binnen aanzienlijke tijd steeds afhankelijker worden van hun sociaal netwerk. Zij en hun sociaal netwerk moeten in korte tijd wennen aan een steeds meer gespecialiseerde dagopvang of zorgvoorzieningen. Door in een vroeg stadium te beginnen met vrijwillige dagopvang en voorlichting willen we bovendien het aantal overbelaste mantelzorgers verminderen.
- Daarnaast zijn er mensen met bijvoorbeeld een GGZ-problematiek waarbij de herstel mogelijkheden van zelfredzaamheid aanzienlijk zijn. Voor deze mensen is een stabiele en veilige omgeving noodzakelijk, zodat ze een betrouwbaar sociaal netwerk kunnen opbouwen.

Inclusie agenda

De inclusieve samenleving is er voor iedereen, zodat alle kwetsbare mensen met of zonder een beperking mee kunnen doen in de maatschappij. Komend jaar wordt er een integraal uitvoeringsplan ontwikkeld met het doel de lokale agenda voor inclusieve samenleving vorm te geven. Hiermee geven we een aanzet voor de geleidelijke verwezenlijking van de algemene toegankelijkheid van diverse sociale voorzieningen in het sociaal domein. Daar waar mogelijk zullen we verbindingen maken met terreinen buiten het sociaal domein, zoals wonen, schuldenaangepak, een toegankelijke omgeving, cultuur en economie.

Sturen op inkoop

Door betere rapportage zijn wij in staat de inkoop en daarmee de dienstverlening verder te verbeteren.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	GMSD	39		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Meer inwoners maken gebruik van een voorziening ten opzichte van 2018. Dit heeft te maken met de stijging van het aantal ouderen en dat mensen met psychiatrische aandoeningen langer thuis blijven wonen. Het aantal maatwerkvoorzieningen in 2020 loopt naar verwachting licht terug als het inzetten van algemene, collectieve voorzieningen succesvol verloopt.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Door de stijgende kosten voor jeugdhulp is de noodzaak voor de opstellen van een actieplan duidelijk. Het Rijk heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld.

Belangrijkste resultaten 2020

Uitvoering maatregelen actieplan jeugdhulp 2019-2021 gericht op meer grip op kosten en regie op de toegang.

De samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs wordt verbeterd. De primaire partner in dit proces is de School Advies Dienst, die een bijdrage gaat leveren aan het in goede banen leiden van de bezuinigingsopgave.

Invoering en doorontwikkeling resultaatgerichte jeugdhulpstelsel. Onder andere Jeugdhulpvervoer is lokaal ingeregeld.

Scala van jeugdhulp en jeugdbescherming voorzieningen beschikbaar stellen.

Regionale transformatieagenda 2019-2021 verder uitvoeren.

Toelichting

In 2020 wordt een resultaatgericht jeugdhulpstelsel ingevoerd en doorontwikkeld. Het gaat om een manier van inkoop die lokale teams en jeugdhulpaanbieders stimuleert en aanspoort om de jeugdige en het gezin centraal te zetten, maatwerk te realiseren, innovatie en professionals ruimte te bieden en te sturen op resultaten. De resultaatsturing vindt plaats op meerdere niveaus: op het niveau van het stelsel (werken met maatschappelijke doelen), van de individuele jeugdhulpaanbieder (prijs-kwaliteit verhouding) en binnen het individuele hulpverleningstraject (is het gezin geholpen). Er gaat worden gewerkt met profiel-intensiteits-combinaties.

Dit resultaatgerichte jeugdhulpstelsel vraagt ook lokaal implementeren en investeren in informatie, training en extra capaciteit gezien de uitbreiding van rollen van de jeugdconsulenten, de implementatie van administratie en beheer en versterking van informatievoorziening en intensivering van lokaal accountmanagement ten behoeve van beleidsontwikkeling per 2020.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	7,3		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Het absolute aantal jeugdigen in jeugdhulp is toegenomen (volume). Jeugdigen/gezinnen uit Wassenaar weten de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen steeds beter te vinden. Er is ook een stijging bij het perceel ambulante begeleiding van verstandelijk beperkten. Dit wordt veroorzaakt door overgang van cliënten uit de Wet langdurige zorg naar de Jeugdwet, waarvoor de verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg treedt per 1 januari 2020 in werking.

Belangrijkste resultaten 2020

In 2020 monitoren en optimaliseren we de uitvoering van de Wvggz. Dit gebeurt op uitvoerend en bestuurlijk niveau met partners uit de zorg-, veiligheids- en strafketen.

Tweede helft 2020 is het uitvoeringsprogramma Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang gereed.

Verstevigde verbindingen en afspraken in het zorg- en veiligheidsnetwerk rondom bemoeizorg.

Toelichting

Uitvoering Wet verplichte ggz (Wvggz)

In 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in werking. Deze wet vervangt de huidige Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ).

Vanaf 2020 faciliteert de gemeente twee routes naar verplichte zorg: de route van de crisismaatregel (acuut) en de route van de zorgmachtiging (niet-acuut).

Voor de route richting een zorgmachtiging heeft de gemeente per 1-1-2020 een meldpunt ingericht waar inwoners en professionals terecht kunnen met hun zorgen.

Tijdens en na de verplichte zorg is er aandacht voor de maatschappelijke participatie van de cliënt.

Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang

Beschermd wonen is niet langer alleen een taak van de centrumgemeenten, maar ook een taak van alle gemeenten. Deze transitie van taken en verantwoordelijkheden zal een aantal jaren in beslag nemen. In de regionale beleidsvisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Haagse regio is afgesproken dat er in de Haagse regio vanaf 2020 wordt samengewerkt om deze transitie verder in te vullen.

Ondertussen is duidelijk dat de herverdeling van de financiële middelen niet in 2020 zal plaatsvinden maar vanaf 2022. Tot die tijd lopen de BW/MO-middelen nog via centrumgemeente Den Haag. Door dit uitstel is er meer tijd om de gevolgen van deze transitie voor de gemeente Wassenaar in kaart te brengen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Door de stijgende kosten voor jeugdhulp is de noodzaak voor het opstellen van een actieplan duidelijk. Het Rijk heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld.

Belangrijkste resultaten 2020

Invoering en doorontwikkeling resultaatgericht jeugdhulpstelsel

Toelichting

In 2020 wordt een resultaatgericht jeugdhulpstelsel ingevoerd en doorontwikkeld. Het gaat om een manier van inkoop die lokale teams en jeugdhulpaanbieders stimuleert en aanspoort om de jeugdige en het gezin centraal te zetten, maatwerk te realiseren, innovatie en professionals ruimte te bieden en te sturen op resultaten. De resultaatsturing vindt plaats op meerdere niveaus: op het niveau van het stelsel (werken met maatschappelijke doelen), van de individuele jeugdhulpaanbieder (prijs-kwaliteit verhouding) en binnen het individuele hulpverleningstraject (is het gezin geholpen). Er gaat worden gewerkt met profiel-intensiteits-combinaties.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	0,78 (2015)		
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,4		
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3 (2017)		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Over het percentage jeugd met een delict voor de rechter valt dit jaar niets te zeggen. Deze cijfers komen uit de Kinderen in Tel rapporten die een keer per twee jaar uitkomen. In 2019 komen nieuwe cijfers.

Zowel het percentage als het absolute aantal jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel en een jeugd reclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren laag en stabiel.

De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd en beter afgestemd.

Het percentage jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren relatief en absoluut laag en stabiel. De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Werkvoorzieningschap Kust Duin en Bollenstreek (KDB)	6.4 Begeleide participatie
Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	6.72 Maatwerk dienstverlening 18- 6.81 Geëscaleerde zorg

Wat gaat het kosten ?

Tabel 11

Programma: P6 Sociaal Domein ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	116	69	60	60	60	60
	Lasten	-1.554	-1.465	-1.452	-1.430	-1.400	-1.397
	Saldo	-1.437	-1.397	-1.392	-1.370	-1.340	-1.337
6.2 Wijkteams	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-397	-526	-529	-529	-529	-529
	Saldo	-397	-526	-529	-529	-529	-529
6.3 Inkomensregelingen	Baten	6.217	6.065	6.065	6.065	6.065	6.065
	Lasten	-8.518	-8.054	-8.107	-8.086	-8.036	-8.036
	Saldo	-2.301	-1.988	-2.042	-2.020	-1.970	-1.970
6.4 Begeleide participatie	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.130	-1.062	-1.018	-1.027	-1.036	-1.035
	Saldo	-1.130	-1.062	-1.018	-1.027	-1.036	-1.035
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	2	0	0	0	0	0
	Lasten	-816	-1.317	-1.295	-1.265	-1.265	-1.265
	Saldo	-814	-1.317	-1.295	-1.265	-1.265	-1.265
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	4	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.286	-1.075	-887	-887	-887	-887
	Saldo	-1.282	-1.075	-887	-887	-887	-887
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	334	237	237	237	237	237
	Lasten	-2.027	-2.738	-2.688	-2.688	-2.563	-2.513
	Saldo	-1.693	-2.501	-2.452	-2.451	-2.326	-2.276
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-2.766	-3.125	-3.380	-3.379	-3.379	-3.091
	Saldo	-2.766	-3.125	-3.380	-3.379	-3.379	-3.091
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-29	-106	-126	-126	-126	-127
	Saldo	-29	-106	-126	-126	-126	-127
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.397	-1.264	-1.268	-1.268	-1.268	-1.268
	Saldo	-1.397	-1.264	-1.268	-1.268	-1.268	-1.268
Totaal baten	Baten	6.674	6.370	6.362	6.362	6.362	6.362
Totaal lasten	Lasten	-19.919	-20.732	-20.751	-20.684	-20.488	-20.148
Saldo van baten en lasten	Saldo	-13.245	-14.362	-14.389	-14.323	-14.126	-13.786
Onttrekking reserves		279	505	462	462	337	0
Toevoeging reserves		-40	-30	0	0	0	0
Mutaties reserves		239	475	462	462	337	0
Geraamde resultaat		-13.006	-13.887	-13.927	-13.860	-13.789	-13.786

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen (nadeel van € 54.000 t.o.v. de begroting 2019)

Het nadeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een hogere bijdrage in 2020 aan de gemeente Leidschendam-Voorburg voor de uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (€ 23.000) en hogere lasten voor uitkeringen (€ 27.000). De overige kleine verschillen bedragen per saldo € 4.000.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO (voordeel van € 188.000 t.o.v. begroting 2019)

In de begroting 2020 is geen incidentele raming opgenomen voor collectieve woningaanpassingen, die in 2019 nog wel was opgenomen (€ 80.000). De ramingen voor vervoers- en rolstoelvoorzieningen zijn in 2020 in totaal met een bedrag van € 60.000 verlaagd. Verder is de toegerekende bijdrage aan de WODV in 2020 voor dit taakveld € 48.000 lager dan in 2019.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (voordeel van € 49.000 t.o.v. de begroting 2019)

Op dit taakveld worden in 2020 hogere lasten geraamd voor begeleiding van € 50.000 ten opzichte van 2019. Voor huishoudelijke ondersteuning PGB worden lagere lasten van € 25.000 geraamd. De toegerekende bijdrage aan de WODV is in 2020 voor dit taakveld € 77.000 lager dan in 2019.

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- (nadeel van € 255.000 t.o.v. de begroting 2019)

Per saldo is op dit taakveld sprake van € 255.000 hogere lasten. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere toegerekende bijdrage aan de WODV (€ 160.000) en hogere lasten voor jeugdhulp (€ 89.000). Daarbij wordt opgemerkt dat de lasten voor de jeugdhulp in de begroting 2019 al naar boven zijn bijgesteld in de Voorjaarsnota 2019. De overige kleine verschillen bedragen € 6.000.

Mutaties reserves

Ten opzichte van 2019 worden in 2020 geen onttrekkingen meer geraamd voor bijzondere bijstand (€ 30.000) en Woonvoorzieningen (€ 50.000).

De onttrekking aan de reserve sociaal domein ter dekking van de gestegen kosten voor jeugdhulp stijgt in 2020 met € 37.000 ten opzichte van 2019.

Voor 2020 is geen toevoeging aan de reserves geraamd. In 2019 is via met het vaststellen van de jaarrekening een bedrag van € 30.000 overgeheveld voor lokaal minimabeleid.

P7 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken ?

Door uitvoering te geven aan het lokaal gezondheidsbeleid en in te zetten op specifieke thema's willen wij inwoners gezond en veilig laten opgroeien en zich maximaal laten ontwikkelen;

Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dragen wij bij aan onze zorgplicht om het milieu zo min mogelijk te belasten en de volksgezondheid te verbeteren. Het uitgangspunt is het toewerken naar een klimaatrobuuste en duurzame waterketen. Samen met inwoners willen wij grip krijgen op afvalstromen en streven wij op termijn naar 30 kg restafval per persoon in 2025; Wij gaan voor een milieubewust, groener en duurzamer Wassenaar. Daarbij hebben wij als doel om in 2040 CO-2 neutraal zijn, millennium- en fairtrade gemeente te blijven en een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Daarnaast staan wij voor verduurzaming van de samenleving en verbetering van de milieukwaliteiten van de leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.1 Volksgezondheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De nota 'Volksgezondheid Toekomst Verkenning' is verschenen en het Nationaal Preventieakkoord is gesloten. Deze vormen de basis voor lokaal gezondheidsbeleid.

Belangrijkste resultaten 2020

Optimaliseren werkwijze GGD en Veilig Thuis.

Preventieactiviteiten op basis van Uitvoeringprogramma lokaal gezondheidsbeleid.

Opschaling Jeugdgezondheidszorg met als doel wachtlijsten te voorkomen.

Uitvoeren wettelijke en niet-wettelijke taken op het gebied van gezondheidszorg.

Toelichting

Lokaal gezondheidsbeleid

Uit de 'Volksgezondheid Toekomst Verkenning', die als basis dient voor het gezondheidsbeleid, blijkt dat we steeds langer gezond blijven en dat de levensverwachting de afgelopen tien jaar is gestegen. Er is steeds meer aandacht voor preventie met daarbij een sterk vergrijzende populatie.

De lokale vertaling voor het gezondheidsbeleid van Wassenaar op hoofdlijnen staat in het Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2021. Die kaders voor lokaal gezondheidsbeleid en de kernboodschappen van de GGD zijn in 2019 in samenwerking met de GGD en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) uitgewerkt in een lokaal uitvoeringsprogramma 2020 e.v.. Belangrijke speerpunten voor de uitvoering zijn: inzetten op een rookvrije generatie en een gezonde leefstijl, meer bewegen (sporten) voor het bevorderen van de gezondheid, aanpak problematisch alcoholgebruik en andere verslavende middelen. De samenwerking tussen gemeente, GGD met de huisartsen wordt verder uitgebouwd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.2 Riolering

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Integrale afweging van klimaatadaptatie in rioolvervangingsprojecten

Verkennen van meetinstrumenten voor het rioolbeheer

Belangrijkste resultaten 2020

Bevorderen van het lokaal bergen van hemel en grondwater

Toelichting

Integrale afweging van klimaatadaptatie in rioolvervangingsprojecten

In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) is de vervangingsopgave voor de riolering voor de komende jaren aangegeven. De vervanging van de riolering in Nieuw-Wassenaar wordt in 2020 op een integrale gebiedsgerichte wijze opgepakt. Hierin worden onder andere integraal de kansen voor klimaatadaptatie in beeld gebracht. Voor deze wijk wordt transparant in beeld gebracht welke maatregelen worden genomen om de leefomgeving klimaatbestendig te maken.

Verkennen van meetinstrumenten voor het rioolbeheer

In het samenwerkingsverband waterketen Leidse regio start een verkenning naar gestandaardiseerde meetinstrumenten voor het rioolbeheer. De meetinstrumenten brengen de maatschappelijke gevolgen van het rioolbeheer in beeld. In de toekomst moet dit er toe leiden dat keuzes transparanter worden op basis van prestaties, risico's en kosten.

Bevorderen van het lokaal bergen van hemel- en grondwater

De gevolgen van klimaatverandering worden steeds zichtbaarder in de leefomgeving waardoor het behouden van hemel- en grondwater in een gebied belangrijker wordt. Een instrument om dit bij de bouw van nieuwe woningen te realiseren is een hemel- en grondwaterverordening. In de verordening wordt het verboden om hemel- en grondwater af te laten voeren via het vuilwaterriool. In het samenwerkingsverband Waterketen Leidse Regio wordt in 2020 een hemel- en grondwaterverordening opgesteld en aan de raad voorgelegd.

Samenwerkingsverbanden

Naam	Samenwerking Waterketen Regio Rijnland
Juridische vorm	Samenwerkingsverband van 28 gemeenten, drinkwaterbedrijven Dunea en Oasis en het Hoogheemraadschap van Rijnland.
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De samenwerking kent drie bestuursorganen: • Bestuurlijk algemeen, betreffende wethouder van gemeente en waterschap, waarbij Rijnland initiatiefnemer is; • Bestuurlijk Cluster, betreffende wethouder deelnemende gemeenten (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude, Voorschoten en Wassenaar) binnen cluster Leidse Regio vertegenwoordigt door wethouder Leiden als voorzitter en wethouder Rijnland; • C-team, overkoepelend orgaan van voorzitters van de clusters (4 in totaal) en Rijnland. Deze informeren voorzitters bestuurlijk clusters.
Doelstelling	Gezamenlijke zorg voor de gehele waterketen en krachten bundelen. • Realiseren van de kostenbesparingen in het beheer van de waterketen; • Verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken en het innovatievermogen; • Verminderen van de personele kwetsbaarheid bij de uitvoering van de beheertaken. Vertrekpunt in de samenwerking is dat de bestaande taken en verantwoordelijkheden niet worden aangetast.

Bestuurlijk belang

Samenwerken versterkt de waterketen. Met dit uitgangspunt werken gemeenten, drinkwaterbedrijf Dunea en het hoogheemraadschap van Rijnland samen toe naar een waterketen en waterketenbeheer:

- Van hoge constante kwaliteit;
- Met een lage kwetsbaarheid;
- Functionerend tegen zo laag mogelijke totaal maatschappelijke kosten.

Met het structureel opzetten van samenwerking geven Rijnland en gemeenten invulling aan het Bestuursakkoord Water.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.3 Afval

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Stijging kosten voor het verwerken van afval

Belangrijkste resultaten 2020

Het verhogen van de inzameling van grondstoffen

Verbeteren gescheiden inzamelen van afval door voorlichting

Toelichting

Stijging kosten voor het verwerken van afval

In de markt zien wij de kosten voor de verbranding van restafval stijgen. Het huidige contract loopt tot 2021 waardoor deze ontwikkeling in 2020 nog geen effect heeft op de kosten. Voor de afvalstoffenbelasting is momenteel nog niet uit te sluiten of deze verder omhoog gaat.

Het verhogen van de inzameling van grondstoffen

De kosten voor het verwerken van restafval blijven toenemen en de inkomsten uit grondstoffen staan onder druk. Om de kostenstijging te beperken wordt ingezet op het verhogen van de inzameling van grondstoffen. Er komt een pilot in de wijk Wassenaar-Zuid en Rijksdorp, waarbij huis aan huis Plastic Metaal en Drinkkarton (PMD) wordt ingezameld. Daarnaast worden de verzamelcontainers voor grondstoffen bij milieuparken uitgebreid.

Verbeteren gescheiden inzamelen van afval door voorlichting

Om het gescheiden inzamelen van afval te verhogen is het noodzakelijk dat inwoners weten wat zij moeten scheiden. Door middel van voorlichting en educatie worden inwoners meegenomen in het anders aanbieden van hun afval om te komen tot de juiste samenstelling van de afvalstromen. De communicatie is gericht op de noodzaak van het gescheiden inzamelen en voorlichting over welk afval bij welke afvalstroom hoort.

Op basis van de hoeveelheid verschillende afvalstromen en de vervuilingsgraad wordt gemeten of deze maatregelen bijdragen aan het doel om de hoeveelheid restafval te verminderen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	Avaalex	225	210	180

* Cijfers CBS: 283 kg (2016)

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.4 Milieubeheer en Duurzaamheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Transitievisie warmte

Belangrijkste resultaten 2020

Concept regionale energiestrategie (RES)

Lokale energiestrategie

Toelichting

Duurzaamheid is een containerbegrip. Maatregelen voor verduurzaming van de samenleving kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op klimaatbestendigheid, CO₂-reductie (o.a. energietransitie) of circulariteit. Vanuit het taakveld milieubeheer worden doorgaans de hoofddoelen van (gemeentelijk) beleid bepaald. Bij de uitvoering zijn echter veel andere taakvelden betrokken. In dit taakveld worden alleen de beoogde resultaten van het taakveld milieubeheer belicht. Elders in deze begroting worden bijdragen van andere taakvelden belicht.

Transitievisie warmte

In het kader van het nationaal Klimaatakkoord dienen gemeenteraden uiterlijk in 2021 een transitievisie warmte vast te stellen. Deze visie schetst een realistisch tijdspad voor het aardgasvrij worden van wijken. Voor wijken die vóór 2030 van het aardgas gaan geeft de visie ook de potentiële alternatieve warmtetechnieken. Wij starten een participatieproces aan de hand van de resultaten van een technisch-economische analyse van de warmtetechnieken in afstemming met de Lokale Energiestrategie (LES).

Concept Regionale Energiestrategie (RES)

Met de vaststelling van het Energieperspectief 2050 hebben de decentrale overheden in de regio Rotterdam Den Haag een gezamenlijk toekomstbeeld van de energievoorziening bepaald. In de loop van 2020 moet dit perspectief zijn uitgewerkt tot een concept-RES dat voldoet aan de kwalificaties van het nationaal Klimaatakkoord. In een RES bepaalt een regio haar bijdrage aan de landelijke doelstelling voor CO₂-reductie. Dit heeft betrekking op energiebesparing en opwekking, infrastructuur, opslag en conversie van hernieuwbare energie. Wanneer uit het Klimaatakkoord of de RES voor Wassenaar lokale maatregelen voortvloeien dient de realisatie hiervan tijdig met behulp van het ruimtelijke instrumentarium van de gemeente te worden geborgd.

Lokale Energiestrategie (LES)

De focus binnen de LES ligt op het opstellen van de Transitievisie Warmte. De visie om van het aardgas af te gaan hangt in Wassenaar nauw samen met de doelstellingen omtrent CO₂-reductie. Er worden lokale initiatieven gestimuleerd via de Klimaat Tafels. Er wordt tevens ingezet op communicatie in relatie tot bovengenoemde aanpak. Voor de actieve uitvoering van de LES is structureel € 100.000 beschikbaar.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
34	Hernieuwbare elektriciteit %		RWS	1,3 (2017)		

* Cijfers vanaf 2018 zijn niet beschikbaar

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten. Deze cijfers komen doorgaans bijna twee jaar na afloop van een kalenderjaar beschikbaar. Het percentage hernieuwbare elektriciteit heeft zich volgens deze schattingen in Wassenaar ontwikkeld van 0% in 2010 naar 1,3% in 2017. Wanneer Wassenaar in 2040 CO₂-neutraal wil zijn dient dit in 2040 100% te zijn.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Er zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen in 2020

Belangrijkste resultaten 2020

Toelichting

De gemeente exploiteert en beheert de begraafplaats Persijnhof. Het huidige service- en kwaliteitsniveau B wordt voorgezet. De tarieven voor de begraafplaats zijn niet 100% kostendekkend, vanwege het geringe aantal begrafenissen en de structurele onderhoudslasten. Zie ook paragraaf lokale heffingen.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	7.1 Volksgezondheid
Avalex	7.3 Afval
Omgevingsdienst Haaglanden	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

Wat gaat het kosten ?

Tabel 12

Programma: P7 Volksgezondheid en milieu ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
7.1 Volksgezondheid	Baten	45	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.724	-1.772	-1.785	-1.785	-1.785	-1.785
	Saldo	-1.679	-1.772	-1.785	-1.785	-1.785	-1.785
7.2 Riolering	Baten	2.702	2.674	2.675	2.675	2.675	2.675
	Lasten	-1.856	-1.846	-1.859	-1.842	-1.876	-1.840
	Saldo	846	829	816	832	798	835
7.3 Afval	Baten	4.289	4.307	4.446	4.642	4.642	4.642
	Lasten	-3.946	-3.362	-3.491	-3.687	-3.681	-3.681
	Saldo	343	945	955	955	962	962
7.4 Milieubeheer	Baten	173	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.079	-1.003	-639	-639	-639	-639
	Saldo	-905	-1.003	-639	-639	-639	-639
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	42	60	57	57	57	57
	Lasten	-157	-143	-136	-140	-140	-135
	Saldo	-115	-83	-79	-84	-84	-78
Totaal baten	Baten	7.251	7.041	7.178	7.374	7.374	7.374
Totaal lasten	Lasten	-8.762	-8.125	-7.909	-8.093	-8.121	-8.080
Saldo van baten en lasten	Saldo	-1.510	-1.084	-732	-720	-747	-706
Onttrekking reserves		960	409	0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		960	409	0	0	0	0
Geraamde resultaat		-550	-675	-732	-720	-747	-706

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 7.3 Afval (€ 130.000 hogere lasten, € 140.000 hogere baten)

In 2019 is incidenteel € 25.000 geraamd voor een benchmark en impactanalyse over afvalscheiding.

In 2020 is rekening gehouden met een € 311.000 hogere DVO-bijdrage aan Avalex. Daarnaast verwachten we incidenteel kosten te maken voor communicatie over de bronscheiding van het afval (€ 25.000). Bronscheiding moet leiden tot structureel lagere inzamelingskosten (€ 69.000) en heeft een structureel voordelig effect op de DVO-bijdrage (€ 80.000). De bedrijfsafvalinzameling wordt per 2020 beëindigd (€ 10.000). De toerekening van ambtelijke capaciteit is € 21.000 lager dan in 2019.

De hogere opbrengst voor de afvalstoffenheffing heeft direct te maken met de hogere lasten.

Taakveld 7.4 Milieubeheer (€ 364.000 lagere lasten)

In 2019 zijn de resterende ISV-gelden (€ 141.000) toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen (jaarrekening 2018). Ook is in 2019 het incidentele restbudget (€ 243.000) voor de uitvoering van het klimaatprogramma beschikbaar gesteld (jaarrekening 2018). Overige lasten per saldo € 20.000 hoger.

Mutaties reserves

De lagere onttrekking heeft te maken met de incidentele onttrekkingen aan de algemene reserve (resultaatsbestemming ISV-gelden € 141.000) en de reserve 'Duurzaamheid' (dekking restantbudget klimaatgelden € 243.000). De kosten voor de benchmark en impactanalyse over afvalscheiding zijn in 2019 gedekt uit de reserve 'Ondersteuning grote projecten' (€ 25.000).

P8 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken ?

Betrekken van bewoners bij het aanpassen van bestemmingsplannen, daarbij lopen we vooruit op de nieuwe Omgevingswet;

Toekomstgerichte bestemmingsplannen met ruimte voor flexibiliteit, duurzaamheid en particulier initiatief;

Versterken van het aantrekkelijke woon- en leefklimaat dat Wassenaar nu kent, hiervoor werken we onder andere samen met Voorschoten en Leidschendam-Voorburg in de Landschapstafel Duin, Horst Weide;

Optimaal benutten van beschikbare locaties voor woningbouw, met voldoende gevarieerde woningbouw zodat er plaats is voor verschillende doelgroepen (goede plek voor begeleid wonen);

Ruimte creëren voor initiatieven van Wassenaarse groepen inwoners in de woningbouw;

Voldoende woningen voor de diverse doelgroepen en verkorten van de wachtlijsten;

Een optimale benutting van de samenwerking met de woningbouwcorporaties en verkorten van de wachtlijsten door de mogelijkheden van lokaal maatwerk maximaal in te zetten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.1 Ruimtelijke ordening

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Consequenties uitspraak Raad van State over Programma Aanpak Stikstof.

Belangrijkste resultaten 2020

Per 1 januari 2021 werken we volgens de minimale eisen Omgevingswet

Actueel ruimtelijk toetsingskader Villawijken

Toelichting

Per 1 januari 2021 werken we volgens de minimale vereisten van de Omgevingswet.

Het begrotingsjaar 2020 is het laatste jaar onder de huidige ruimtelijke wetgeving; per 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Dat betekent dat de gemeente in 2020 voorbereidingen moet treffen om de nieuwe wetgeving toe te kunnen passen.

Gezien de complexiteit van de nieuwe wetgeving houdt dit vooral in dat we realistisch moeten zijn over onze mogelijkheden. We realiseren ons dat we niet op 1 januari 2021 volledig klaar kunnen zijn voor de wetswijziging. De wetgever heeft hier ook rekening mee gehouden door verschillende overgangstermijnen in acht te houden.

Voor ons is het belangrijk dat wij voldoen aan de minimale vereisten die de wet aan ons stelt. Hier zijn onze inspanningen dan ook vooral op gericht. Strikt genomen moeten wij op 1 januari 2021 de volgende hoofdzaken hebben geregeld:

- Processen en systemen moeten zijn aangepast/afgestemd op de nieuwe wetgeving zodat een omgevingsvergunning binnen 8 weken verleend kan worden; in de nieuwe wet moeten alle vergunningaanvragen binnen 8 weken afgehandeld zijn;
- Er zijn afspraken en financiële arrangementen gemaakt met verschillende ketenpartners (bijv. de Omgevingsdienst) over hoe wij gaan samenwerken onder de Omgevingswet en wat we gaan afnemen;
- We zijn in staat om inwoners en bedrijven te laten beschikken over betrouwbare en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet;
- We zijn aangesloten op het landelijke digitaal stelsel Omgevingswet;

Daarnaast kan facultatief gedacht worden aan een verdere verdieping van de structuurvisie als opmaat naar een omgevingsvisie; het hebben van een omgevingsvisie is geen directe verplichting per 1 januari 2021. Omdat het opstarten van het proces om te komen tot een omgevingsvisie wel van belang is willen we in 2020 dit in eerste instantie in regionaal verband (Hart van Holland) oppakken. De resultaten van dit traject kunnen goed ingezet worden bij het opstellen van onze eigen lokale structuurvisie.

Het resultaat in 2020 voor Wassenaar met betrekking tot de invoering zal tweeledig zijn:

1. Een organisatie die klaar is om vanaf 1 januari 2021 te werken volgens de minimale vereisten van de Omgevingswet.
2. Een concreet werkplan voor de periode na 1 januari 2021; wat zijn concreet de volgende stappen en wat gaan we gefaseerd later oppakken?

Participatie wordt in de Omgevingswet belangrijker. Ervaringen uit pilots van de Omgevingswet leren ons dat het belangrijk is om in samenspraak met de raad aan te geven wat het speelveld is (de kaders) waarbinnen participatie vorm kan krijgen. Zonder zo'n speelveld is er geen regie te voeren op de participatie.

In het verlengde van bovenstaande willen we ontwikkelingen/initiatieven benaderen vanuit het 'ja, mits-principe'. Ingeval van plannen waar we, gelet op de bestaande (geoperationaliseerde) waarden en kwaliteiten, niet enthousiast over zijn denken we mee over een richting waarbij wel wat mogelijk is.

Actueel ruimtelijk toetsingskader Villawijken

Het bestemmingsplan Villawijken is ouder dan 10 jaar. Voor dit gebied zijn geen ontwikkelingen voorzien waardoor middels een beheerverordening de ruimtelijke toetsingskaders actueel gehouden worden.

Programma Aanpak Stikstof (PAS)

De gevolgen van de rechtelijke uitspraak over PAS worden in kaart gebracht. In 2019 heeft de Raad van State zich uitgesproken dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemmingsverlening mag worden toegepast. De gevolgen van deze uitspraak worden voor Wassenaar in beeld gebracht.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toelichting

De herontwikkeling van de locatie Middelweg en de verkoop van accommodaties wacht op een integraal afgewogen woningbouwprogrammering. Voor de voorziene ontwikkellocaties wordt in beeld gebracht welk programma op die plekken wordt bedacht om zowel een financieel voordeel te halen uit het afstoten van accommodatie als een goede ontwikkeling die voorziet in huisvesting voor de doelgroepen zoals de woonvisie voorschrijft.

8.3 Wonen en bouwen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De vraag naar (specifieke) woonruimte neemt toe.

Belangrijkste resultaten 2020

Opstellen woonvisie en maken van prestatieafspraken

Actualiseren beleidskader en plan van aanpak voor de huisvesting van woonwagenbewoners

Beleidsplan vergunningverlening, handhaving en toezicht

Toelichting

De vraag naar (specifieke) woonruimte neemt toe

Door de scheiding van wonen en zorg neemt, veelal in het schaars aanwezige goedkoopste segment de vraag naar wonen toe. Daarnaast worden er hele specifieke woonproducten gevraagd bijvoorbeeld voor prikkelarm en geclusterd wonen. Als gemeente ontplooiën we zelf geen initiatieven, maar proberen wel de markt uit te dagen.

Opstellen woonvisie en maken van prestatieafspraken

In 2020 wordt een nieuwe woonvisie opgesteld. Deze visie gaat in op actuele ontwikkeling zoals onder andere de nieuwe vraag naar huisvesting die voortkomt uit het maatschappelijk domein en de monitoring van de woningbouwprogrammering. Deze woonvisie vormt de basis voor de nieuwe prestatieafspraken met de corporaties waarmee na de zomer van 2020 gestart wordt. Er komt een notitie over de geprognosticeerde woningbouwprogrammering ten behoeve van de ontwikkellocaties in Wassenaar dan wel een actualisatie van de bestaande woningbouwprogrammering uit 2017.

Actualiseren beleidskader en plan van aanpak voor de huisvesting van Woonwagenbewoners

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft een Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid opgesteld. Dit nieuwe kader is aanleiding om het huidige beleid te herzien en een plan van aanpak te maken voor de huisvesting van woonwagenbewoners.

Beleidsplan vergunningverlening, handhaving en toezicht (VTH)

In 2020 wordt het Vergunningen, Toezicht en Handhavings-beleidsplan 2016-2019 geëvalueerd, waarna een nieuw beleidsplan wordt opgesteld.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	€ 523	€ 569	€ 619
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	0,8 (2016)		
37	Demografische druk	%	CBS	99,2 %	99,4 %	
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	€ 955	€ 962	€ 1.013
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	€ 1.147	€ 1.151	€ 1.209

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet allemaal beschikbaar

De afgelopen jaren zijn gemiddeld ca. 50 woningen per jaar gebouwd. Deze trend zet zich naar verwachting het komende jaar voort.

Wat gaat het kosten ?

Tabel 13

Programma: P8 Wonen en bouwen ("-" = nadeel / "+" = voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	10	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.215	-749	-999	-656	-651	-651
	Saldo	-1.204	-749	-999	-656	-651	-651
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-28	-26	-16	-16	-9	-9
	Saldo	-28	-26	-16	-16	-9	-9
8.3 Wonen en bouwen	Baten	8.432	1.264	1.282	1.253	1.253	1.253
	Lasten	-3.161	-1.164	-1.182	-1.075	-1.066	-1.066
	Saldo	5.271	100	99	178	187	187
Totaal baten	Baten	8.442	1.264	1.282	1.253	1.253	1.253
Totaal lasten	Lasten	-4.404	-1.939	-2.198	-1.747	-1.725	-1.725
Saldo van baten en lasten	Saldo	4.038	-675	-916	-495	-473	-473
Onttrekking reserves		1.936	3.463	472	0	0	0
Toevoeging reserves		-1.572	-3.255	0	0	0	0
Mutaties reserves		364	208	472	0	0	0
Geraamde resultaat		4.402	-467	-444	-495	-473	-473

Toelichting op verschillen begroot/werkelijk in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening (€ 251.000 hogere lasten)

In 2019 is € 200.000 gestort in de voorziening 'Invoering Omgevingswet'. In 2020 bedraagt de dotatie € 472.000. Overige verschillen (met name toerekening ambtelijke capaciteit) zijn per saldo € 21.000 voordelig.

Mutaties reserves (€ 2.991.000 lagere baten, € 3.255.000 lagere lasten)

In 2019 is een groot deel van de legesopbrengst voor de bouwvergunning van de Rijnlandroute (€ 3.255.000) via de bestemming van het jaarresultaat 2018 gestort in de reserve kostendekkendheid omgevingsvergunningen.

De dotatie 2020 aan de voorziening 'Invoering Omgevingswet' is € 272.000 hoger dan in 2019. Beiden zijn gedekt uit de gelijknamige reserve.

Paragraaf Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Wassenaar geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. Onder de belastingen vallen de onroerendezaakbelastingen, de toeristenbelasting, de hondenbelasting, de reclamebelasting (ondernemersheffing) en de precariobelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing, de reinigingsheffingen, de baatbelastingen en de BIZ-bijdrage.

De rechten omvatten een zeer grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het uitgangspunt voor wat betreft de lokale lasten voor de gemeente Wassenaar is dat een lastenverzwaring voor de inwoners van Wassenaar alleen aan de orde kan zijn als er geen duurzame alternatieven beschikbaar zijn. Daarnaast geldt dat onder het motto "de gebruiker betaalt" heffingen zoveel mogelijk kostendekkend zijn.

De baten van belastingen en rechten zijn voor 2020 aangepast met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,4% (consumentenprijsindex).

Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Voor de onroerende-zaakbelastingen is er een extra opbrengst van 5%, dit conform eerdere besluitvorming bij de begroting 2019 vanwege dekking van het tekort.

1.3 Overzicht geraamde baten belastingen en rechten

Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2019 en 2020 voor wat betreft de diverse belastingen en rechten.

Tabel 14

bedragen x € 1.000

Opbrengst belastingen	rekening 2018	raming 2019	raming 2020	mutatie t.o.v. 2019
OZB woningen	6.665	6.884	7.324	440
OZB niet woningen (E+G)	2.465	2.557	2.720	163
Hondenbelasting	177	180	182	2
Toeristenbelasting	827	1.142	1.158	16
Baatbelasting	14	11	11	0
Precario op met name uitstallingen	160	121	122	1
Precario op kabels en leidingen	1.840	1.805	1.805	0
Ondernemersheffing	92	91	91	0
BIZ-bijdrage Maaldrift	29	29	29	0
BIZ-bijdrage pandeigenaren centrum	43	46	46	0
Afvalstoffenheffing (en reinigingsrechten)	4.156	4.027	4.194	167
Rioolheffing	2.568	2.655	2.655	0
Marktrechten	29	43	31	-12
Begrafenisrechten	32	49	49	0
Leges Wabo-vergunningen	5.485	1.234	1.251	17
Overige leges en rechten	615	661	448	-213
sub totaal opbrengst	25.197	21.535	22.116	581
af: kwijtscheldingen	-318	-295	-295	0
netto opbrengst	24.879	21.240	21.821	581

1.4 Belastingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2020 gebaseerd op (nog door de raad vast te stellen) OZB-tarieven voor 2020 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2019.

De uitgangspunten voor de geraamde netto OZB-opbrengst 2020 zijn:

- Indexering geraamde OZB-opbrengst met 1,4%
- Verhoging opbrengst OZB met 5% extra zoals opgenomen in de begroting 2019 – 2022 in verband met dekking van het tekort.

Bij de berekening van de OZB-tarieven voor 2020 wordt rekening gehouden met de meest recente gegevens omtrent de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling gaat uit van een waardestijging van 8,8% voor woningen en van 1,1% voor niet-woningen.

Hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting

De opbrengsten voor hondenbelasting en toeristenbelasting zijn met het inflatiepercentage van 1,4% verhoogd. Dit houdt voor deze belastingen in dat de tarieven ook met 1,4% worden verhoogd.

De precariobelasting op kabels en leidingen wordt definitief afgeschaft met ingang van 2022. Dit betekent dat uiterlijk met ingang van 2022 een bedrag ter hoogte van € 1.805.000 aan belastinginkomsten wegvalt. Gemeenten mogen nog maximaal tot en met 2021 deze vorm van precariobelasting heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016.

In onderstaand overzicht zijn de hierboven vermelde voorgestelde belastingtarieven 2020 opgenomen.

Tabel 15

	2017	2018	2019	2020
<u>Hondenbelasting</u>				
eerste hond	82,32	83,52	85,44	86,64
tweede hond	123,84	125,64	128,52	130,32
elke volgende hond	163,32	165,72	169,44	171,84
<u>Toeristenbelasting</u>				
per overnachting (camping)	0,96	0,97	1,30	1,31
per overnachting (hotel/pension)	2,40	2,43	3,25	3,29
<u>Precariobelasting</u>				
kabels, leidingen of buizen voor gas, water of elektriciteit, per strekkende meter	2,74	2,74	2,74	2,74

1.5 Heffingen en rechten

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel) aan de heffing worden toegerekend. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes worden ook per heffing aangegeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld:

$$\text{Opslag taakveld} = \frac{\text{overhead} \times ((\text{aantal aan heffing toegerekende uren}) / (\text{totaal aantal verdeelde uren exclusief uren taakveld overhead}))}{1}$$

1.5.1 Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Hoe gemeenten op korte en lange termijn invulling geven aan de gemeentelijke zorgplichten wordt vastgelegd in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). Dit is een verplicht plan op grond van de Wet milieubeheer. In 2017 is een nieuw vGRP aan de raad voorgelegd en vastgesteld. Het uitgangspunt is dat de kosten voortkomend uit de zorgplicht voor 100% worden gedekt uit de rioolheffing. Op basis van het vGRP dat is verwerkt in de begroting blijft de opbrengst van de rioolheffing ten opzichte van 2019 gelijk.

Tabel 16

Berekening kostendekkendheid rioolheffing

Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.142.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-20.000	
Netto kosten taakveld(en)	2.122.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	301.000	
BTW	286.000	
Totaal toerekenbare kosten	587.000	
Totale kosten	2.709.000	
Totale opbrengsten	2.655.000	
Kostendekkendheid		98,0%

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Als heffingsmaatstaf geldt het waterverbruik waarmee wordt beoogd zoveel mogelijk recht te doen aan het principe 'de vervuiler betaalt'. De gegevens omtrent het waterverbruik worden geleverd door Dunea. De kostendekkendheid komt niet uit op 100%. Op basis van het werkelijke waterverbruik over de afgelopen jaren kunnen de tarieven op het niveau van 2019 gehandhaafd blijven.

Tabel 17

	tarief 2019	tarief 2020
<u>Huishouden</u>		
vastrecht t/m 80m ³	125,28	125,28
per m ³ boven 80m ³	1,57	1,57
<u>Bedrijf</u>		
vastrecht t/m 120m ³	187,92	187,92
per m ³ boven 120m ³	1,57	1,57
per m ³ boven 1.000m ³	0,69	0,69

1.5.2. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven om de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen te verhalen.

Voor het jaar 2020 zal het inzamelen van bedrijfsafval niet meer plaatsvinden via Avalex. Dit doordat de gemeente hiervoor geen feitelijke inzamelplicht heeft en dit aan de markt moet worden overgelaten. Door een toename van hogere kosten, met name een hogere bijdrage Avalex conform begroting 2020 van Avalex en verhoging afvalstoffenbelasting, stijgen de kosten voor de afvalstoffenheffing. Hierbij wordt in meerjarenperspectief eveneens een stijging verwacht.

Tabel 18

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	3.716.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-252.000	
Netto kosten taakveld(en)	3.464.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	158.000	
BTW	684.000	
Totaal toerekenbare kosten	842.000	
Totale kosten	4.306.000	
Totale opbrengsten	4.194.000	
Kostendekkendheid		97,5%

Tarieven en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing is gedifferentieerd naar de grootte van een huishouden in de vorm van een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Daarnaast gelden tarieven voor een extra groene of grijze container.

Voor de tariefberekening worden de totale verhaalbare kosten verdeeld over het aantal containers (gewogen eenheden). Dit leidt er onder andere toe dat het tarief voor een extra grijze container gelijk is aan het tarief voor een meerpersoonshuishouden.

Om afvalscheiding te bevorderen en het gebruik van een GFT-container niet te ontmoedigen geldt vanaf 2017 een verlaagd tarief voor een extra groene container.

Met deze wijze van tariefstelling wordt beoogd zoveel mogelijk recht te doen aan het principe 'de vervuiler betaalt'. De kostendekkendheid komt niet uit op 100%, dit om de tariefstijging enigszins te matigen. Op basis van de Product Diensten Catalogus (PDC) stijgen de tarieven met ongeveer 5,7%.

Tabel 19

	tarief 2019	tarief 2020
<u>Huishouden</u>		
eenpersoonshuishouden	263,40	278,52
meerpersoonshuishouden	379,32	400,92

1.5.3 Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen.

Tabel 20

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	133.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld(en)	133.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	85.000	
BTW	3.000	
Totaal toerekenbare kosten	88.000	
Totale kosten	221.000	
Totale opbrengsten	49.000	
Kostendekkendheid		22,0%

Tarieven begraafplaatsrecht

Uitgangspunt voor de tarieven in het algemeen 100% kostendekkendheid. Gelet op het relatief geringe aantal begrafenissen en de structurele onderhoudslasten is dit voor deze taak niet te realiseren zonder (grote) tariefsverhogingen en/of teruggang in het onderhoud. De tarieven voor 2020 worden met het inflatiepercentage verhoogd.

1.5.4 Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt.

Tabel 21

Berekening kostendekkendheid marktgelden		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	27.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld(en)	27.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	16.000	
BTW	1.000	
Totaal toerekenbare kosten	17.000	
Totale kosten	44.000	
Totale opbrengsten	31.000	
Kostendekkendheid		70,5%

Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief voor iedere strekkende meter grond, waarvoor een standplaats wordt ingenomen, gemeten in de lengterichting. Voor iedere strekkende meter grond waarvoor achterraimte wordt ingenomen geldt een apart tarief. Uitgangspunt voor de tarieven is 100% kostendekkendheid, door afname bezetting weekmarkt is de geraamde opbrengst bijgesteld. Voor 2020 worden de tarieven met het inflatiepercentage verhoogd.

Tabel 22

	tarief 2019	tarief 2020
<u>Standplaats</u>		
per strekkende meter, per dag	3,84	3,90
per strekkende meter, per kwartaal	38,44	38,97
<u>Achterraimte</u>		
per strekkende meter, per dag	1,54	1,56
per strekkende meter, per kwartaal	15,38	15,59

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels:

Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft. Voor het jaar 2020 zijn de baten Algemene dienstverlening lager, dit komt merendeels door een voorziene daling in het aantal te verstrekken reisdocumenten.

Tabel 23

Berekening kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Burgerlijke stand	74.000	109.000	147%
Reisdocumenten	88.000	71.000	81%
Rijbewijzen	147.000	128.000	87%
Secretarieleges			
- Verstrekkingen uit basisregistratie personen			
- Bestuursstukken			
- Vastgoedinformatie			
- Overige publiekszaken			
- Gemeentearchief			
Totaal secretarieleges	85.000	78.000	91%
Huisvesting			
- Huisvestingswet			
- Leegstandswet			
- Gemeentegarantie			
Totaal leges huisvesting	24.000	3.000	13%
APV-vergunningen			
- Kansspelen			
- Kabels en leidingen			
- Verkeer en vervoer (ontheffing APV)			
- Diversen			
Totaal APV-vergunningen	93.000	31.000	33%
Verkeer en vervoer	43.000	17.000	40%
Totaal leges Algemene dienstverlening	554.000	437.000	79%
Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning)			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Omgevingsvergunning	1.290.000	1.251.000	97%

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn

	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
APV-vergunningen			
- Horeca			
- Organiseren van evenementen of markten			
- Prostitutiebedrijven			
- Kamperen			
- Marktstandplaatsen			
- Winkeltijdenwet			
- Ventvergunning, standplaatsvergunning			
Totaal APV-vergunningen	27.000	11.000	41%
Totaal leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn			
	27.000	11.000	41%

Tarieven, kostendekkendheid en kruissubsidiëring leges

De tarieven voor de diverse leges worden jaarlijks in principe met het inflatiepercentage verhoogd, waarbij wordt uitgegaan van de reeds bestaande verdeling in de tarieven. Voor tarieven waarvoor een maximumbedrag geldt wordt uitgegaan van het maximaal toegestane bedrag.

Om de digitale dienstverlening te stimuleren wordt voor het verstrekken van gegevens uit de basisregistratie personen (titel 1) een lager tarief gerekend als de aanvraag volledig digitaal plaats vindt.

Op basis van de berekening van de kostendekkendheid is alleen binnen titel 1 (Algemene dienstverlening) sprake van kruissubsidiëring. De leges voor huwelijken zijn op begrotingsbasis meer dan kostendekkend. Dit is toegestaan zolang de kostendekkendheid van het totaal van de binnen deze titel geheven leges niet meer dan 100% kostendekkend is.

Afhankelijk van het soort en aantal aanvragen omgevingsvergunning kunnen de legesopbrengsten fluctueren. Eventuele meer- of minderopbrengsten worden geëgaliseerd via de bestemmingsreserve kostendekkendheid omgevingsvergunning.

1.6 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

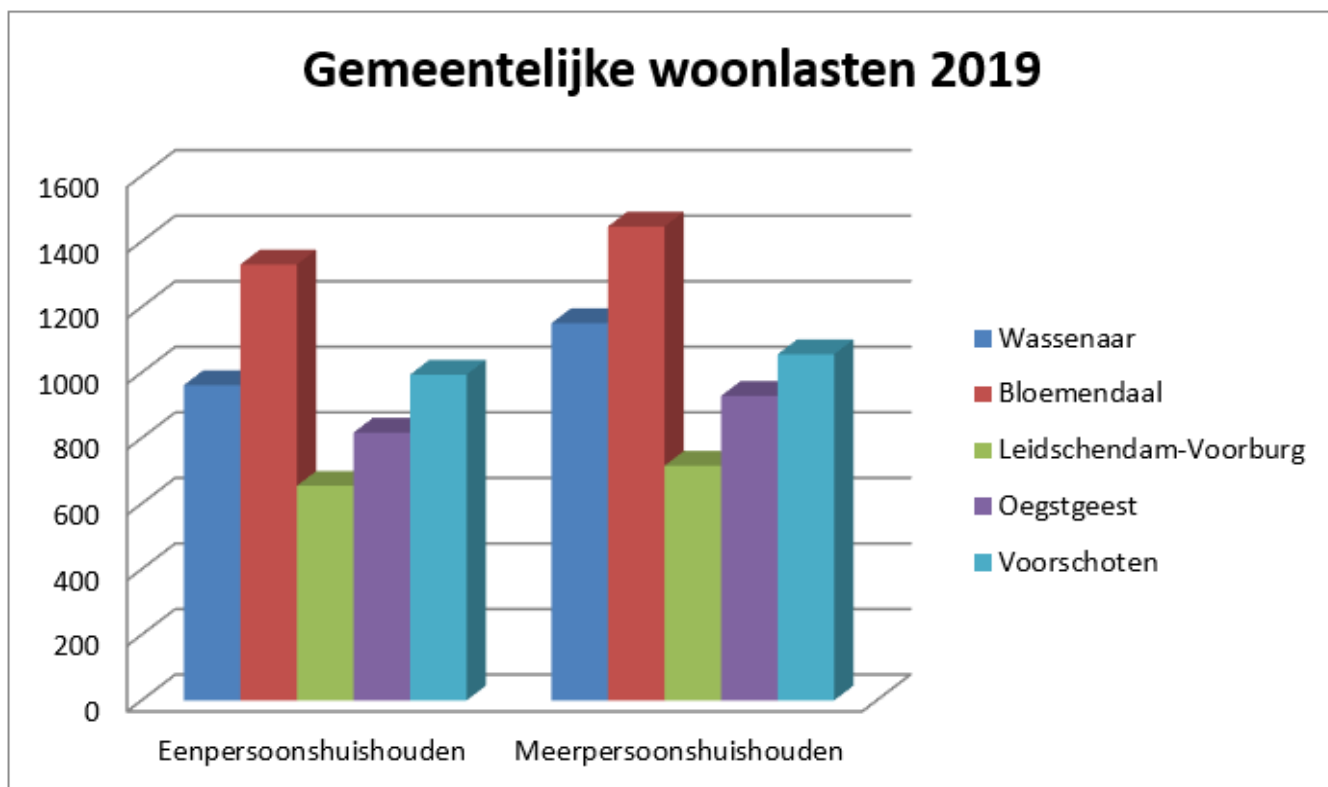
Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Wassenaar is een vergelijking gemaakt met die van omliggende gemeenten.

Tabel 24

gemeentelijke woonlasten 2019	Wassenaar	Bloemendaal	Leidschendam - Voorburg	Oegstgeest	Voorschoten
Eenpersoonshuishouden	€ 962,00	€ 1.330,00	€ 655,00	€ 817,00	€ 994,00
Meerpersoonshuishouden	€ 1.151,00	€ 1.446,00	€ 716,00	€ 929,00	€ 1.056,00

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2019

Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals gepubliceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

Tabel 25

Woonlasten gemeente Wassenaar	2018	2019	2020
totale woonlasten gezin Wassenaar in jaar t	€ 1.147	€ 1.151	€ 1.209
woonlasten gemiddeld gezin in t-1 (cijfers Coelo)	€ 723	€ 721	€ 740
woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (x100%)	158,6%	159,6%	163,4%

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Wassenaar hoger liggen dan het landelijk gemiddelde. De ontwikkeling van de woonlasten ligt ten opzichte van 2019 iets hoger dan gemiddeld. De voornaamste oorzaak hiervan is de verhoging van de afvalstoffenheffing.

1.7 Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 7 april 2015 is de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Wassenaar 2015 vastgesteld. Kwijtschelding is in Wassenaar mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (alleen eerste hond). Voor de overige heffingen is geen kwijtschelding mogelijk.

De kwijtscheldingsnorm in Wassenaar blijft gehandhaafd op de maximaal door het Rijk toegestane 100% van de bijstandsnorm. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder de zelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen. De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De bedragen aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven.

Over het jaar 2020 worden naar verwachting de volgende bedragen aan kwijtschelding verleend:

· OZB	€	3.000
· Afvalstoffenheffing	€	202.000
· Rioolheffing	€	84.000
· Hondenbelasting	€	6.000

1.8 Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Wassenaar geldt dit voor de onroerendezaakbelastingen, baatbelasting, rioolheffing, reinigingsheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing en de BIZ-bijdragen.

1.9 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied

De lokale belastingen stonden de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling. Vanaf 2016 wordt daarbij ook gesproken over de hervorming van het gemeentelijke belastinggebied. Het nieuwe kabinet heeft hier tot op heden echter geen speerpunt van gemaakt en hieromtrent zijn op dit moment dan ook geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 2 maart 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Wassenaar. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. De weerstandsratio van Wassenaar is 18. Volgens de breed gedeelde normering die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente kan een weerstandsratio van minimaal 2 getypeerd worden als 'uitstekend'.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking te hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

De top 10 belangrijkste risico's

Risico	Gevolgen	Maatregelen
Verantwoordelijkheid Sociaal Domein (incl. Jeugd)	Financieel - Financieel verantwoordelijk voor het gehele sociaal domein. Het zijn open einde regelingen. De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste factoren. De ramingen voor jeugdhulp zijn binnen het sociaal domein het grootste onderdeel van het risico door grote fluctuaties in de ramingen.	Actief: Als beheersmaatregel is de reserve sociaal domein ingesteld om eventuele incidentele tekorten mee te dekken of risico's mee op te vangen. De omvang van het risico is 20% van het budget. Daarnaast investeren in innovatie en preventie. Voor jeugd is er specifiek een actieplan opgesteld om de kosten terug te dringen.
Arbeidsmarkt: Het aantrekken en behouden van voldoende en kwalitatief goed personeel is afhankelijk van de aantrekkingskracht van de WODV en het aanbod op de arbeidsmarkt. Het verloop bij de WODV laat een stijgende lijn zien, evenals het aantal vacatures. Voor steeds meer functies zijn moeilijk of geen geschikte kandidaten te vinden.	Financieel - De noodzaak om in te huren wordt steeds groter, wat hogere kosten met zich meebrengt. Continuïteit - Taken kunnen in het gedrang komen en kennis kan verdwijnen uit de WODV.	Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, wordt op bepaalde posities steeds vaker het besluit genomen om in te huren. Verder wordt door de WODV gekeken naar diverse maatregelen hoe haar positie als werkgever aantrekkelijker gemaakt kan worden.

Voor een deel wordt dit veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt. Een andere reden is de positie van de WODV; het is bekend dat het voortbestaan van de organisatie in de huidige vorm al geruime tijd ter discussie staat. Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, is het op bepaalde posities steeds vaker noodzakelijk om in te huren.		
In de meicirculaire van 2020 wordt een voorstel gedaan tot herverdeling van het gemeentefonds. Bij deze herverdeling zal de belastingcapaciteit van een gemeente in de vorm van WOZ waarde, zijnde de negatieve maatstaf, van grotere invloed worden. Voor de gemeente Wassenaar betekent dit waarschijnlijk een aanzienlijk structureel nadeel. De grootte hiervan is ingeschat door aan te nemen dat het gebruikelijke maximale herverdeeleffect optreedt van 3 jaar lang 15 euro per inwoner, hetgeen nog zeer onzeker is. Daarnaast kan als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, eventueel minder uitkeren van de onderuitputting van het BTW-compensatiefonds of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen, de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijven bij de raming.	Financieel - Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen. Effect op doelstellingen - De bezuinigingen kunnen een dusdanige omvang aannemen dat voorgenomen beleid(sintensivering) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporiseerd uitgevoerd kan worden.	De ontwikkelingen op het gebied van de herverdeling van het gemeentefonds worden op de voet gevolgd.
Een groter beroep op de uitkeringsregelingen (open einde regeling Wet BUIG bundeling van uitkeringen inkomensvoorzienig aan de gemeenten) en het niet in aanmerking komen voor de Vangnetregeling	Financieel - De gemeente loopt het risico dat de lokale ontwikkeling van het bijstandsvolume in negatieve zin afwijkt van de landelijke ontwikkeling waardoor de rijksbijdrage tekort schiet. Het maximale risico dat de gemeente loopt in een uitkeringsjaar voor de uitvoering van de BUIG is gemaximeerd op 10% voor 2020. Het mogelijke tekort is voor € 120.000 meegeraamd.	Actief - Het ingeschatte eigen risico is gedeeltelijk meegeraamd in de begroting. Geïmplementeerd - extra inzetten op uitstroom, extra inzetten op werkgelegenheid waardoor aan de voorwaarde van de vangnetuitkering wordt voldaan.

	Echter is er het risico dat het tekort hoger is en de gemeente niet in aanmerking komt voor de Vangnetregeling omdat niet aan de voorwaarden wordt voldaan. Effect op doelstellingen - niet iedereen kan in gelijke mate ondersteund worden bij participatie in de samenleving.	
Verouderde schoolgebouwen	Financieel - Door intensief gebruik van het schoolgebouw voldoet het gebouw niet meer aan de eisen van de tijd.	Door middel van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) kunnen de lange termijn keuzes in beeld gebracht worden m.b.t. het instandhouden van schoolgebouwen met de daaraan gekoppelde bedragen.
Groencompensatie ambassade (onteigening)	Financieel - Extra kosten om doel te bereiken.	De onteigeningsprocedure om het terrein beschikbaar te krijgen loopt nog. De mogelijkheid is gewaarborgd om op elk moment de onteigeningsprocedure te staken.
Boete door de Autoriteit Persoonsgegevens en imagoschade vanwege overtreding van de AVG.	Financieel: boete te betalen omdat de gemeente de AVG fors heeft overtreden.	Door de kwartiermaker AVG zijn diverse beheersmaatregelen binnen de organisatie in gang gezet.
Achterstand kapitaalgoederen	Nog niet alle data zijn op orde, waardoor er onverwachte zaken in de openbare ruimte kunnen optreden waar maatregelen noodzakelijk zijn. Financieel - Hogere kosten door calamiteiten onderhoud, Effect op doelstellingen - Openbare ruimte en gebouwen voldoen niet op alle vlakken aan het afgesproken kwaliteitsniveau, Imago - Grotere kans op ongelukken en aansprakelijkheden.	Er wordt ingezet op het op orde krijgen van de beheerdata en het actualiseren van de beheerplannen.
Door wijzigingen in BTW wetgeving voor sport is de betaalde BTW voortaan een extra kostenpost.	Financieel - de betaalde BTW voor sport wordt niet meer geretourneerd. Specifiek voor het zwembad bestaat er een risico op het niet goed uitvoeren van de nieuwe wetgeving door Sportplaza bv waardoor we mogelijk niet in aanmerking komen voor compensatiesubsidie van het Rijk, aansprakelijkheid neerleggen bij Sportfondsen.	Juiste afhechting van het oude BTW regime; er wordt compensatie subsidie aangevraagd voor sport; overleg met Sportfondsen over invoering

Omgevingswet: Het adviesbureau Derksen en Drolsbach heeft in samenwerking met de werkorganisatie Duivenvoorde gekeken naar de financiële impact voor de invoering van de Omgevingswet en geconstateerd dat Wassenaar mogelijk te weinig heeft begroot aan invoeringskosten.	Financieel: Extra kosten om de invoering van de Omgevingswet mogelijk te maken.	De kosten m.b.t. de invoering van de Omgevingswet worden constant gemonitord en indien nodig worden voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd om bij te sturen.
---	---	--

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€44.921.000}{€2.530.328} = 18$$

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 2,0 te hanteren, dit staat voor een uitstekend weerstandsvermogen. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen.

Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Wassenaar is 18: conclusie is dat de weerstandscapaciteit dus uitstekend is.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dient een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Kengetallen:	Indicatoren Wassenaar (%)					Normen VNG (%)		
	Verslag	Begroting				Voldoende	Matig	Onvoldoende
	2018	2020	2021	2022	2023			
1a. Netto schuldquote	-63	-50	-33	-28	-28	<100	>100 / <130	<130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-67	-55	-37	-32	-32			
2. Solvabiliteitsratio	73	71	72	71	71	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	0,45	1,11	1,8	0,2	0,7	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.					Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	158	163				<100	>100 / <120	>120

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen en ambtenarenhypotheken. Op beide indicatoren scoort de gemeente Wassenaar negatief, dat betekent dat er per saldo geen sprake van een schuld is maar van bezit hetgeen uiteraard meer dan 'voldoende' scoort.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Wassenaar scoort met 71% volgens de VNG-normen meer dan 'voldoende'.

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De Wassenaarse begrotingsruimte is gestegen ten opzichte van het jaarverslag 2018 en is volgens de VNG-normen voldoende.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wassenaar kent geen grondexploitaties, derhalve is deze indicator niet relevant.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Wassenaar liggen hoger dan het landelijk gemiddelde en zijn ook verder gestegen ten opzichte van het jaarverslag 2018.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat Wassenaar een uitstekende vermogenspositie heeft, voldoende structurele exploitatieruimte heeft en geen risico loopt op (niet ingenomen) grondposities. Daar tegenover wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken hoog is.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen binnen de gemeente, zoals wegen, riolering, groen en gebouwen vertegenwoordigen een waarde van circa 370 miljoen euro. De diverse kapitaalgoederen zijn onderdeel van de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer, 5.7 Openbaar groen en (open-lucht)recreatie en 7.2 Riolering. Het beleidsmatige deel van vastgoed staat beschreven onder 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.

Voor het goed functioneren van de samenleving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen in goede staat houdt. In samenwerking met betrokken partijen streven wij naar een aantrekkelijke en groene woonomgeving en gemeentelijke gebouwen die optimaal de maatschappelijke functies faciliteren. De kapitaalgoederen worden beheerd op basis van beheerplannen en worden onderhouden op beeldkwaliteitsniveau B en C.

Doelstellingen

1. Duurzame inrichting

Wij streven naar een inrichting van de leefomgeving die aansluit bij de samenleving en inspeelt op klimaatontwikkelingen en een circulaire economie. Hier dragen wij aan bij door waar mogelijk materialen toe te passen die over de gehele levensduur berekend de laagste milieubelasting hebben. Verder wordt ingezet op het uitbreiden van het areaal groen en het vergroten van de biodiversiteit bij nieuwe aanplant van groen.

2. Duurzaam beheer

Om efficiënt en effectief te beheren is het noodzakelijk dat er actuele betrouwbare informatie over de kapitaalgoederen beschikbaar is. Er wordt gewerkt aan het inlopen van onderhoudsachterstanden bij bruggen en wegen.

Duurzaam integraal beheer draagt onder andere bij aan de kwaliteit van de leefomgeving, het woongenot van onze inwoners vergroot de aantrekkelijkheid voor de vestiging van bedrijven. De uitdaging is om een leefomgeving te hebben die inspeelt op ontwikkelingen en aansluit bij de behoeften en ambities in Wassenaar. Op kleine schaal is hier de afgelopen jaren invulling aan gegeven onder de naam "Meedoen met Groen". Hierbij zijn verschillende initiatieven in de leefomgeving gefaciliteerd. Op een grote schaal wordt hier de komende jaren vorm aan gegeven door het integraal gebiedsgericht werken (IGW) waardoor de betrokkenheid van inwoners en waardering van de leefomgeving wordt verhoogd.

Het merendeel van de beheerplannen loopt tot 2021. Deze plannen worden in 2020 geactualiseerd. Concreet gaat het om bruggen, groen, openbare verlichting, spelen, vastgoed, verkeersregelininstallaties, water, wegen en wegmeubilair.

Beheerplannen

Het beheer en onderhoud is gebaseerd op door de gemeenteraad vastgestelde beheerplannen. In de beheerplannen is opgenomen hoe het reguliere en periodieke onderhoud plaatsvindt. Voor de kapitaalgoederen bruggen en wegen geldt sinds 2019 het kwaliteitsniveau C. Kwaliteitsniveau C houdt een sobere kwaliteit in waarbij de veiligheid is gewaarborgd en kapitaalvernietiging wordt voorkomen.

Beheerplan	Kwaliteitsniveau	Areaalgegevens	Toelichting
Bruggen 2016-2020	C	74 stuks	Van het areaal voldoet 81% minimaal aan kwaliteitsniveau C. Het uitgangspunt is het waarborgen van de functionaliteit en de veiligheid te garanderen.
Groen 2016-2020	B	Groen: circa 173 ha Bomen: 23.575 stuks	Van het groenareaal voldoet 85% aan het kwaliteitsniveau B. De bezuiniging van € 85.000 op het onderhoud van het openbaar groen betekent dat 1/3 van de vervangingsopgave niet uitgevoerd wordt. Onder taakveld 5.7 staat uitgebreider beschreven wat er vanaf 2020 niet meer wordt uitgevoerd. De inzet blijft om de functionaliteit en veiligheid van het groen zo goed mogelijk te waarborgen.
Verbreed gemeentelijk rioolplan 2017-2021	basis	Riool: circa 165 km1 Gemalen 141 stuks	Status areaal - 85% voldoende - 15% onvoldoende Het areaal dat onvoldoende scoort vormt geen direct gevaar voor de veiligheid en functionaliteit van het riool. Voor 2/3 van het areaal dat onvoldoende scoort is de uitvoering in voorbereiding. Het overige deel wordt de komende jaren opgepakt. Beheerdata: In 2020 en 2021 worden ontbrekende data in beeld gebracht en aangevuld zodat in 2022 de beheerdata actueel zijn. Vervanging: In het vGRP is opgenomen dat er in de periode 2017-2021, 4 km vrij-vervalriolering wordt vervangen. Voor 2020 staat de vervanging van 1,8 km gepland.
Openbare verlichting 2016-2020	B	Circa 6.300 stuks	Van het areaal zijn de lichtmasten en armaturen op orde en voldoen aan het kwaliteitsniveau C. Voor het kabelnet wordt in 2020 de actuele kwaliteit in beeld gebracht.

Beheerplan	Kwaliteitsniveau	Areaalgegevens	Toelichting
			Het onderhoud van de openbare verlichting is erop gericht om de bedrijfszekerheid te waarborgen en het areaal veilig en duurzaam in stand te houden. Bij de vervanging wordt standaard gebruik gemaakt van LED-armaturen en cradle-to-cradle materiaal.
Spelen 2016-2020	B	200 stuks	Het areaal is op orde. Bij vervanging worden de speelplekken integraal per plek opgepakt. De focus ligt op het realiseren van centrale uitdagende speelplekken.
Tractie	sober	50 objecten	De gemeente beschikt over een groot aantal tractiemiddelen die beschikbaar zijn gesteld aan de WODV. Deze voertuigen worden ingezet voor het beheer van de leefomgeving, afvalinzameling, toezicht en facilitaire zaken. Het waarborgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering is het uitgangspunt voor het onderhoud en vervanging van de tractiemiddelen.
Vastgoed 2017-2020	basis	- Maatschappelijk & commercieel 18 - Sport & bewegen 4 - Eigen huisvesting 3 - Woningen 12 - Bijzondere objecten 31	In de begroting is een groot aantal investeringen opgenomen om het onderhoud van de vastgoed portefeuille op orde te brengen. Zo worden het gemeentekantoor, de units voor de Wassenaarse reddingsbrigade en de Molen opgepakt. Daarnaast zijn er ook investeringen opgenomen voor een nieuwe gymzaal en sporthal. Afhankelijk van de keuzes van de raad over de Paauw en de Warenar zijn voor deze panden ook nog grote investeringen benodigd om deze objecten op basisniveau te brengen.
Verkeersregel installaties 2016-2020	B	12 stuks	Het gehele areaal is op orde en voorzien van LED-verlichting. In 2020 worden 2 verkeersregelinstallaties omgevormd naar intelligente verkeersregelinstallaties om de verkeersdoorstroming te verbeteren. De uitgangspunten zijn het waarborgen van de bedrijfszekerheid en een duurzame instandhouding.
Water 2016-2020	-	circa 30 km2	De financiële middelen voor het onderhoud aan watergangen zijn beperkt waardoor de inzet is beperkt tot het duurzaam in stand houden van de waterbouwkundige kunstwerken en de watergangen op diepte houden. De data voor de waterbouwkundige kunstwerken worden in

Beheerplan	Kwaliteitsniveau	Areaalgegevens	Toelichting
			2020 en 2021 op orde gebracht. In 2020 wordt 350m² aan beschoeiing vervangen. In 2019 is bij een inspectie geconstateerd dat de kade langs het water vanaf het centrum Wassenaar naar de Wiegmanweg (kades Havenkanaal) in slechte staat verkeert. Alleen vervanging van de kade zorgt dat het risico van instorting op de korte en langere termijn wordt voorkomen. De aanpak van de zuidelijke kade tussen de Johan de Wittstraat en de Wiegmanweg is het meest urgent en wordt voorbereid in 2020. De huidige waterkwaliteit loopt uiteen van matig tot redelijk, waarbij er geen middelen beschikbaar zijn gesteld om dit te optimaliseren.
Wegen 2016-2020	C	Circa 1,44 km ²	Van het areaal voldoet 94% aan het kwaliteitsniveau C. Het uitgangspunt is om de functionaliteit en veiligheid van de wegen te waarborgen.
Wegmeubilair 2016-2020	C	Circa 16.065 stuks	Het waarborgen van de functionaliteit van verkeersborden, hekwerken en fietsvoorzieningen en palen is het uitgangspunt.

Uitdagingen en risico's

Ontwikkelingen

Er is een groot aantal ontwikkelingen waar de gemeente invulling aan moet geven die een grote impact hebben op de leefomgeving en de daarbij behorende kapitaalgoederen. Zoals onder andere de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en de Omgevingswet. Het gebiedsgerichte werken is een eerste aanzet om bij werkzaamheden in de openbare ruimte integraal de afweging te maken hoe op deze ontwikkelingen ingespeeld kan worden.

Integraal gebiedsgericht werken betekent dat wij in staat zijn alle aspecten die van invloed zijn op de leefomgeving te overzien en dat je met elkaar optrekt om de uitdagingen aan te gaan. Dit doen wij met bewoners, ondernemers, instellingen en ander partners in een gebied. Deze aanpak sluit daarmee aan bij de aankomende Omgevingswet.

Van een gebied worden de kansen en knelpunten in beeld gebracht, waarna transparant de afweging plaats vindt wat wel en niet wordt opgepakt. Het uitgangspunt is een fijne leefomgeving behouden of creëren. Door deze aanpak wordt ook inzichtelijk hoe het geld wordt ingezet om bij te dragen aan de verschillende doelen.

Nieuw Wassenaar en Polanenpark zijn de eerste wijken waar gestart wordt met integraal gebiedsgericht werken. Er is gekozen om met deze wijken te starten vanwege de onderhoudsopgave die er voor deze wijken is. Naast de gebieden die integraal gebiedsgericht worden opgepakt, blijven er ook onderhoudsopgaven die individueel worden uitgevoerd.

Herijking beheerplannen

In 2020 worden de beheerplannen geactualiseerd. Hierin ligt onder andere de uitdaging om de beheerplannen aan te laten sluiten bij de Omgevingswet.

In de grond-, weg- en waterbouw zijn de prijzen het afgelopen jaar met 15 tot 20 % gestegen. Het beheerareaal neemt geleidelijk toe door de uitbreiding met woningbouw. Dit is van invloed op de benodigde budgetten voor het areaal de komende jaren.

Tabel 26 Exploitatie, budgettair kader

Kapitaalgoed (x €1.000)	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Bruggen	94	96	142	167	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties
Groen	1.291	1.149	1.149	1.149	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen
Openbare verlichting	557	557	557	557	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Riolering	1.471	1.452	1.486	1.450	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties
Spelen	190	190	190	190	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud
Tractie	311	342	379	378	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud
Vastgoed	2.287	2.306	2.535	2.528	Dagelijks onderhoud, elektra, water
Verkeersregelinstallaties	117	127	127	127	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Water	293	345	346	356	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen
Wegen	1.224	1.229	1.229	1.229	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties
Wegmeubilair	76	76	76	76	Reinigen, herstellen en vervanging

De bedragen zijn inclusief dotatie voorziening en kapitaallasten, excl. interne uren

Tabel 27 Onttrekkingen voorzieningen

Kapitaalgoed (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Bruggen	9	37	90	58
Openbare verlichting	184	116	158	184
Riolering	776	1.043	165	616
Spelen	95	145	140	165
Verkeersregelinstallaties	60	192	125	93
Water	95	110	65	155
Wegen	1.428	1.532	1.307	1.215

Tabel 28 Investerings

Kapitaalgoed (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Bruggen	50	-	-	85
Tractie	646	209	490	55
Verkeersregelinstallaties	105	-	-	-
Verduurzaming vastgoed	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Waterbouwkundige kunstwerken	75	50	10	30
Wegen	-	1.390	755	2.650
Kades Havenkanaal	2.000	-	-	-
Gemeentekantoor	1.000	700	-	-
Gymzaal Burmanlaan	1.586	-	-	-
Sporthal	-	7.411	-	-
Wassenaarse reddingsbrigade	540	-	-	-
De Molen	300	-	-	-
De Paauw	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
De Warenar	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Renovatie Kievitschool (IHP)	-	970.000	-	-
Nieuwbouw en uitbreiding Kievitschool (IHP)	-	2.180.000	-	-
Uitbreiding Herenwegschoor (IHP)	-	-	520.000	-
Wassenaarse Slag revitalisering	50.000	-	-	-
Beeldkwaliteit winkelhaak	350.000	-	-	-
Verbeteren fietsveiligheid Starrenburglaan	100.000	-	-	-

Paragraaf financiering

Treasuryfunctie en -beleid

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. En dit op een zodanige wijze, dat risico's en kosten worden geminimaliseerd en opbrengsten worden geoptimaliseerd.

De wettelijke kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie liggen onder andere vast in de wet financiering decentrale overheden (fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof). De kaders voor de treasuryfunctie zijn vastgelegd in het Treasurystatuut. Daarin ligt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vast in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Ook besteedt het treasurystatuut aandacht aan de bevoegdheden en administratieve organisatie.

Sinds 2013 houden decentrale overheden overtollige kasmiddelen verplicht aan bij 's Rijks schatkist en mogen middelen eventueel onderling worden uitgeleend.

Beleidskader 2020 - 2023

Op basis van deze begroting wordt voor de komende jaren wordt een financieringsoverschot verwacht dat afneemt van € 33,1miljoen tot € 15,1 miljoen eind 2023. Deze afname wordt veroorzaakt door het ambitieuze investeringsprogramma van in totaal € 24,7 miljoen tegenover een afschrijvingentotaal van € 7,7 miljoen.

De invloed van de investeringsvoornemens uit de Kadernota 2020 is daarmee zowel op de exploitatie als de liquiditeitsontwikkeling is aanzienlijk.

Een wezenlijke afweging bij de bepaling van het financieringsbeleid wordt gevormd door het beschikbaar houden van eigen middelen onder het beleidsuitgangspunt om geen schulden aan te gaan. Dit beperkt het vermogen om overtollige middelen lang uit te zetten (bij andere decentrale overheden). De beschikbaarheid van liquiditeit weegt zwaarder dan het realiseren van rentebaten. 'Geluk bij een ongeluk' is hierbij dat het bij de huidige rentemarktverwachtingen zo goed als ondoenlijk is om op korte(re) termijn enige rentebaten te realiseren; zo ook bij het onder het schatkistbankieren toegestane uitzetten bij andere decentrale overheden (hoewel hoger dan over de bij het Rijk aangehouden kasoverschotten). We laten dus eigenlijk geen geld liggen en bij de huidige negatieve rentestanden kost het dus eigenlijk ook niets..

Hoewel dit zich niet zal voordoen wordt er in situaties van tijdelijk liquiditeitstekort naar gestreefd om de financieringslasten tot een minimum te beperken. Afgezet tegen de tarieven voor de kortere looptijden voor kort geld (d.w.z. perioden tot 1 jaar), is het voordelig om de rekening-courant-faciliteit bij BNG (maximaal) in te zetten. Deze wijze van financiering wordt beperkt door de maximaal aan te trekken hoeveelheid korte middelen die tot uitdrukking komt in de kasgeldlimiet.

Financieringspositie 2020

Begin 2020 bestaat de beleggings- en financieringsportefeuille ad € 33,6 miljoen naar verwachting uit:

Tabel 29 Verwachte beleggingsportefeuille per 1 januari 2020

(bedragen x € 1.000)

Uitgezette c.q. opgenomen middelen	Looptijd	Bedrag per 1 januari 2020	Gemiddeld rente- percentage	Expiratie
<u>Uitgezette gelden</u>				
BNG rekening courant		354	0,0	dag.opvr.
Langlopende leningen u/g		2.746	div.	
Schatkistbankieren rekening courant		30.829	0,0	dag.opvr.
<u>Opgenomen gelden</u>				
Belegde spaarpremies hypotheek		-292		
Saldo uitzettingen en opgenomen middelen		33.636		

Ontwikkeling liquiditeit

In de berekening van de korte termijn, liquiditeitsprognose dienen de lange termijn-/ kapitaalmarkt uitzettingen en financieringen buiten beschouwing te worden gelaten. De beleggings- en financieringsportefeuille van begin 2020 heeft naar verwachting een overschot aan kort geld van ca. € 31,2 miljoen in zich. In de loop van 2020 zal dit afnemen tot ca. € 24,7 miljoen.

De liquiditeiten zullen de komende jaren ingezet worden om de investeringsuitgaven te kunnen doen zonder hiervoor externe financiering aan te trekken.

De prognosebalans is opgesteld in de veronderstelling dat van de uit eerdere besluitvorming openstaande (investerings-) kredieten van in totaal € 5,1 miljoen aan het eind van het lopende begrotingsjaar ca. € 4,1 miljoen zal zijn uitgegeven. Ook voor de in het meerjarenperspectief opgenomen nieuwe (vervangings)investerings wordt er van uitgegaan dat deze niet direct in het eerste jaar tot volledige uitgave zullen leiden. Deze aannahme brengt voor de komende jaren de volgende kasuitgaven met zich mee: € 6,6 miljoen in 2020, € 11,7 miljoen in 2021, € 4,1 miljoen in 2022 en € 2,2 miljoen in 2023.

De in de financiële begroting en bijlagen opgenomen bedragen voor balansposten zijn uiteraard wel opgesteld conform de besluitvorming; van een aangepaste investeringsplanning en liquiditeit is daar geen sprake.

Tabel 30 Geprognosticeerde balans (bedragen x € 1.000)

Boekwaarde per 31 december	2019	2020	2021	2022	2023
ACTIVA					
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	37.255	42.130	50.766	54.313	54.375
Financiële vaste activa					
Uitzettingen	0	0	0	0	0
langlopende leningen u/g	2.746	2.728	2.711	2.693	2.676
Kapitaalverstrekkingen/deelnemingen	455	455	455	455	455

Boekwaarde per 31 december	2019	2020	2021	2022	2023
Vorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	0	0	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar					
vorderingen openbare lichamen *	4.123	4.123	4.123	4.123	4.123
Rek Courant met Rijk ***	30.829	24.347	14.089	10.614	10.723
Rek Courant niet financieel *	90	90	90	90	90
Overig *	4.651	4.651	4.651	4.651	4.651
Liquide middelen **	354	354	354	354	354
Overlopende activa *	3.802	3.802	3.802	3.802	3.802
Totaal activa	84.304	82.680	81.040	81.094	81.249
PASSIVA					
Eigen Vermogen					
Algemene reserves	44.921	44.921	44.921	44.921	44.921
Bestemmingsreserves	15.217	13.947	13.299	12.947	12.947
Vreemd Vermogen					
Voorzieningen	16.853	16.509	15.528	15.944	16.109
Vaste geldleningen	292	282	272	262	252
Kortlopende schulden < 1 jaar *	3.368	3.368	3.368	3.368	3.368
Overlopende passiva *	3.653	3.653	3.653	3.653	3.653
Totaal passiva	84.304	82.680	81.040	81.094	81.249

*Voor deze posten die eigenlijk uit de bedrijfsvoering volgen, is uitgegaan van het 4-jaarsgemiddelde van de jaarrekeningen sinds 2015.

** De post liquide middelen is gebaseerd op het banksaldo waarboven wordt afgeroomd naar de schatkistbankrekening.

*** De ontwikkeling van het financieringssaldo wordt weergegeven in de ontwikkeling van de post rekening courant met het Rijk.

Netto schuldquote

Omdat Wassenaar geen langlopende geldleningen heeft aangetrokken, geen leningen heeft (door)verstrekkt aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen en dit voorzienbaar de komende tijd ook niet zal doen, bedraagt de verwachte netto schuldquote per 1 januari 2020 ongeveer -63,0% en gecorrigeerd voor alle leningen -67,7%. Aan het eind van 2020 zijn deze waarden naar verwachting afgenomen tot respectievelijk -50,5% en -55,1%. Deze ontwikkeling komt overeen met afname van het leningoverschot van ongeveer € 7,3 miljoen.

Renteontwikkeling 2020

Sinds de laatste aanpassing van 10 maart 2016 door de Europese Centrale Bank van het tarief voor de herfinancieringsrente bedraagt deze de historisch lage 0,00 %. Banken kunnen dus om niet kort geld lenen bij de ECB. Op de interbancaire geldmarkt geldt evenwel een nog lager 3-maandstarief van -0,41 %.

De Nederlandse economie groeit in 2019 en 2020 met resp. 1,8% en 1,4% naar verwachting meer dan die van de gehele Eurozone (resp. 1,1% en 1,0%). De Nederlandse inflatie is in 2020 met 1,8% hoger dan het verwachte Euro-gemiddelde van 1,2%. Dit komt mede door de verhoging van indirecte belastingen als de energiebelasting.

De negatieve korte rente zal door het blijvend ruime monetaire beleid iets oplopen. De lange rentetarieven zullen naar verwachting met enkele tiende procenten minder negatief worden maar wel licht negatief blijven.

Uitgaande van het Economisch beeld van BNG van 2 september jl. wordt halverwege 2020 een korte (3 maands)rente van ca. -0,5 % verwacht voor kasgeld. De depositovergoedingen van het agentschap van het Ministerie van Financiën lopen daardoor ook verder terug naar -0,4%. De verwachting voor de 10-jaarsrente aan het begin van 2020 bedraagt afgerond 0,1 %. De verwachte gemiddelde 10-jaarsrente over 2020 bedraagt 0,25 %.

Rente- en beleggingsresultaat 2020

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen en verwachtingen wordt voor 2020 per saldo een klein positief rente- en beleggingsresultaat van € 75.000 geraamd. Het wegvallen van de rentebaten van de bij de Rabobank uitgezette geldlening is hier debet aan. Het voordeel wordt voornamelijk door de op de ambtenarenhypotheek ontvangen rente veroorzaakt.

Risicobeheer

Alle treasury-activiteiten vinden plaats binnen de kaders, richtlijnen en limieten als vastgesteld in het Treasurystatuut en overige wetgeving (voor zover deze niet in het Treasurystatuut zou zijn verwerkt).

Toezihtnormen

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een rente-typische looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal.

Met een begrotingstotaal van ca. € 60,3 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet voor 2020 € 5.130.000 (8,5%). Ten opzichte van de begroting voor 2019 neemt hierdoor het bedrag dat aan korte termijnfinanciering kan worden aangetrokken ter financiering van de publieke taak met € 478.000 af.

Tabel 31 Prognose kasgeldlimiet 2020 (bedragen x € 1.000)

Prognose kasgeldlimiet 2020 aan het begin van het kwartaal	1^e kwart.	2^e kwart.	3^e kwart.	4^e kwart.
1. Gemiddeld liquiditeitssaldo (bruto)	31.183	29.562	27.942	26.321
2. Kasgeldlimiet	5.130	5.130	5.130	5.130
3. Ruimte onder de kasgeldlimiet (2+1)	36.313	34.692	33.072	31.451
4. Overschrijding van de kasgeldlimiet (2+1)	-	-	-	-
5. Minimaal aan te trekken lange financiering 2020 (cumulatief) (4)	-	-	-	-

Zoals eerder gesteld heeft het liquiditeitsoverschot een structureel karakter dat in de loop van het huidige meerjarenperspectief zal afnemen (dit voornamelijk als gevolg van voorgenomen investeringen en het onderhoud van de openbare ruimte).

De kasgeldlimiet wordt in 2020 niet overschreden. Er wordt dus geen lange financiering aangetrokken.

Het renterisico op de lange financiering (langer dan een jaar) wordt beperkt door de renterisiconorm die aangeeft in hoeverre er sprake is van een verantwoord geachte spreiding van aflossingen en herfinanciering in de leningenportefeuille. Spreiding dient te voorkomen dat in enig jaar een relatief groot deel van het vreemd vermogen geherfinancierd dient te worden en/of dat renteaanpassing plaats zal vinden in perioden waarin de rente relatief hoog is.

De renterisiconorm zorgt er voor dat rentestijgingen vertraagd doorwerken op de rentelasten en – baten in enig jaar. Overschrijding van de renterisiconorm betekent dat de gemeente in een bepaald jaar een groter renterisico op de bestaande lange schuld loopt dan de toegestane 20% van het begrotingstotaal.

Ervan uitgaande dat in beginsel eerst in de tijdelijke liquiditeitsbehoefte zal worden voorzien met goedkoper kort geld en dat daarvan slechts wordt afgeweken om overschrijding van de kasgeldlimiet te vermijden en rekening houdend met de vrijvalkalender van de financieringsportefeuille, laat de eerder geschetste ontwikkeling van de gemeentelijke liquiditeitspositie zich vertalen in het navolgende meerjarenbeeld voor de renterisiconorm:

Tabel 32 Prognose renterisico vaste schuld (bedragen x € 1.000)

Renterisico vaste schuld	2020	2021	2022	2023
1 Renteherzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	0	0	0	0
3 Renterisico (1 + 2)	0	0	0	0
4 Renterisiconorm	12.071	11.909	11.885	11.827
5a Ruimte onder renterisiconorm (4-3)	12.071	11.909	11.885	11.827
5b Overschrijding renterisiconorm (4-3)				
4a Begrotingstotaal	60.356	59.545	59.427	59.136
4b percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm (4a x 4b)	12.071	11.909	11.885	11.827

Wet Houdbare overheidsfinanciën

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). In 2013 is de Wet houdbare overheidsfinanciën aangenomen waarmee decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen.

De wet komt er op neer dat het begrotingstekort (lees: de geldschepping) door alle mede-overheden beperkt dient te blijven tot een jaarlijks afnemende afgeleide norm van voor 2019 inmiddels 0,27% van het bruto binnenlands product (bbp). Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren worden voor gemeenten en provincies jaarlijks in de septembercirculaire individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd.

In 2019 bedraagt de referentiewaarde voor Wassenaar uitgaande van de oorspronkelijke gemeentelijke 0,5%-norm € 2,247 miljoen. Op basis van extrapolatie tegen de ontwikkeling van het begrotingstotaal komt de EMU-saldo referentiewaarde voor Wassenaar voor 2020 bij benadering uit op -€ 2,3 miljoen. Het betekent in EMU-termen dat de uitgaven € 2,3 miljoen groter mogen zijn dan de inkomsten zonder gestraft te worden indien en alleen dan wanneer de gehele overheid de in Europees verband toegestane 3%-norm zou overschrijden.

Tabel 33

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)				2019	2020	2021	2022	2023
EMU-SALDO				-5.610	-6.490	-10.265	-3.483	102
EMU-SALDO referentiewaarde (2020 e.v. bij benadering)				-2.247	-2.287	-2.256	-2.251	-2.240
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				-3.363	-4.203	-8.009	-1.232	2.342
Mutaties (1 jan tot 31 dec)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-18	-18	-18	-18	-18
			Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-5.461	-6.482	-10.257	-3.475	109
			Liquide middelen	0	0	0	0	0
		Overlopende activa	1.067	0	0	0	0	
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	-10	-10	-10	-10	-10
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-188	0	0	0	0
			Overlopende passiva	1.396	0	0	0	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa			0	0	0	0	0	

De met de realisatie gecorrigeerde raming voor 2019 laat een geldscheppend effect zien van € 5,6 miljoen dat in belangrijke mate valt toe te schrijven aan de in 2019 verwacht te realiseren investeringsuitgaven van € 4,1 miljoen en de voorgenomen € 3,7 miljoen aan onderhoudsuitgaven voor de openbare ruimte.

2020 geeft een geldschepping te zien van € 6,5 miljoen te zien waarmee de verwachte, nog vast te stellen maximaal toegestane referentiewaarde van € 2,3 miljoen zal worden overschreden. Die overschrijding leidt waarschijnlijk niet tot sancties omdat de landelijk gerealiseerde norm over 2020 naar verwachting weer net als voorgaande jaren, binnen de norm zal blijven. Oorzaak is met name het bij de decentrale overheden aanwezige planningsoptimisme bij investeringen.

VNG adviseert gemeenten dan ook om niet heel strak te sturen op de EMU-referentiewaarde. Tussen de decentrale overheden worden plussen en minnen ten opzichte van de individuele EMU-referentiewaarde namelijk gesaldeerd en strikte focus op de eigen norm leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen door gemeenten.

De EMU-systematiek werkt daarnaast op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investerings- en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

In plaats van focus op het EMU-saldo kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld. Als Wassenaar hebben wij aandacht voor de financieringspositie van onze gemeente via de jaarstukken en begroting en de daarin verplicht opgenomen paragrafen Financiering en Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Na 2020 zal de geldschepping een aantal jaren boven de referentiewaarde blijven uitkomen als gevolg van de voorgenomen investeringsimpuls. Wij zullen moeten blijven monitoren of bij dreigende landelijke overschrijdingen tot temporiseren van de investeringswensen moet worden overgegaan.

Berekening omslagrente 2020		
a.	Externe rentelasten over de lange en korte financiering	€ 27.672
b.	Externe rentebaten	€ 103.000 -
	Totaal door te rekenen externe rente	€ 75.328 -
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	€ 0 -
c2.	Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	€ 0 -
c3.	Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	€ 0 +
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 75.328 -
d1.	Rente over eigen vermogen	€ 0 +
d2.	Rente over voorzieningen	€ 0 +
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 75.328 -
e.	Werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 0 -
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury (voordeel)	€ 75.328 -

Met een negatief toe te rekenen rente is sprake van een omslagrente van 0%. De kapitaallasten bestaan daarmee alleen uit afschrijvingen.

Kasstroomoverzicht (Staat van herkomst en besteding der middelen)**Bedragen x € 1.000****Begroting 2020**

Toename:

Stortingen in reserves	0
Stortingen in voorzieningen	3.377
Afschrijvingen	1.594
Aflossingen verstrekte geldleningen/deelnemingen	17
Begrotingssaldo	417

totale toename	5.405
----------------	-------

Afname:

Netto investeringen	-6.468
afname vaste schulden	-10
Beschikking over reserves	-1.270
Beschikking over voorzieningen	-3.721

totale afname	-11.470
---------------	---------

Mutatie liquide middelen**-6.065**

Waarvan:

Afname rekening courant met Rijk	-6.482
Begrotingssaldo (nog niet bestemd)	417

Paragraaf bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, (juridische zaken), financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

In Wassenaar zijn deze taken belegd bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). De gemeente als organisatie heeft deze taken daardoor niet meer zelf in huis. Het bestuur van de WODV is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoeringstaken.

Uit oogpunt van transparantie vindt de verantwoording hierover plaats in de paragraaf bedrijfsvoering van de werkorganisatie.

Wassenaar betaalt jaarlijks aan de WODV de volgende bijdragen:

Tabel 34

Programma*	2020	2021	2022	2023
P0 Bestuur en ondersteuning	9.215.740	9.170.299	9.094.023	9.215.468
P1 Veiligheid	701.942	693.583	693.583	693.583
P2 Verkeer en vervoer	1.069.617	1.069.379	1.069.379	1.069.379
P3 Economie	178.925	178.719	178.719	178.719
P4 Onderwijs	216.766	215.983	215.983	215.983
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.655.800	1.655.800	1.655.800	1.655.800
P6 Sociaal Domein	1.558.438	1.558.438	1.558.438	1.558.438
P7 Volksgezondheid en milieu	800.667	800.667	800.667	800.667
P8 Wonen en bouwen	1.606.937	1.595.243	1.595.243	1.595.243
Totaal	17.004.832	16.938.111	16.861.835	16.983.280

* gebaseerd op de begroting 2020 van de WODV

De bijdrage aan de WODV vanuit het programma bestuur en ondersteuning is relatief hoog ten opzichte van de overige programma's. Dit wordt met name veroorzaakt door de kosten op het taakveld 0.4 overhead (€ 7,5 miljoen) in programma 0.

Paragraaf verbonden partijen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in 2019.

Er is sprake van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht- de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen- is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat.
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij; de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. ook bij de exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiën).

Overzicht verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Wassenaar	
Webadres	werkorganisatieduivenvoorde.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	In stand houden van een gezamenlijke kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die flexibel is om aan de gevraagde dienstverlening van beide deelnemers op een kostenefficiënte manier te kunnen voldoen.	
Bestuurlijk belang	Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.	
	Financieel belang	
	2020	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 17.004.832	
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 2.932.000	€ 2.933.000
	2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0	
Toelichting	De peildatum bovenstaande cijfers betreft de begroting 2020.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Voor een goed bestuur geeft de Werkorganisatie Duivenvoorde invulling aan onze ambtelijke ondersteuning. Wij vinden het belangrijk om de performance van het gemeenschappelijke ambtenarenapparaat te verbeteren, zowel qua dienstverlening als qua kosten. Wij streven naar een efficiënte, effectieve en servicegerichte ambtelijke organisatie, waarin minder bureaucratisch wordt gewerkt. Hoewel het geen echte doelstelling is om een zelfstandig Wassenaars ambtelijk apparaat in te richten, onderzoeken wij wel hoe zo'n apparaat er kan uitzien.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De Werkorganisatie staat ten dienste van het college en de burgemeester, voor wie het het beleid uitvoert en voorbereidt.	
Risico's	De risico's van de WODV liggen in hoofdzaak bij de rechtspositionele verplichtingen ten aanzien van het zittende personeel.	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	www.bsgr.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Wassenaar is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder.	
	Financieel belang	
	2020	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 393.795	
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 1.036.000	€ 641.000
Vreemd vermogen	€ 5.257.000	€ 5.639.000
	2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0	
Toelichting		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door het juist, tijdig en volledig opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingen worden de geraamde opbrengsten gerealiseerd.	

Risico's

De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.

Het grootste risico dat wordt ingeschat is het uittreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp		
Webadres	www.h10inkoop.nl		
Publiek belang			
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken op taakonderdelen binnen het sociaal domein.		
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Wassenaar lid van het dagelijks bestuur.		
Financieel belang			
2020			
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 69.145		
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020	
Eigen vermogen	€ - 41.756 *)	€ 24.282 *)	
Vreemd vermogen	€ 257.006 *)	€ 1.616.927 *)	
2020			
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0		
Toelichting	*) cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2018		

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Inkoopbureau H-10 voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop en afhandeling facturering zijn efficiency voordelen (door synergie-effecten) te behalen.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door gezamenlijke op een efficiënte manier inkoop voor jeugdhulp beschikbaar krijgen.
Risico's	In de begroting 2019 heeft de GR Inkoopbureau H10 de risico's niet gekwantificeerd. Als zich binnen de gemeenschappelijke regeling tegenvallers voordoen zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de financiële gevolgen. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in deze risico's bedraagt ca 2,5%.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Rotterdam
Webadres	www.mrdh.nl
Publiek belang	
Doelstelling	In de MRDH werken 23 gemeenten samen aan het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio en het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio.
Bestuurlijk belang	De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester, in de bestuurscommissie Vervoersautoriteit door de portefeuillehouder verkeer en vervoer, in de bestuurscommissie economisch vestigingsklimaat door de portefeuillehouder economie, in de adviescommissie vervoersautoriteit en adviescommissie economisch vestigingsklimaat door twee raadsleden en in de rekeningcommissie door één raadslid.

Financieel belang		
2020		
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 70.187	
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 22.512.000	€ 28.662.000
Vreemd vermogen	€ 1.246.846.000	€ 1.081.466.000

Verwachte omvang

€ 0

financieel resultaat**Toelichting****Visie, beleidsdoelstelling en risico's****Visie en****beleidsvoornemens**

Rotterdam Den Haag wil een duurzame en internationaal concurrerende regio zijn. Een grootstedelijk gebied met een aantrekkelijk landschap en een infrastructureel netwerk dat woonkernen, werklocaties en voorzieningen verbiedt.

Elke nieuwe bestuursperiode stelt het bestuur een regionale strategische agenda vast, van waaruit de regionale vraagstukken worden opgepakt. In 2019 heeft de MRDH de strategische agenda "Samen aan het werk" vastgesteld. Hierin zijn vier ambities geformuleerd:

- Vernieuwen van de economie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid van de metropoolregio.
- Versterken van de stad en de omgeving.
- Veranderen van energie.

Bijdrage aan**beleidsdoelstelling**

De MRDH bevordert voor de gehele regio het economisch vestigingsklimaat en dus ook de bereikbaarheid. Wassenaar ontvangt subsidies van de MRDH voor projecten op het gebied van verkeer en vervoer vanuit de BDU-gelden die de MRDH ontvangt. De Wassenaarse bijdrage valt binnen de pijler Economisch Vestigingsklimaat. Vanuit deze pijler kan Wassenaar aanspraak maken op subsidies ten behoeve van de bevordering van het economisch vestigingsklimaat.

Risico's

In de praktijk ijlen de daadwerkelijke bestedingen van projecten vaak één of meerdere jaren na. Omdat als gevolg daarvan teveel middelen te lang ongebruikt blijven is bij de oprichting van de MRDH door het algemeen bestuur besloten dat er sprake mag zijn van overplanning. Naar aanleiding van het risico op overplanning (meer projecten met uitgaven gepland dan beschikbare BDU-middelen of andere dekking) en overbesteding (werkelijke bestedingen hoger dan beschikbare middelen) is de MRDH met de deelnemers in gesprek om dit zoveel mogelijk tegen te voorkomen.

Naam	Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Webadres	www.vrh.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Het bevorderen van de veiligheid en zorg van allen die zich in het gebied van de VRH bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te stimuleren en te faciliteren.	
Bestuurlijk belang	Burgemeester is lid van het AB.	
	Financieel belang	
	2020	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 1.984.393	
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 4.896.000	€ 4.691.000
Vreemd vermogen	€ 112.952.000	€ 118.617.000
	2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0	
Toelichting	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De Veiligheidsregio Haaglanden behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van brandweertzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening. De ambities met betrekking tot de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Haaglanden staan op hoofdlijnen beschreven in het Regionaal Beleidsplan Haaglanden (RBP) 2015-2018.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Beleidsdoelstellingen van dit taakveld zijn preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen terug in het Regionaal Beleidsplan VRH 2015-2018.	
Risico's	• Transitie landelijke meldkamerorganisatie • Loopbaanbeleid • Ontwikkelingen vrije instroom vrijwilligers • Aansprakelijkheid dienstverlening • Terrorismegevolgbestrijding • Gemiddeld werkgeversrisico WGA/WW • Overgangsregeling FLO	

Naam	Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Webadres	www.ggdhaaglanden.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven.	
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur is een afgevaardigde van het college van B&W van iedere deelnemende gemeente benoemd. Portefeuillehouder is wethouder volksgezondheid. Wassenaar heeft zitting in het AB, niet in het DB.	
	Financieel belang	
	2020	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 522.000	
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 0 *)	€ -295.259 *)
Vreemd vermogen	€ 664.709 *)	€ 24.073.490 *)
	2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0	
Toelichting	*) In de jaarrekening 2018 van de GGD wordt aangegeven dat de balans van 31-12-2017 en 31-12-2018 niet met elkaar vergelijkbaar zijn omdat op 31 januari 2018 de gemeente Den Haag is toegetreten tot de GR en de deze is uitgebreid met veilig thuis Haaglanden.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven.	
	Veilig Thuis: In de ordening van zaken is prioriteit gegeven aan spoedzaken (deze worden direct opgepakt), veiligheidsbeoordelingen (deze geschieden in overgrote meerderheid binnen de beoogde termijn) en verder komen relatief ernstige zaken het eerst aan de beurt.	

**Bijdrage aan
beleidsdoelstelling**

Voor de komende twee jaar is de uitdaging om de uitvoering verder te versterken (onder meer door de verhuizing naar een nieuw pand en de daaropvolgende transitie naar goed werkende ICT), de focus op ernstig en hardnekkig geweld te blijven houden, en om de aangescherpte meldcode succesvol te implementeren. Werving en behoud van personeel en het beheersbaar houden van de werkdruk is daarbij de grootste uitdaging. Voldoende aandacht voor begeleiding en opleiding en ontwikkeling van personeel is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Door de aangescherpte meldcode zal binnen de processen van Veilig Thuis vaker een beroep worden gedaan op de gedragsdeskundigen en vertrouwensartsen van VTH voor specialistisch (medisch) advies. De inzet van gedragsdeskundigen en vertrouwensartsen stijgt met 25% bij zowel de adviezen als de meldingen. Daarnaast wordt ook een beperkte extra inzet per advies (10 minuten per advies) verwacht.

Tot slot gaat de aangescherpte meldcode gepaard met een intensivering van de monitoring functie. Het landelijke besluit van de aangescherpte meldcode zorgt ervoor dat intensievere monitoring voor Veilig Thuis organisaties verplicht is. In 2019 wordt ervaring opgedaan met het gedifferentieerd inzetten van de intensievere monitoring, en biedt de sturingsinformatie meer inzicht in de feitelijke ontwikkelingen van de monitoring (in aantallen en benodigde personele inzet). Voor 2020 wordt nu in de begroting 2020 uitgegaan van een intensivering die het mogelijk maakt om binnen dit budgettaire kader gemiddeld 4,5 uur extra uur te monitoren per casus (en opzichte van circa 3 uur in de huidige situatie).

De GR GGD en VT Haaglanden draagt in regionaal verband bij aan preventie en het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving.

Risico's

Lokale taken

Naast de reguliere regionale taken zoals gezondheidsbevorderin, epidemiologie, beleidsadvisering e.d., zijn er sinds 2018 ook lokale taken die elke gemeente bilateraal afsprekt met de GGD. Voor Wassenaar gaat het om de lokale taken Meldpunt bezorgd, Sociaal Medische Advisering, Schoolgezondheidsbeleid.

Veilig Thuis, meldingen en adviezen:

Er wordt geraamd dat de "autonome groei" t/m 2018, niet verder doorzet in 2019 en 2020, wel wordt groei van het aantal meldingen als gevolg van de aangescherpte meldcode voorzien. Deze volumegroei is met onzekerheid omgeven. Er wordt binnen Veilig Thuis Haaglanden daarom gewerkt met een mix van vast personeel en inkoop van diensten bij externe partijen.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.omgevingsdiensthaaglanden.nl

Publiek belang

Doelstelling Ondersteunen van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de WABO in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de WABO genoemde wetten.

Bestuurlijk belang Wassenaar levert geen DB lid. In het AB neemt de wethouder Wonen, Ruimtelijke Ordening, Cultureel Erfgoeddeel.

Financieel belang

2020

Gemeentelijk

financieel belang € 330.140
(deelnemersbijdrage)

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
--	--------------------------------	---------------------------------

Eigen vermogen	€ 1.071.000	€ 1.071.000
-----------------------	-------------	-------------

Vreemd vermogen	€ 16.238.000	€ 16.551.000
------------------------	--------------	--------------

2020

Verwachte omvang	€ 0
-------------------------	-----

financieel resultaat

Toelichting

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens Geen andere dan die, die in de gemeenschappelijke regeling zijn geformuleerd.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Taken op o.a. het gebied van vergunningverlening en handhaving en bodemtaken zijn ondergebracht bij de ODH en worden niet meer zelfstandig door de gemeente uitgevoerd.

Risico's Het totale risico uitgedrukt in euro's 1.020.000

Met bijzondere aandacht voor:

- Transitie Omgevingswet
- Opwaarts effect loonlasten door Cao loonstijging

Naam	Avalex
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.avalex.nl

	Publiek belang
--	-----------------------

Doelstelling Ten minste eenmaal per week de huishoudelijke afvalstoffen met uitzondering van grove huishoudelijke afvalstoffen inzamelen bij elk binnen haar grondgebied gelegen perceel waar zodanige afvalstoffen geregeld kunnen ontstaan. Groente-, fruit- en tuinafval wordt daarbij in ieder geval afzonderlijk ingezameld.

Bestuurlijk belang Wassenaar heeft de wethouder financiën in het bestuur van Avalex.

	Financieel belang
--	--------------------------

	2020
--	-------------

Gemeentelijk

financieel belang € 3.170.947

(deelnemersbijdrage)

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
--	--------------------------------	---------------------------------

Eigen vermogen	€ 6.590.000	€ 6.590.000
-----------------------	-------------	-------------

Vreemd vermogen	€ 35.640.000	€ 36.235.000
------------------------	--------------	--------------

	2020
--	-------------

Verwachte omvang	€ 0
-------------------------	-----

financieel resultaat

Toelichting

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
--	---

Visie en beleidsvoornemens Visie: een afvalloze regio binnen de gemeenten waarin wij actief zijn, door de verwerking van afval naar grondstoffen.

Missie: het zijn van een betrouwbare partner van gemeenten in de uitvoering van afvalinzameling en duurzame inzet van grondstoffen, op milieubewuste en maatschappelijke manier.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Het taakveld inzameling van afvalstoffen is geheel in handen gelegd van de GR Avalex en sinds kort is het beleid geharmoniseerd. De zes Avalex-gemeenten hebben namelijk gezamenlijk een nieuw afvalbeleid ontwikkeld. De implementatie en uitvoering van het gezamenlijk afvalbeleid is verwerkt in de begroting 2019.

Risico's

Uitkomsten Governance discussie
 Wisselingen in opbrengsten/verwerkingskosten/prijzen
 Inzet Uitvoering

Het afgelopen jaar is er gewerkt met een nieuwe verrekensystematiek. Deze systematiek is in het eerste deel van 2019 verder ontwikkeld. Nu worden de afspraken gemaakt voor de afname van de diensten voor 2020. De financiële gevolgen zullen binnenkort duidelijk worden. Hierover zal de raad separaat geïnformeerd worden. De financiële consequenties zullen in de voorjaarsnota van 2020 worden verwerkt. Vanaf 2020 zal de cyclus van de begroting gevolgd gaan worden.

Naam	Werkvoorzieningschap Kust-, Duin-, en Bollenstreek (KDB)		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Katwijk		
Webadres			
	Publiek belang		
Doelstelling	Uitvoering geven aan de oude Wet sociale werkvoorziening (WSW)		
Bestuurlijk belang	Wethouder participatie, jeugd en sport is lid van het Algemeen Bestuur van de Gr KDB		
	Financieel belang		
	2020		
Gemeentelijk			
financieel belang	€ 107.910		
(deelnemersbijdrage)			
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020	
Eigen vermogen	€ 2.879.000 *)	€ 3.789.000 *)	
Vreemd vermogen	€ 3.013.000 *)	€ 3.194.000 *)	
	2020		
Verwachte omvang	€ 0		
financieel resultaat			
Toelichting	*) Cijfers afkomstig uit de jaarrekening 2018		

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Missie: Maregroep ontwikkelt en re-integreert mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, indien mogelijk, naar een reguliere baan. Visie: Maregroep biedt werk, begeleiding, schooling, training, aanpassingen van de werkplek en persoonlijke aandacht. Daarmee willen we bereiken dat arbeidsgehandicapten en langdurig werkzoekenden uitstromen naar de (gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Hiertoe wordt samengewerkt met en in opdracht gehandeld van gemeenten en bedrijfsleven; dit alles binnen financieel verantwoorde kaders.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Uitvoering geven aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Sinds de invoering van de Participatiewet bestaat de Wsw niet meer, maar de GR KDB draagt zorg voor continuïteit voor de 'oude' doelgroep.
Risico's	De gemeente financiert naar rato het tekort in de GR KDB. Bestaande risico's hierbij zijn daling van het deel budget Wsw "oude stijl" uit het Participatiebudget, stijging van de personeelskosten Wsw als gevolg van cao afspraken en een daling van de dividenduitkering door MareGroep N.V. Voor een nadere toelichting op deze risico's wordt verwezen naar de verplichte paragrafen uit de jaarrekening 2017 GR KDB.

Naam	Alliander NV
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Webadres	www.alliander.nl
]	Publiek belang
Doelstelling	• Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten • Verbeteren van beheersing van energiestromen • Inzicht in energieverbruik • Klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen
Bestuurlijk belang	Wassenaar heeft een belang van 644.926 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,5%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.

Financieel belang	
2020	

Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage) € 430.000

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 3,9 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)	€ 4,1 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)
Vreemd vermogen	€ 4,1 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)	€ 4,2 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)

2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	Structureel wordt behoudend € 430.000 aan dividenduitkering geraamd.

Toelichting In 2019 is € 707.000 aan winstuitkering over 2018 ontvangen. Structureel wordt behoudend € 430.000 aan dividend geraamd.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's
--

Visie en beleidsvoornemens

Bijdrage aan beleidsdoelstelling

Risico's Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Dunea NV
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.dunea.nl

Publiek belang

Doelstelling Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied.

Bestuurlijk belang Het aandelenbezit is groot 81.830, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 2,0% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.

Financieel belang		
2020		
Gemeentelijk		
financieel belang	n.v.t.	
(deelnemersbijdrage)		
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 220,9 mln. (jaarrekening 2018)	€ 241 mln. (o.b.v. begroting 2019)
Vreemd vermogen	€ 358,0 mln. (jaarrekening 2018)	€ 372 mln. (o.b.v. begroting 2019)
2020		
Verwachte omvang financieel resultaat	De verwachte netto winst over 2019 bedraagt € 10,6 mln.	
Toelichting	Dunea kent een statutaire beperking op de uitkering van winst aan de aandeelhouders. De winst blijft in het bedrijf om daarmee een betere solvabiliteit en een lagere financieringsrente te bewerkstelligen.	
Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling		
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.	

Naam	BNG NV	
Juridische vorm	Vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Webadres	www.bng.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.	
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (106.392 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,2%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.	
	Financieel belang	
	2020	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 250.000	
	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 4,7 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)	€ 5,0 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)
Vreemd vermogen	€ 152,2 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)	€ 132,5 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)
	2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	Structureel wordt een behoudende dividenduitkering geraamd van € 250.000.	
Toelichting	In 2019 is € 303.000 aan winstuitkering over 2018 ontvangen. Structureel wordt behoudend € 250.000 aan dividend geraamd.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling		
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.	

Paragraaf grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in deze begroting zijn opgenomen, en de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht. Ook de actuele ontwikkelingen komen aan bod.

De gemeente Wassenaar laat ruimte voor initiatieven vanuit de markt, maar indien een sterkere grondpositie onontbeerlijk is, voor een sterke regierol, zal zij gericht strategische (grond)aankopen doen. Faciliterend waar kan en actief grondbeleid waar nodig.

Grondbeleid

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid.

De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Wassenaar. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het "in de markt zetten" van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een marktconforme prijs.

Dit alles heeft tot doel het voeren van een transparant en eenduidig grondbeleid.

Grondexploitaties

Uitgangspunt van de gemeente Wassenaar is dat het saldo van alle grondexploitaties minimaal nul moet zijn. Opbrengsten en tekorten uit grondexploitaties komen ten gunste respectievelijk ten laste van de algemene reserve. Naar verwachting is in 2020 geen enkele grondexploitatie (grex) actief.

De belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van Grondexploitatie-gerelateerde ontwikkelingen zijn:

- Bij ontwikkelingen zoals de ANWB anterieure overeenkomsten sluiten waarbij het (wettelijk verplicht) kostenverhaal is verankerd;
- Gemeentelijke grond onder de juiste voorwaarden verkopen aan een ontwikkelaar én het kostenverhaal verzekeren door deze kosten te verrekenen in grondprijs, dan wel separaat te verankeren in een anterieure overeenkomst.

Paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In deze paragraaf beschrijven we welke bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen nog van toepassing zijn op de gemeentelijke begroting. Er is één taakstelling voor 2020 en verder van toepassing op de begroting.

De volgende definities zijn van toepassing op deze paragraaf:

Een bezuiniging wordt rechtstreeks op de baten en lasten van de begroting verwerkt. Bij de kadernota wordt vaak aangekondigd op welke posten wordt bezuinigd, in de begroting die de raad vervolgens vaststelt zijn deze bezuinigingen verwerkt.

Een taakstelling is een opgave die de organisatie voor de langere termijn wordt opgelegd. Hieronder valt bijvoorbeeld het voornemen om het personeelsbestand terug te brengen met een opgelegd bedrag of percentage. Om dit te kunnen realiseren moet er nog een plan worden opgesteld en moet er nog rekening gehouden worden met frictiekosten en dergelijke. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.

Ombuigingen hebben een beleidsinhoudelijk overweging en hebben daardoor een politieke lading. Een voorbeeld hiervan is de afweging of de gelden van het sociaal domein voor andere zaken dan het sociaal domein zouden kunnen worden ingezet.

De realiteitswaarde is hieraan gekoppeld:

- Een op programma verwerkte bezuiniging is reëel. Het budget is verlaagd en er is een verantwoordelijk budgethouder.
- Bij een taakstelling is de onderliggende toelichting van belang, het realiteitsgehalte kan pas later beoordeeld;
- Een ombuiging vergt een beleidsinhoudelijke afweging, de besluitvorming in de raad is hiervoor van belang.

De taakstellingen die zijn verwerkt in de programmabegroting 2020-2023 bestaan uit taakstellingen uit oude jaren die nog niet zijn ingevuld en nieuwe taakstellingen en bezuinigingen. Het totaaloverzicht staat in onderstaande tabel.

Tabel 35 Bezuinigingen en taakstellingen

Bezuinigingen en taakstellingen	2020	2021	2022	2023
1. Taakstellingen voorgaande jaren				
- Heroriëntatie Warenarcomplex		60.000	60.000	60.000
- Beperken Welstandscommissie	30.000	30.000	30.000	30.000
- Kapvergunning		56.000	65.000	65.000
Totaal oude taakstellingen	30.000	146.000	155.000	155.000
2. Taakstellingen begroting 2020-2023				
- Taakstelling als gevolg van paspoortdip	94.778	72.828	92.391	112.277
- Realistischer ramen budgetten sociaal domein	178.524	178.524	178.524	178.524
- Subsidies algemeen (programma's 4, 5 en 6)	0	20.000	50.000	80.000
- Kleding en materialen personeel	10.000	10.000	10.000	10.000
omgevingsbeheer				
- Vermindering onderhoud groen	85.000	85.000	85.000	85.000
- Tractie: investeringsprogramma aanpassen naar 1,4 miljoen		65.000	65.000	65.000
- Planmatig onderhoud exploitatie woningen/gronden/landerijen	20.000	20.000	20.000	20.000
- Diverse kosten college B&W	43.780	43.780	43.780	43.780
- Overige kosten bestuursondersteuning	80.000	80.000	80.000	80.000
- Diverse kleine belastingen	8.169	7.244	5.844	5.844
- Post onvoorzien	20.000	20.000	20.000	20.000
- Stelpost CAO	86.953	85.903	79.475	79.475
Totaal taakstellingen begroting 2020-2023	627.204	688.279	730.014	779.900
Totaal nog te realiseren	657.204	834.279	885.014	934.900

TOELICHTING**1. Bezuinigingen/taakstellingen uit oude jaren**

In 2019 is voortvarend gewerkt aan het realiseren van de bezuinigingen zoals opgenomen in de begroting 2019. In totaal was € 1.087.000 aan bezuinigingen opgenomen. Hiervan is op dit moment vrijwel alles gerealiseerd.

Aan de invulling van twee bezuinigingen uit de programmabegroting 2019-2022 wordt op dit moment nog gewerkt, dat zijn de heroriëntatie van het Warenar complex en het beperken van de welstandscommissie.

Het afschaffen van de kapvergunning leverde in 2020 geen toereikende bezuiniging op. Daarom is deze bezuiniging voor dit jaar vervallen. Het incidentele nadeel voor 2020 is verwerkt in de ramingen.

2. Bezuinigingen en taakstelling uit de programmabegroting 2020-2023.

Paspoortdip

Aanvullend op de bezuinigingen uit de meerjarenbegroting 2019-2022 is nog een taakstelling opgenomen als gevolg van de zogenaamde "paspoortdip".

Doordat de geldigheid van rijbewijzen en identiteitskaarten voor volwassenen verlengd is van 5 naar 10 jaar is er een zogenaamde 'rijbewijscyclus' en een 'paspoortcyclus'. Hierdoor krijgt de afdeling burgerzaken steeds te maken met twee verschillende periodes van 5 jaar. In de eerste periode van 5 jaar worden er minder rijbewijzen en reisdocumenten afgegeven en in de tweede periode van 5 jaar worden er veel meer rijbewijzen en reisdocumenten afgegeven. Tot het jaar 2024 worden er hierdoor minder reisdocumenten uitgegeven en tot het jaar 2022 veel meer rijbewijzen. Dit heeft effect op de inkomsten van burgerzaken. De schommelingen in de cycli hebben consequenties voor het aantal aanvragen en dus voor de tijd die binnen de gemeente aan deze documenten wordt besteed.

We verwachten tot en met het jaar 2023 minder inkomsten (en daarna 5 jaar weer meer inkomsten) met betrekking tot de leges paspoorten en ID-kaarten.

Wij zullen binnen onze begroting met een plan van aanpak komen hoe we deze inkomensval gaan opvangen. Dit kan enerzijds door te kijken naar andere vormen van dienstverlening (openingstijden, werken vanuit één locatie etc.), de personele bezetting en door te kijken naar mogelijkheden om de inkomsten te verhogen op andere producten.

Realistischer ramen budgetten sociaal domein

Er is een vergelijking gemaakt tussen de uitgaven over de afgelopen jaren en het begrote bedrag in de komende jaren. Hierbij is rekening gehouden met een stijging van de kosten als gevolg van het toenemende gebruik van de regelingen in het Sociaal Domein. De voorgestelde bezuinigingen gaan niet ten koste van de inwoners van Wassenaar, maar zorgen ervoor dat een realistischer raming voor de uitgaven ontstaat. De verwachting is dat de uitgaven binnen de nieuwe, naar beneden bijgestelde, budgetten blijven.

Subsidies (programma 4, 5 en 6)

Per 1-1-2021 gaat het nieuwe subsidiebeleid in. In dit nieuwe beleid wordt uitgegaan van een betere samenwerking tussen de subsidiepartners in een Wassenaars welzijnsnetwerk en het effectiever besteden van subsidiegelden.

Kleding en materialen omgevingsbeheer

Kleding en materiaal worden bekostigd vanuit de WODV. Op deze post is ruimte aanwezig en kan nog verantwoord worden bezuinigd.

Groen

Voor groen kan het voorzieningenniveau worden verlaagd door:

- 25% minder bomen vervangen bij jaarlijkse vervanging;
- stoppen met (biologische) bestrijding bladluizen in het centrum;
- één keer maaien in plaats van twee keer maaien van bloemrijke bermen en graslanden.

Tractie

De tractiemiddelen zijn nogmaals zorgvuldig geïventariseerd. Met wat aanpassingen is het mogelijk om de benodigde investering terug te brengen met € 0,7 miljoen. Hierdoor ontstaat een voordeel in de afschrijvingen van € 65.000.

Planmatig onderhoud exploitatie woningen/gronden/landerijen

Deze post wordt gebruikt voor structurele (verkoop/huur)kosten die verband houden met het verkrijgen van incidentele verkoopopbrengsten (zoals in het verleden bijvoorbeeld de Generaal Winkelmanlaan en Den Deijl) en structurele opbrengsten (zoals pachten/stageld en huurinkomsten). Ook worden de notaris, taxatiekosten en overeenkomsten hiervan betaald. De post wordt hiermee van €40.000 naar € 20.000 teruggebracht.

Bestuur diversen

Diverse posten voor bestuurskosten hebben de afgelopen jaren een onderuitputting laten zien. Deze kan dus worden verlaagd. De post wordt taakstellend met € 124.000 verlaagd.

Diverse belastingen

De ramingen van de lasten van heffing en invordering zijn nogmaals tegen het licht gehouden. Dit leidt ertoe dat ramingen kunnen worden verlaagd bij hondenbelasting, de Bedrijveninvesteringszone en de reclamebelasting.

Post onvoorzien

De post onvoorzien is steeds geraamd op iets meer dan € 1,- per inwoner. In de afgelopen jaren is deze post nooit uitgeput. Daarom verlagen we de raming met € 20.000. Dit is verantwoord gezien het feit dat de algemene reserve ruimschoots hoog genoeg is om eventuele onvoorziene uitgaven incidenteel te dekken.

Stelpost CAO

Voor het opvangen van toekomstige CAO-ontwikkelingen stond nog een stelpost in de begroting. Voorgesteld wordt deze te laten vervallen en te laten dienen als (gedeeltelijke) compensatie voor de salarisstijgingen.

Uitgangspunten

In het volgende overzicht staan de belangrijkste uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2020-2023 weergegeven.

Onderwerp	Begroting 2020	Begroting 2019
Salarissen Op 28 juni 2019 is een principeakkoord over de nieuwe cao voor gemeentepersoneel bereikt. De cao heeft een looptijd van 24 maanden en loopt van 1 januari 2019 tot 1 januari 2021. Op basis van het principeakkoord wordt uitgegaan van een structureel effect van 6,25% per 2021, waarbij het effect voor 2020 5% bedraagt.	1,75 %	3,25%
Leveringen derden Het indexpercentage voor prijsstijgingen is gebaseerd op het niveau van de geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp) uit het Centraal Economisch Plan 2019 van het CPB. Voor 2020 bedraagt deze 1,4%.	1,4%	2,3%
Subsidies	Conform subsidieplan 2020	Conform uitgangspunt dekkingsplan begroting 2019
Verbonden partijen De ramingen voor de verbonden partijen en deelnemingen gaan uit van de ingediende begrotingen.	ontwerp begroting GR 2020	ontwerp begroting GR 2019
Belastingen De aanpassing van de belastingen en rechten is gelijk aan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage geraamd in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2019 bedraagt voor 2020 1,4% (geharmoniseerde consumentenprijsindex).	1,4%	2,3%
Rekenrente Het werken met een vaste rekenrente is met ingang van 2017 volgens het nieuwe BBV niet meer toegestaan. De omslagrente voor 2020 bedraagt na berekening net als in 2019 0%.	0%	0%
Algemene uitkering De algemene uitkering ramen wij in de begroting volgens de meicirculaire.	Meicirculaire 2019	Meicirculaire 2018

Meerjarenbeeld 2020-2023

Tabel 36	meerjarenbeeld	(bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Vastgestelde programmabegroting 2019-2022 incl amendement			155	1.361	125	557
Totaal door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen 2019			-29	-132	-116	-170
1a. Voorjaarsnota 2019 structurele doorwerking			-399	-250	-250	-254
1b. Totaal wijzigingen Kadernota incl nieuw beleid (5.)			-288	-490	-1.135	-1.402
Uitgangssaldo begroting 2020-2023			-562	489	-1.375	-1.269
2a. Jeugdzorg Kadernota			-624	-624	-903	-616
2b. Stelpost Uitkomst onderzoek Jeugdzorg					278	280
2c. Onttrekking reserve sociaal domein inclusief personeelskosten PvA jeugd			287	287	287	
3. Meicirculaire 2019			170	18	-115	-36
4. CAO ontwikkeling 6,25%			2	-197	-197	-197
Diverse kleine aanpassingen			10	7	7	7
Begrotingstekort vóór bezuinigingen			-717	-20	-2.019	-1.831
Totaal bezuinigingen en inkomstenverhogingen			532	615	638	668
Invoeren restwaardesystematiek bij afschrijvingen			601	594	665	661
OZB dekking voor investeringsplan			0	0	941	941
Totaal Bezuinigingen			1.134	1.209	2.243	2.270
BEGROTINGSSALDO 2020-2023			417	1.189	225	439
waarvan Incidenteel			-244	110	110	
waarvan Structureel			661	1.079	115	439

1. Wijzigingen als gevolg van de Voorjaarsnota 2019 en de Kadernota 2020

In de raadsvergaderingen van juli zijn de Voorjaarsnota 2019 en de Kadernota 2020 besproken. Waar de Voorjaarsnota een analyse geeft van de afwijkingen die optreden door de begrotingsuitvoering 2019, vormt de Kadernota een vooruitblik vanaf 2020. Uit de Kadernota komen diverse autonome wijzigingen voort. Met het oog op de leesbaarheid van de begroting wordt voor een analyse van deze verschillen verwezen naar de Kadernota.

2. Jeugdzorg Kadernota/Stelpost Uitkomst onderzoek Jeugdzorg

Vanaf 1 januari 2015 zijn de gemeenten volgens de Jeugdwet verantwoordelijk voor een aantal taken op het gebied van jeugdhulp. Landelijk is er vanaf het begin van de decentralisatie een tendens zichtbaar van oplopende kosten. Ook in de gemeente Wassenaar zijn de kosten van jeugdhulp aanzienlijk toegenomen. Omdat nog veel onduidelijk is, kan er nog geen reëel en sluitend beeld worden opgesteld en is een voorlopige inschatting gemaakt van de te verwachten kosten.

Voor 2022 en 2023 was nog geen rekening gehouden met een mogelijke rijksbijdrage. Inmiddels is er een richtlijn verschenen van de VNG waarin wordt toegestaan om de raming door te trekken tot en met 2023.

3. Meicirculaire 2019

Op 31 mei 2019 is de Meicirculaire 2019 van het Gemeentefonds gepubliceerd. De gevolgen van deze circulaire zijn met uw raad gecommuniceerd door middel van een informatiebrief. Met ingang van 2020 zorgt een aantal factoren voor een afnemend bruto voordeel van € 473.000 in 2020 tot een bruto nadeel van € 13.000 in 2023. De netto ontwikkeling is verwerkt in het meerjarenperspectief van de begroting en resulteert in een voordeel voor 2020 van € 170.000 dat terugloopt naar een nadeel van € 36.000 in 2023, voornamelijk als gevolg van het wegvallen van de extra middelen Jeugdhulp vanaf 2022.

4. CAO ontwikkelingen

In de Kadernota was rekening gehouden met een stijging van de CAO-lonen met 5%. Het uiteindelijke onderhandelingsresultaat is hoger uitgevallen, namelijk 6,25%. In totaal leidt dit tot een verhoging van de salarissen van ongeveer € 179.000 vanaf 2021. In 2019 en 2020 zijn de bedragen lager doordat de verhoging geleidelijk wordt ingevoerd.

5. Nieuw beleid

Tabel 37 Specificatie nieuw beleid (bedragen x € 1.000, -/- is nadeel)

	2020	2021	2022	2023
5. Nieuw beleid				
5a. STRUCTUREEL NIEUW BELEID				
5a1. Bibliotheek inzetten voor doelen sociaal domein (dekking BUIG)		-100	-100	-100
5a2. Integraal Huisvestings Plan				-106
5a3. Gymzaal Burmanlaan		-45	-110	-110
5a4. Sporthal			-388	-388
5a5. Wassenaarse Slag revitalisering		-2	-2	-2
5a6. Beheerplannen openbare ruimte				
5a7. WRB strandpost		-66	-66	-66
5a8. Veiligheidsmaatregelen molen		-21	-21	-21
5a9. Winkelhaak	-4	-4	-15	-15
5a10. Herinrichting Rozenweg verleggen fietspad	-3	-3	-3	-3
5a11. Verbeteren fietsveiligheid Starrenburglaan		-3	-3	-3
5a12. Kades Havenkanaal		-50	-50	-50
5a13. Tractie	-31	-141	-178	-191
5a14. Gemeentekantoor			-180	-180
5a15. De Paauw				
5a16. De Warenar				

5b. INCIDENTEEL NIEUW BELEID

5b1. Nationaal park Hollandse Duinen	-15	-15	-15	
5b2. Beeldkwaliteit Winkelhaak	-150			
Totaal structureel nieuw beleid	-38	-435	-1.116	-1.235
Totaal incidenteel nieuw beleid	-165	-15	-15	0
Totaal 5: Totaal nieuw beleid	-203	-450	-1.131	-1.235
Dekking uit Reserve ondersteuning grote projecten (incidenteel)	165	15	15	
Dekking al aanwezig in begroting (structureel)	10	190	190	190
Totaal 5: Totaal dekking nieuw beleid	175	205	205	190

5a. STRUCTUREEL NIEUW BELEID

5a1. Bibliotheek inzetten voor doelen sociaal domein

De bibliotheek zet zich steeds meer in als plek voor participatie. Derhalve zijn de bezuinigingen op het sociaal domein structureel ingezet op de BUIG-gelden en niet meer op de bibliotheek. De subsidiestructuur zal wel veranderen.

Dekking

Gezien het grote belang van de functie van de bibliotheek binnen het sociale domein en vooral binnen de participatiewet, willen we € 100.000 van de ruimte binnen de BUIG-gelden per 2020 structureel inzetten om de bezuiniging op de bibliotheek ongedaan te maken.

5a2. Integraal Huisvestings Plan

Voor deze collegeperiode worden de voorzieningen voor de Kievietschool en de Herenwegschool aangemerkt als noodzakelijk. Voor deze voorzieningen zal de komende periode een voorstel aan de raad worden aangeboden.

5a3. Gymzaal Burmanlaan

De gesloopte gymzaal aan de Burmanlaan wordt vervangen door een uitdagende gymzaal met moderne sportvoorzieningen voor het bewegingsonderwijs. Ingebruikname daarvan is - afgezien van onvoorziene omstandigheden - voorzien in 2020. De investeringskosten zijn begroot op maximaal € 1.586.000 inclusief btw en duurzaamheidsmaatregelen. Met het in juli 2019 beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet voor de realisatie van de gymzaal worden o.a. de jaarlijkse lasten in kaart gebracht.

5a4. Sporthal

Sporthal De Schulpwei en de tennishal van De Kieviten zijn aan het einde van hun technische levensduur. Hiervoor in de plaats zal één nieuwe, duurzame combisporthal aan de Dr. Mansveltkaade worden gerealiseerd. Hiermee wordt een geweldige kwaliteitsimpuls gegeven aan de binnensportfaciliteiten van de gemeente Wassenaar. De combisporthal zal naar verwachting in 2021 worden opgeleverd.

De investeringskosten zijn begroot op maximaal € 7.411.000 inclusief btw en duurzaamheidsmaatregelen.

Met het in juli 2019 beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet voor de realisatie van de combisporthal worden o.a. de jaarlijkse lasten in kaart gebracht en zal duidelijk worden hoe en door wie de exploitatie en het beheer zal plaatsvinden.

5a5. Wassenaarse Slag revitalisering

Het gaat hier om aanpassingen aan de toegang tot het strand.

5a6. Beheerplannen openbare ruimte

Conform de vastgestelde beheerplannen moet de jaarschijf 2023 worden opgenomen in de meerjarenbegroting. De kapitaallasten hiervan drukken vanaf 2024 op de exploitatie.

5a7. WRB strandpost

De huisvesting van de Wassenaarse Reddingsbrigade is aan vervanging toe, dit vraagt een investering van € 540.000.

5a8. Veiligheidsmaatregelen molen

Bij de molen zijn er knelpunten met betrekking tot optrekkend vocht en de renovatie van de romp. Om de molen open te kunnen blijven stellen voor publiek zijn er maatregelen nodig van € 150.000.

5a9. Winkelhaak

In het coalitieakkoord is het voornemen opgenomen om te investeren in het centrum en de winkelhaak. De uitwerking van het opgestelde beeldkwaliteitsplan bestaat uit een inrichtingsplan om een eenduidige uitstraling in het centrum te verkrijgen (vervangen verharding en straatmeubilair), uitbreiding fietsenstallingen op straat, realiseren van een openbare toiletvoorziening en dergelijke.

5a10. Herinrichting Rozenplein verleggen fietspad

Voor het Rozenplein wordt door middel van verkeersregelaars onderzocht of het weggeleiden van fietsers van de rotonde, waardoor zowel de doorstroming naar de N44 als de verkeersveiligheid verbetert. Om het fietsverkeer structureel om te leiden via een veilige en effectieve route is een aanpassing van de openbare ruimte noodzakelijk. Een grove indicatie van de kosten komt neer op een bedrag van € 100.000.

5a11. Verbeteren fietsveiligheid Starrenburglaan

Vanuit het coalitieakkoord is de wens uitgesproken om de veiligheid van de fietspaden aan de Starrenburglaan en Duingebied te verbeteren.

5a12. Kades Havenkanaal

Aan de kades zijn binnen drie jaar maatregelen noodzakelijk die niet zijn begroot. Er is een totale investering nodig van € 2 miljoen.

5a13. Tractie

Gezien de levensduur van de huidige voertuigen is vervanging noodzakelijk.

In het investeringsbedrag is uitgegaan van verduurzaming van het wagenpark en een investering over drie jaar.

5a14. Gemeentekantoor

Het groot onderhoud aan het gemeentekantoor is al meerdere jaren tot het minimale beperkt. Het pand heeft daardoor achterstand in het onderhoud. De grondslag voor de raming is € 1,5 miljoen voor groot onderhoud op basis van eerste indicatieraming van een extern bureau. Het uitgangspunt is het voortzetten van het huidige gebruik waarbij innovaties, verduurzaming en gewijzigde wetgeving zijn meegenomen. Een indicatie is dat er circa twee ton aan uiteenlopende facilitaire zaken benodigd zijn zoals schilderen, lampen en keukenapparatuur.

5a15. De Paauw

Om De Paauw geheel in oude glorie te herstellen zijn aanzienlijke investeringen noodzakelijk. Een besluit hieronder kan pas genomen worden als er duidelijkheid is over de toekomstige bestemming. Een voorstel hiervoor wordt dit najaar aan de raad aangeboden.

5a16. De Warenar

Er wordt gewerkt aan een toekomstbestendig plan voor de Warenar. Tot die tijd is het niet mogelijk een reële inschatting op te nemen van het benodigde investeringsbedrag.

5b. INCIDENTEEL NIEUW BELEID

5b1. Nationaal park Hollandse Duinen

Dit voorstel sluit aan op eerdere politieke besluitvorming en is een antwoord op eerder gecreëerde verwachtingen. De verkiezing van "mooiste natuurgebied van Nederland" heeft ertoe geleid dat Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD) zich de komende jaren mag ontwikkelen tot een Nationaal Park van Wereldklasse. Wassenaar is partner van NPHD en vormt als 'Landgoed aan zee' een belangrijk onderdeel van het gebied. NPHD draagt bij aan de bestaande waarden van natuur, landschap, recreatie en cultuurhistorie. Deze waarden worden versterkt door ze expliciet te maken (via verhalen) en door natuur- en recreatiegebieden met elkaar te verbinden waar dat nu ontbreekt.

Betrokken partijen werken aan de realisatie van het Nationaal Park waarbij voor 2020, 2021 en 2022 jaarlijks € 15.000 nodig is voor:

- Project- en procesmanagement;
- Digitale en fysieke zichtbaarheid van het gebied waarvoor een merkstrategie de basis zal zijn;
- Een ondernemersnetwerk dat verder uitgebouwd wordt en het gedachtegoed van Hollandse Duinen uitdraagt;
- Het aantrekken van financiële middelen (subsidies/fondsen).

Dekking

Voorgesteld wordt om de kosten hiervan te dekken uit de reserve ondersteuning grote projecten.

5b2. Beeldkwaliteit Winkelhaak

Op 22 januari 2019 heeft de gemeenteraad het beeldkwaliteitsplan Centrum Wassenaar als streefbeeld voor toekomstige ontwikkelingen vastgesteld. Aansluitend hierop is een projectgroep bestaande uit pandeigenaren, winkeliers, het centrummanagement, inwoners en de gemeente gestart met de uitvoering van het beeldkwaliteitsplan. Om te zorgen dat de investeringen, die gepland staan in de periode vanaf 2021, daadwerkelijk gaan bijdragen aan een toekomstbestendig en aantrekkelijk centrum wordt in de periode 2019/2020 gewerkt aan een inrichtingsplan, stimuleringsmaatregelen voor pandeigenaren en voorbereidende werkzaamheden. Aanvullend op het startbudget van € 25.000 in 2019 is in 2020 een bedrag van € 50.000 noodzakelijk voor het uitwerken van het plan en het uitvoeren van voorbereidende werkzaamheden. Voor het stimuleren van pandeigenaren wordt naar succesvoorbeeld van diverse gemeenten een gevelfonds subsidie voor pandeigenaren ingesteld. Hiervoor is een bedrag van € 100.000 gewenst.

Dekking

Voorgesteld wordt om de kosten hiervan te dekken uit de reserve ondersteuning grote projecten.

Dekkingsplan 2020-2023

Op 10 juli 2019 is de Kadernota vastgesteld. De Kadernota sloot met een aanzienlijk nadelig saldo waardoor bezuinigingen en inkomstenverhogingen noodzakelijk waren.

Tijdens deze raadsvergadering is door de raad de wens geuit om betrokken te worden bij de invulling van de noodzakelijke bezuinigingen. Het college is hier door middel van een discussiestuk aan tegemoet gekomen. Op 3 september 2019 is de concrete invulling van de bezuinigingen besproken. Dit heeft geresulteerd in onderstaand overzicht.

Door met name externe ontwikkelingen is het noodzakelijk om te bezuinigen. Na de kadernota heeft het saldo zich als volgt ontwikkeld.

Tabel 38

	2020	2021	2022	2023
UITGANGSPUNT KADERNOTA	-561.716	489.306	-1.375.236	-1.269.170
Saldo Jeugd Kadernota	-624.304	-624.459	-903.000	-615.772
ONTWIKKELINGEN NA KADERNOTA				
- Richtlijn jeugdhulp-middelen	-	-	277.647	280.403
- Onttrekking reserve sociaal domein incidentele personeelskosten plan van aanpak	287.228	287.228	287.228	-
- Meicirculaire 2019 (netto effect)	169.574	18.372	-114.802	36.133
- CAO ontwikkeling bovenop Kadernota WODV	15.551	-178.634	-178.634	-178.634
- CAO ontwikkeling bovenop Kadernota Bestuur	-13.480	-18.700	18.700	18.700
- Diverse kleine aanpassingen	10.198	6.681	6.928	7.008
Begrotingstekort vóór bezuinigingen	-716.949	-20.206	-2.018.569	-1.830.998

Het dekken van het tekort is mogelijk door een combinatie van maatregelen door te voeren. De maatregelen passen binnen de uitgangspunten van het coalitieakkoord. De drie sporen waarlangs het tekort wordt gedekt zijn:

- A. Specifieke bezuinigingen;
- B. Herziening van de afschrijvingssystematiek;
- C. OZB verhogen voor de nieuwe voorzieningen die de komende jaren voor de Wassenaarders worden gerealiseerd zoals de sporthal, een nieuwe gymzaal en het onderwijshuisvestingsplan.

In onderstaande tabel zijn de bezuinigingsvoorstellen volgens de sporen A t/m C opgenomen.

Tabel 39 Bezuinigingen en overige maatregelen

A. Specifieke bezuinigingen	2020	2021	2022	2023
A1. Maatschappelijke ontwikkeling				
Realistischer ramen budgetten	178.524	178.524	178.524	178.524
Subsidies algemeen (programma's 4, 5 en 6)	0	20.000	50.000	80.000
Subtotaal maatschappelijke ontwikkeling	178.524	198.524	228.524	258.524
A2. Omgevingsbeheer				
Kleding en materialen personeel	10.000	10.000	10.000	10.000
Vermindering onderhoud groen	85.000	85.000	85.000	85.000
Tractie: investeringsprogramma aanpassen naar 1,4 miljoen		65.000	65.000	65.000
Subtotaal omgevingsbeheer	95.000	160.000	160.000	160.000
A3. Ruimtelijke ontwikkeling				
Planmatig onderhoud exploitatie woningen/gronden/landerijen	20.000	20.000	20.000	20.000
Subtotaal ruimtelijke ontwikkeling	20.000	20.000	20.000	20.000
A4. Bestuur				
Diverse kosten college B&W	43.780	43.780	43.780	43.780
Overige kosten bestuursondersteuning	80.000	80.000	80.000	80.000
Subtotaal bestuur	123.780	123.780	123.780	123.780
A5. Financiën				
Diverse kleine belastingen	8.169	7.244	5.844	5.844
Post onvoorzien	20.000	20.000	20.000	20.000
Stelpost CAO	86.953	85.903	79.475	79.475
Subtotaal financiën	115.122	113.147	105.319	105.319
Totaal specifieke bezuinigingen	532.426	615.451	637.623	667.623
B+C Overige maatregelen				
B. Invoeren restwaardesystematiek bij afschrijvingen	601.429	593.967	664.567	661.053
C. Onroerendezaakbelasting dekking voor investeringsplan 10%	0	0	941.000	941.000
			1.605.56	1.602.05
Totaal overige maatregelen	601.429	593.967	7	3
	1.133.85	1.209.41	2.243.19	2.269.67
TOTAAL	5	8	0	6

Hieronder lichten wij de posten toe.

A. SPECIFIEKE BEZUINIGINGEN

A1. Maatschappelijke ontwikkeling

Realistischer ramen budgetten sociaal domein

Er is een vergelijking gemaakt tussen de uitgaven over de afgelopen jaren en het begrote bedrag in de komende jaren. Hierbij is rekening gehouden met een stijging van de kosten als gevolg van het toenemende gebruik van de regelingen in het Sociaal Domein. De voorgestelde bezuinigingen gaan niet ten koste van de inwoners van Wassenaar, maar zorgen ervoor dat een realistischer raming voor de uitgaven ontstaat. De verwachting is dat de uitgaven binnen de nieuwe, naar beneden bijgestelde, budgetten blijven.

Subsidies (programma 4, 5 en 6)

Per 1-1-2021 gaat het nieuwe subsidiebeleid in. In dit nieuwe beleid wordt uitgegaan van een betere samenwerking tussen de subsidiepartners in een Wassenaars welzijnsnetwerk en het effectiever besteden van subsidiegelden.

A2. Omgevingsbeheer

Kleding en materialen

Kleding en materiaal worden bekostigd vanuit de WODV. Op deze post is ruimte aanwezig en kan nog verantwoord worden bezuinigd.

Groen

Voor groen kan het voorzieningenniveau worden verlaagd door:

- 25% minder bomen vervangen bij jaarlijkse vervanging;
- stoppen met (biologische) bestrijding bladluizen in het centrum;
- één keer maaien in plaats van twee keer maaien van bloemrijke bermen en graslanden.

Tractie

De tractiemiddelen zijn nogmaals zorgvuldig geïnventariseerd. Met wat aanpassingen is het mogelijk om de benodigde investering terug te brengen met € 0,7 miljoen. Hierdoor ontstaat een voordeel in de afschrijvingen van € 65.000.

A3. Ruimtelijke ontwikkeling

Planmatig onderhoud exploitatie woningen/gronden/landerijen

Deze post wordt gebruikt voor structurele (verkoop/huur)kosten die verband houden met het verkrijgen van incidentele verkoopopbrengsten (zoals in het verleden bijvoorbeeld de Generaal Winkelmanlaan en Den Deijl) en structurele opbrengsten (zoals pachten/stageld en huurinkomsten). Ook worden de notaris, taxatiekosten en overeenkomsten hiervan betaald. De post wordt hiermee van €40.000 naar € 20.000 teruggebracht.

A4. Bestuur

Bestuur diversen

Diverse posten voor bestuurskosten hebben de afgelopen jaren een onderuitputting laten zien. Deze kan dus worden verlaagd. De post wordt taakstellend met € 124.000 verlaagd.

A5. Financiën

Diverse belastingen

De ramingen van de lasten van heffing en invordering zijn nogmaals tegen het licht gehouden. Dit leidt ertoe dat ramingen kunnen worden verlaagd bij hondenbelasting, de Bedrijveninvesteringszone en de reclamebelasting.

Post onvoorzien

De post onvoorzien is steeds geraamd op iets meer dan € 1,- per inwoner. In de afgelopen jaren is deze post nooit uitgeput. Daarom verlagen we de raming met € 10.000. Dit is verantwoord gezien het feit dat de algemene reserve ruimschoots hoog genoeg is om eventuele onvoorziene uitgaven incidenteel te dekken.

Stelpost CAO

Voor het opvangen van toekomstige CAO-ontwikkelingen stond nog een stelpost in de begroting. Voorgesteld wordt deze te laten vervallen en te laten dienen als (gedeeltelijke) compensatie voor de salarisstijgingen.

B. INVOEREN SYSTEMATIEK VAN WAARDEBENUTTING ACTIVA

In de financiële verordening en de nota activabeleid van Wassenaar is opgenomen dat er bij het afschrijven van activa geen rekening wordt gehouden met restwaarde. Op deze aanname is de berekening van de kapitaallasten gebaseerd.

Het is sterk de vraag of deze aanname realistisch is. Met name economische investeringen hebben veelal wel degelijk een restwaarde. (Economische investeringen zijn investeringen die verhandeld kunnen worden zoals gebouwen en auto's). Voor maatschappelijke investeringen geldt dit niet, of is de restwaarde lastig te bepalen (zoals riolen en bruggen).

Uit het overleg met de accountant en de provincie is gebleken dat het verantwoord is om voor een aantal economische investeringen in de ramingen uit te gaan van een restwaarde. Dit kan niet met terugwerkende kracht, maar alleen voor activa die bij de jaarrekening 2018 nog een boekwaarde hadden, én voor toekomstige investeringen. Dat betekent dat ook voor de economische investeringen uit het investeringsprogramma uitgegaan wordt van een restwaarde. De kapitaallasten daarvan zullen dan ook dalen ten opzichte van de raming uit de kadernota (zie onderstaande tabel). Deze zijn in een aparte regel opgenomen.

Door invoering van een dergelijke systematiek wordt de waarde van de activa benut om via de exploitatie doelen in de Wassenaarse samenleving te realiseren. De activa wordt productief gemaakt. Daarom spreken we in deze notitie van "waardebenutting activa".

Uitgegaan is van 30% restwaarde voor nieuwbouw en renovatie van gebouwen, en 10% voor tijdelijke huisvesting en tractiemiddelen.

Wassenaar is niet uniek in een keuze voor deze systematiek. Er zijn ook andere gemeenten die dit beginsel hanteren, bijvoorbeeld Dordrecht.

Wijziging van de systematiek van afschrijven vraagt aanpassing van de financiële verordening en de nota activabeleid.

Tabel 40 Mutatie afschrijvingslasten door invoeren systematiek waardebenutting

Tabel waardebenutting activa (bedragen x € 1.000, + is voordeel)	2022	2023
Gevolgen waardebenuttingssystematiek voor investeringsprogramma uit kadernota	104	104
Gevolgen waardebenuttingssystematiek overige activa	560	557
Totaal vrijval als gevolg van invoering restwaardesystematiek	664	661

C. ONROERENDEZAAKBELASTING DEKKING VOOR INVESTERINGSPLAN VERHOGEN

Voor de Wassenaarders komen nieuwe voorzieningen uit investeringen beschikbaar. Gezien de geringe structurele financiële ruimte van de gemeente Wassenaar is het realistisch om hiervoor aan de inwoners een bijdrage te vragen. Deze bijdrage krijgt de vorm van een OZB-verhoging. De structurele lasten van de nieuwe investeringen dekken we dus uit een OZB verhoging van 9%. Voor 2022 geeft dit een hogere opbrengst dan uit het investeringsprogramma voortvloeit, maar de marge van het begrotingssaldo is in 2022 het kleinst.

Om ruimte te creëren wordt voorgesteld de OZB in één keer te verhogen. Dit niet doen levert de Wassenaarders een eenmalig voordeel op van € 10 in 2022, maar geeft wel risico's in het structurele saldo voor jaarschijf 2022.

Zie voor een specificatie onderstaande tabel. Deze verhoging betekent voor een gemiddelde Wassenaarse woning een jaarlijks hoger bedrag van ongeveer € 50 vanaf 2022.

Tabel 41 Relatie investeringsprogramma en OZB verhoging

Tabel investeringsprogramma (bedragen x € 1.000, + is voordeel)	2022	2023
Exploitatielasten investeringsprogramma	-926	-1.045
Vrijval door invoering waardebenuttingssystematiek	104	104
Te dekken lasten investeringsprogramma uit OZB verhoging	-822	-941

In het positieve begrotingssaldo is nog een aantal incidentele posten verwerkt uit oude besluitvorming (zie voor een specificatie de bijlage "Incidentele baten en lasten"). Deze leiden tot correctie van het saldo hierboven met de bedragen uit onderstaande tabel.

Die correctie is nodig om te komen tot het structurele saldo. Het structurele saldo is voor de beoordeling van structureel en reëel evenwicht belangrijk. Ook is het structureel saldo voor de toezichthouder het uitgangspunt voor het toezicht. De onderste regel geeft het uiteindelijke structurele begrotingssaldo weer.

Tabel 42 Structureel saldo

	2020	2021	2022	2023
Begrotingssaldo	416.907	1.189.211	224.622	438.679
Landelijke compensatie gemeentefonds jeugdhulp	-243.912	110.000	110.000	
Structureel saldo	660.819	1.079.211	114.622	438.679

Met de maatregelen die hierboven zijn beschreven heeft Wassenaar een reëel en structureel sluitende begroting, er is sprake van een voordelig structureel saldo.

Omdat we rekening moeten houden met enkele mogelijk nadelige ontwikkelingen in de toekomst willen we het positieve saldo van de begroting op een stelpost in de begroting zetten. We kunnen daar toekomstige nadelen (gedeeltelijk) mee opvangen. Te denken valt aan:

- De gevolgen van de herziening van het gemeentefonds vanaf 2021;
- De doorwerking van de CAO-ontwikkelingen in de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen;
- Onzekerheid omtrent de tegemoetkoming van het rijk op het punt van jeugdzorg;
- Opstellen nieuwe beheerplannen openbare ruimte;
- Ontwikkeling van de Paauw en de Warenar.

Resultaat begroting 2020

Toelichting baten en lasten

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"=voordeel)	Rekening			Begroting			Begroting		
	baten	2018 lasten	saldo	baten	2019 lasten	saldo	baten	2020 lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	41.746	-11.502	30.244	41.411	-14.158	27.253	42.211	-13.357	28.854
P1 Veiligheid	50	-2.746	-2.697	66	-2.813	-2.747	66	-2.932	-2.866
P2 Verkeer en vervoer	552	-5.758	-5.206	464	-4.771	-4.307	362	-3.784	-3.422
P3 Economie	926	-432	494	1.292	-498	794	1.263	-608	656
P4 Onderwijs	268	-2.730	-2.463	273	-3.261	-2.988	273	-2.275	-2.001
P5 Sport, cultuur en recreatie	846	-6.561	-5.715	936	-7.342	-6.405	506	-6.542	-6.036
P6 Sociaal Domein	6.674	-19.919	-13.245	6.370	-20.732	-14.362	6.362	-20.751	-14.389
P7 Volksgezondheid en milieu	7.251	-8.762	-1.510	7.041	-8.125	-1.084	7.178	-7.909	-732
P8 Wonen en bouwen	8.442	-4.404	4.038	1.264	-1.939	-675	1.282	-2.198	-916
Saldo van baten en lasten	66.755	-62.815	3.940	59.118	-63.639	-4.521	59.502	-60.356	-853
Onttrekking aan reserves	9.927	0	0	14.327	0	0	1.270	0	0
Toevoeging aan reserves	0	-6.124	0	0	-9.951	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	3.803	0	0	4.376	0	0	1.270
Geraamde resultaat programma	76.682	-68.939	7.743	73.445	-73.589	-144	60.773	-60.356	417

Toelichting meerjarenperspectief

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"=voordeel)	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	42.211	-13.357	28.854	42.689	-13.451	29.238	41.948	-13.306	28.642	42.316	-13.302	29.014
P1 Veiligheid	66	-2.932	-2.866	66	-3.002	-2.936	66	-3.006	-2.940	66	-3.006	-2.940
P2 Verkeer en vervoer	362	-3.784	-3.422	362	-3.773	-3.410	362	-3.822	-3.460	362	-3.956	-3.594
P3 Economie	1.263	-608	656	1.234	-430	804	1.189	-339	850	1.189	-339	850
P4 Onderwijs	273	-2.275	-2.001	274	-2.228	-1.954	274	-2.300	-2.026	184	-2.293	-2.108
P5 Sport, cultuur en recreatie	506	-6.542	-6.036	473	-6.136	-5.663	473	-6.320	-5.846	469	-6.286	-5.817
P6 Sociaal Domein	6.362	-20.751	-14.389	6.362	-20.684	-14.323	6.362	-20.488	-14.126	6.362	-20.148	-13.786
P7 Volksgezondheid en milieu	7.178	-7.909	-732	7.374	-8.093	-720	7.374	-8.121	-747	7.374	-8.080	-706
P8 Wonen en bouwen	1.282	-2.198	-916	1.253	-1.747	-495	1.253	-1.725	-473	1.253	-1.725	-473
Saldo van baten en lasten	59.502	-60.356	-853	60.086	-59.545	541	59.300	-59.427	-128	59.574	-59.136	439
Mutaties reserves												
P0 Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3 Economie	210	0	210	60	0	60	0	0	0	0	0	0
P4 Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	126	0	126	126	0	126	15	0	15	0	0	0
P6 Sociaal Domein	462	0	462	462	0	462	337	0	337	0	0	0
P7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	472	0	472	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.270	0	1.270	648	0	648	352	0	352	0	0	0
Resultaat	60.773	-60.356	417	60.734	-59.545	1.189	59.652	-59.427	225	59.574	-59.136	439

Per saldo geeft 2020 na mutaties over de reserves een resultaat te zien van € 417.000 voordelig.

Mutaties op de reserves conform eerdere besluitvorming tot en met de Kadernota 2020 worden niet toegelicht.

De volgende reservemutaties worden met de voorliggende begroting besloten en zijn reeds verwerkt in bovenstaand overzicht:

- onttrekking uit de reserve Grote projecten van € 16.000 in 2020 en 2021 voor tegemoetkoming beheerder sporthal De Schulpwei in de energiekosten;
- onttrekking uit de reserve Invoering Omgevingswet van € 472.000 in 2020 voor kosten invoering van deze wet;
- onttrekking uit de reserve sociaal domein van € 287.000 in 2020, 2021 en 2022 voor kosten budgetten jeugdzorg.

De resultaten na bestemming zijn inclusief incidentele baten en lasten. Om de structurele sluitendheid van de (meerjaren)begroting te berekenen worden de resultaten geschoond voor de factor 'incidenteel'.

Incidentele baten en lasten

Om te kunnen beoordelen of de begroting structureel in evenwicht is, dat wil zeggen structurele lasten worden door structurele baten afgedekt, dienen de incidentele baten en lasten inzichtelijk te worden gemaakt.

Omschrijving	LASTEN				BATEN			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Programma 0 - Bestuur en ondersteuning	0							
Programma 1 - Veiligheid	-21							
Programma 2 - Verkeer en vervoer	110	110	110					
Programma 3 - Economie	-285	-106			75	46		
Programma 4 - Onderwijs	-89	-89	-89		89	89	89	
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	-319	-126	-15		33			
Programma 6 - Sociaal domein	-493	-462	-337					
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	-25				25			
Programma 8 - Wonen en bouwen	-512							
Incidenteel beheerplan Vastgoed 2017-2020	-102							
Totaal incidenteel	-1.736	-673	-331	0	222	135	89	0
Mutaties reserves					1.270	648	352	
Totaal incidenteel	-1.736	-673	-331	0	1.492	783	441	0
Saldo incidentele baten en lasten	-244					110	110	

Zie voor een nadere specificatie Bijlage Incidentele baten en lasten.

Presentatie structureel begrotingssaldo	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten	417	1.189	225	439
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Begrotingssaldo	417	1.189	225	439
Waarvan incidentele dekking uit reserves	1.270	648	352	-
Waarvan incidentele baten	222	135	89	-
Waarvan incidentele lasten	-1.736	-673	-331	-
Saldo incidentele posten	-244	110	110	-
Structureel begrotingssaldo	661	1.079	115	439

Wassenaar heeft een reëel en structureel sluitende begroting, er is sprake van een voordelig structureel saldo.

Omdat we rekening moeten houden met enkele mogelijk nadelige ontwikkelingen in de toekomst willen we het positieve saldo van de begroting op een stelpost in de begroting zetten. We kunnen daar toekomstige nadelen (gedeeltelijk) mee opvangen. Te denken valt aan:

- De gevolgen van de herziening van het gemeentefonds vanaf 2021;
- De doorwerking van de CAO-ontwikkelingen in de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen;
- Onzekerheid omtrent de tegemoetkoming van het rijk op het punt van jeugdzorg;
- Opstellen nieuwe beheerplannen openbare ruimte;
- Ontwikkeling van de Paauw en de Warenar.

Door het vormen van een stelpost kunnen we eventuele tegenvallers in de toekomst beter opvangen.

Bijlagen

Nieuw beleid per programma

Bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Programma 0 Bestuur en ondersteuning				
Tractie	-31	-141	-178	-191
Gemeentekantoor			-180	-180
De Paauw				
Programma 1 Veiligheid				
WRB strandpost		-66	-66	-66
Programma 2 Verkeer en vervoer				
Wassenaarse Slag revitalisering		-2	-2	-2
Herinrichting Rozenweg verleggen fietspad	-3	-3	-3	-3
Verbeteren fietsveiligheid Starrenburglaan		-3	-3	-3
Beheerplannen openbare ruimte				
Programma 3 Economie				
Beeldkwaliteit Winkelhaak	-150			
Winkelhaak	-4	-4	-15	-15
Programma 4 Onderwijs				
Integraal Huisvestings Plan				-106
Gymzaal Burmanlaan		-45	-110	-110
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie				
Nationaal park Hollandse Duinen	-15	-15	-15	
Bibliotheek inzetten voor doelen Sociaal Domein		-100	-100	-100
Sporthal			-388	-388
Veiligheidsmaatregelen molen		-21	-21	-21
Kades Havenkanaal		-50	-50	-50
De Warenar				
Totaal 4: Totaal nieuw beleid	-203	-450	-1.131	-1.235

Overzicht reserves 2019-2023 december	Begroting 2019	Vermeerde- ringen 2020	Verminde- ringen 2020	Begroting 2020	Vermeerde- ringen 2021	Verminde- ringen 2021	Begroting 2021	Vermeerde- ringen 2022	Verminde- ringen 2022	Begroting 2022	Vermeerde- ringen 2023	Verminde- ringen 2023	Begroting 2023
per 31													
Algemene reserves													
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	36.921	0	0	36.921	0	0	36.921	0	0	36.921	0	0	36.921
Algemene reserve weerstandsvermogen	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000
Totaal algemene reserves	44.921	0	0	44.921	0	0	44.921	0	0	44.921	0	0	44.921
Bestemmingreserves													
BR volkshuisvesting en duurzaamh.	508	0	0	508	0	0	508	0	0	508	0	0	508
BR kunstopdrachten	44	0	0	44	0	0	44	0	0	44	0	0	44
BR Groene buffer	143	0	0	143	0	0	143	0	0	143	0	0	143
BR kostendekkendh.omgevingsvergun	3.255	0	0	3.255	0	0	3.255	0	0	3.255	0	0	3.255
BR uitvoering Sociaal domein	1.412	0	-462	950	0	-462	488	0	-337	151	0	0	151
BR frictiekosten (jaarrek.'15) *	515	0	0	515	0	0	515	0	0	515	0	0	515
BR invest sport (beg 17)	283	0	0	283	0	0	283	0	0	283	0	0	283
BR kapitaallasten (hoofdrekk.) *	6.911	0	0	6.911	0	0	6.911	0	0	6.911	0	0	6.911
BR invoering omgevingswet	472	0	-472	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BR verkeersprojecten	203	0	0	203	0	0	203	0	0	203	0	0	203
BR egalisatie omgevingsvergunningen	447	0	0	447	0	0	447	0	0	447	0	0	447
BR grote projecten	525	0	-276	249	0	-126	123	0	-15	108	0	0	108
BR incidentele armoedebestrijding	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30
BR vergroten concurrentiekracht	120	0	-60	60	0	-60	0	0	0	0	0	0	0
BR versterk bestuurs-en realisatiekracht	350	0	0	350	0	0	350	0	0	350	0	0	350
Totaal bestemmingreserves	15.217	0	-1.270	13.947	0	-648	13.299	0	-352	12.947	0	0	12.947
Totaal reserves	60.138	0	-1.270	58.868	0	-648	58.220	0	-352	57.868	0	0	57.868
* Deze reserves worden opgeheven bij de jaarrekening 2019													

Overzicht voorzieningen 2019-2023 december	Begroting 2019	Vermeerde- ringen 2020	Verminde- ringen 2020	Begroting 2020	Vermeerde- ringen 2021	Verminde- ringen 2021	Begroting 2021	Vermeerde- ringen 2022	Verminde- ringen 2022	Begroting 2022	Vermeerde- ringen 2023	Verminde- ringen 2023	Begroting 2023
Voorzieningen verplichtingen, verliezen													
Voorz. wachtgeld wethouders	189	19	0	208	19	0	227	19	0	246	19	0	265
Vz warme overdr. reg.overh.buitenonderh.	259	0	0	259	0	0	259	0	0	259	0	0	259
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen	448	19	0	467	19	0	486	19	0	505	19	0	524
Voorzieningen voor risico's													
Totaal voorzieningen voor risico's	448	19	0	467	19	0	486	19	0	505	19	0	524
Onderhoudsegalisatievoorzieningen													
Voorz. vastgoed	589	710	-441	858	711	-290	1.279	711	-373	1.616	711	-300	2.027
Voorz. onderhoud buitenzijde schoolgeb.	21	0	0	21	0	0	21	0	0	21	0	0	21
Voorz. onderhoud wegen	3.130	860	-1.428	2.562	860	-1.532	1.890	860	-1.307	1.443	860	-1.215	1.088
Voorz. onderhoud bruggen	11	68	-9	71	68	-37	101	68	-90	78	68	-58	87
Voorz. onderhoud openbare verlichting	165	225	-184	206	225	-116	314	225	-158	381	225	-184	422
Voorz. onderh. verkeersregelininstallaties	1.016	0	-60	956	0	-192	764	0	-125	639	110	-93	656
Voorz. onderhoud waterwegen	244	56	-95	205	56	-110	151	56	-65	142	56	-155	43
Voorz. onderhoud speeltoestellen	50	128	-95	83	128	-145	66	128	-140	54	128	-165	17
Voorz. onderh. en aanpass. gymnastieklok	215	56	0	271	56	0	327	56	0	383	56	0	439
Voorz. invoering Omgevingswet	0	472	-472	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gevelfonds subsidie pandeigenaren	0	100	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	5.441	2.675	-2.783	5.333	2.103	-2.421	5.014	2.103	-2.259	4.858	2.213	-2.171	4.900

Voorziening toek.verv.inv.heffing													
Spaarvoorziening riolering	10.111	624	-776	9.960	624	-1.043	9.541	637	-165	10.013	637	-616	10.034
Egalisatievoorziening riolering	167	59	0	226	10	0	236	44	0	280	44	0	324
Egalisatievoorziening afval	686	0	-162	524	0	-273	250	0	38	288	0	38	327
Totaal													
voorziening toek.verv.inv.heffing	10.964	683	-938	10.709	635	-1.317	10.027	681	-127	10.581	681	-578	10.685
Totaal Voorzieningen	16.853	3.377	-3.721	16.509	2.757	-3.738	15.528	2.803	-2.386	15.944	2.913	-2.749	16.109

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Tabel 43				
Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2020	2021	2022	2023
1a Waarde woningen eigenaren	-5.636.629	-5.636.629	-5.636.629	-5.636.629
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-658.610	-658.610	-658.610	-658.610
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	-517.843	-517.843	-517.843	-517.843
Subtotaal	-6.813.082	-6.813.082	-6.813.082	-6.813.082
Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de				
uitkeringsfactor niet van toepassing is.				
Maatstaf	2020	2021	2022	2023
3a Eén-ouder-huishoudens	613.847	621.160	584.630	586.404
3b Huishoudens	1.081.562	1.081.924	1.082.648	1.108.359
3c Eenpersoonshuishoudens	187.308	187.925	187.780	187.562
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	10.554	10.928	10.928	10.922
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	54.424	56.258	56.258	56.223
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	58.955	60.986	60.986	60.949
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	417.026	420.026	384.165	384.369
3h Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	535.655	536.140	487.634	486.574
3i-2 Medicijngebruik met drempel	1.290.739	1.311.811	1.311.495	1.310.921
3j Bedden	14.788	15.329	15.329	15.329
4a Inwoners: jongeren < 18 jaar	4.049.249	4.042.153	3.808.762	3.799.616
4b Inwoners < 65 jaar	79.150	82.015	81.922	81.821
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	692.395	708.792	724.722	740.771
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	63.165	64.935	69.802	74.060
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	601	647	642	642
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	207	223	229	235
7 Lage inkomens	83.183	83.570	83.875	84.180
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.030.715	1.039.306	1.045.193	1.050.447
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	31.332	32.758	33.015	33.221
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	93.029	97.213	97.935	98.502
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	83.695	87.508	88.207	88.768
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	134.852	135.008	122.794	122.528
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-1.374.052	-1.384.509	-1.267.178	-1.298.972
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-1.405.523	-1.415.632	-1.294.755	-1.295.429
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	22.633	23.545	23.601	23.641
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	67.256	69.934	70.070	70.156
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	60.591	63.038	63.196	63.308
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	851.434	832.229	844.321	862.104
8b Loonkostensubsidie	5.827	5.827	5.827	5.827
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	83.273	85.142	77.670	79.098
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	201.189	206.542	188.887	188.986
8e Re-integratie klassiek	207.788	207.688	207.597	207.510
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	91.484	90.712	91.198	91.913
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	707.147	712.956	663.191	663.238
11c-2 Wajong	144.264	145.106	144.906	144.613
12 Minderheden	305.520	305.539	305.539	305.539
13 Klantenpotentieel lokaal	949.229	950.330	950.769	951.668
14 Klantenpotentieel regionaal	115.043	115.687	116.112	116.513
15e Leerlingen VO	558.418	558.418	558.418	558.418
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-38.370	-38.669	-35.372	-35.391
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-50.190	-50.571	-46.257	-46.282
16 Oppervlakte land	210.802	210.802	210.802	210.802
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	138.053	138.053	138.053	138.053
19 Oppervlakte binnenwater	6.650	6.650	6.650	6.650
1e OZB waarde niet-woningen	158.810	158.810	158.810	158.810

2 Inwoners	4.231.938	4.234.805	4.241.657	4.246.360
20 Oppervlakte buitenwater	21.408	21.408	21.408	21.408
21 Oppervlakte bebouwing	86.439	86.439	86.439	86.439
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	404.723	404.723	404.723	404.723
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	299.238	299.238	299.238	299.238
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	24.400	24.400	24.400	24.400
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	30.740	30.740	30.740	30.740
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv sep.circ. 2016)	704.368	704.596	705.052	705.851
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv sep.circ. 2016) * bodemfactor woonkernen	627.409	627.612	628.018	628.729
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	50.758	50.758	50.758	50.758
31a ISV (a) stadsvernieuwing	4.444	4.444	4.444	4.444
31b ISV (b) herstructurering	1.629	1.629	1.629	1.629
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.065.348	1.064.953	1.066.729	1.069.748
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	33.718	33.718	33.718	33.718
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	83.399	83.424	83.481	83.579
36 Meerkernigheid	18.140	18.140	18.140	18.140
36a Kernen met 500 of meer adressen	60.290	60.318	60.311	60.302
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	29.757	29.757	29.757	29.757
38 Bedrijfsvestigingen	244.989	244.989	244.989	244.989
39 Vast bedrag	249.615	250.071	250.071	250.062
Subtotaal	20.896.460	20.950.404	20.806.712	20.848.188
Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2020	2021	2022	2023
Uitkeringsfactor	1,606	1,607	1,612	1,628
Subtotaal (B x C (=uf))	33.559.715	33.667.299	33.540.420	33.940.850
Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is.				
Maatstaf	2020	2021	2022	2023
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-17.911	-17.911	-17.911	-17.911
Subtotaal	-17.911	-17.911	-17.911	-17.911
Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is.				
Maatstaf	2020	2021	2022	2023
71 Brede impuls combinatiefuncties/ buurtsportcoaches (DU)	61.200	0	0	0
170 Decentralisatie prov.taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	57.885	57.885	57.885	57.885
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	39.392	39.392	39.392	39.392
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	99.061	99.061	99.061	99.061
262 Schulden en armoede (DU)	21.200	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
320 Verhoging taalniveau statushouders (DU)	30.364	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Subtotaal	309.102	196.338	196.338	196.338
Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	2020	2021	2022	2023
260 Participatie (IU)	942.903	938.371	938.816	947.953
261 Voogdij/18+ (IU)	496.892	496.892	496.892	496.892
Subtotaal	1.439.795	1.435.263	1.435.708	1.444.845
Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2020	2021	2022	2023
Vrijval onderuitputting BCF cf 2017	40.000	40.000	40.000	40.000
Maatschappelijke begeleiding statushouders	82.950	82.950	82.950	82.950
Jeugdhulp, extra middelen voortgezet na 2021			277.647	280.403
Subtotaal	122.950	122.950	400.597	403.353
Totaal	28.600.569	28.590.857	28.742.070	29.154.393
Functie 921 Gemeentefonds	27.160.774	27.155.594	27.306.362	27.709.548
Functie 923 Sociaal Domein	1.439.795	1.435.263	1.435.708	1.444.845

Subsidies

Rapportage subsidies 2019

De rapportage over de beschikte subsidies 2019 is onderstaand opgenomen.

1.2 openbare orde en veiligheid		toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Halt	8.091
	Xtra Plus Bemiddeling	7.057
		15.148

3.1 economische ontwikkeling		toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Centrum Management Wassenaar	15.000
		15.000

4.3 onderwijsbeleid en leerlingzaken		toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Schooladviesdienst Wassenaar - onderwijsbegeleiding	323.762
	Stichting Schooladviesdienst Wassenaar - VVE	35.000
		358.762

5.1 sportbeleid en activering		toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	gelden sportnota stelpost	13.000
	Sportvereniging Snel en lenig (jeugdledensubsidie)	2.873
	Tennispark De Oude Eik (jeugdledensubsidie)	3.228
	W.Z.K. Zwemmen (jeugdledensubsidie)	3.191
	Tennisclub Park Marlot (jeugdledensubsidie)	1.467
	R.K.S.V. Blauw-Zwart (jeugdledensubsidie)	5.380
	Sportvereniging De Kieviten (jeugdledensubsidie)	8.168
	Handbalvereniging Olympia 72 (jeugdledensubsidie)	477

Wassenaarse Golfclub Rozenstein	709
Badmintonclub Wassenaar (jeugdledensubsidie)	220
Wassenaarse Volleybal Vereniging	269
Lawn Tennisclub Oud Wassenaar (jeugdledensubsidie)	3.118
Scouting Willibrord	11.962
Van Woessikgroep Wassenaar	12.332
Scoutinggroep Van Wassenaar Van Obdam	7.331
Wassenaarse Reddingsbrigade	17.221
WZK Onderwatersport	6.150
WZK Zwemmen subsidie 2018	106.481
Stichting Schooladviesdienst Wassenaar -Talentum	193.200
	396.777

5.3	cultuurpresentatie, productie en participatie	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Historisch Centrum Wassenaar	724
	Toneelvereniging Mimicri	9.647
	Accordeonvereniging D.V.S. Wassenaar	1.929
	Ars et Studium	2.218
	Fotowerkgroep Silhouet	482
	Het Wassenaarse Kamerkoor	2.508
	International Chamber Music Festival Wassenaar	1.929
	Muziekvereniging Excelsior	4.824
	Stichting Alive	965
	Stichting Archipel	965
	stichting Jazz Sociëteit Wassenaar	1.447
	Stichting Poëzieroute Wassenaar	1.447
	Stichting The English Theatre	2.411
	Stichting Beheer Warenar	59.670
	Wassenaar Vocaliter	2.508
	Van Wassenaar Orkest	2.315
	Stichting Klassieke Concerten	2.000
	BplusC	77.632
		175.624

5.5	cultureel erfgoed	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	St. Open Monumentendag subsidie 2018	2.247
		2.247

5.6	media	
	Omschrijving	
	Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar	518.746
	Omroep Midvliet	13.667
		532.413

6.1	samenkracht en burgerparticipatie	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Vrijwilligerscentrale Wassenaar (soc. Activering)	26.046
	Adviesraad Sociaal Domein	10.000
	MEE Zuid-Holland Noord - Integrale Vroeghulp en cjb	126.223
	Kwadraad -18 min	74.902
	SMOW - uitbrengen seniorenkrant	2.486
	Stichting Sociaal Kontakt Wassenaar	1.157
	Stichting Wassenaarse Ouderen in Beweging	17.955
	Wassenaarse Senioren Bond	965
	Stichting Zorg- en Kinderboerderij Wassenaar	20.258
	SPOT – Pluspunt Wassenaar	32.972
	SPOT – Ontmoetingspunt Wassenaar	50.645
	Stichting Terminale zorg door vrijwilligers	2.411
	Stichting Vrijwilligerscentrale Wassenaar	82.961
	SMOW - mantelzorgondersteuning en sociale alarmering	143.105
	Jeugd- en jongerenwerk	290.000
	SMOW vakantiekampen	2.510
	Vrijwilligerscentrale - Wassenaar Doet	34.315
	Adelbert College	291
	FWO	4.000
	Stichting YMCA Wassenaar	2.846
		926.050

6.5	begeleide participatie	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting vluchtelingenwerk Wassenaar	14.550
	Stichting voor Inclusie en discriminatiebestrijding (iDb)	9.480
		24.030

7.1	volksgezondheid	toegekende subsidie 2019
	Omschrijving	
	Stichting Hart Veilig Wassenaar	4.475
	Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West (aanvullend)	in totaal
	Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West (basis)	736.479
	Jeugdgezondheidszorg incidenteel extra inzet JGZ arts	3.564
	SMOW - kernactiviteiten	265.178
	SMOW- alzheimer cafe	in totaal
	Hospice Wassenaar	13.544
	Het Nederlandse Rode Kruis - Afdeling Wassenaar	4.475
	Slachtofferhulp Nederland regio Midden West	6.500
	De Zonnebloem	1.157
	Parnassia Preventie	4.795
	Kwadraad -18 plus	279.882
	Schooladviesdienst Wassenaar - CJG	55.678
	Reakt (Parnassia Vriendendienst)	8.156
	Stichting Vitalis	3.192
	Xtra plus - Jeugd Interventie Team (JIT)	44.280
		1.431.355

In totaal is er € 3.893.566 beschikbaar aan subsidies voor 2019. In de bijlage van de begroting vorig jaar is aangegeven dat een budget beschikbaar was van € 3.766.589. Bij het vaststellen van de begroting (amendement 030), de Najaarsnota 2018 en Voorjaarsnota 2019 zijn deelbudgetten m.b.t. subsidies tussentijds bijgesteld. De Rijksbijdragen voor onderwijsachterstanden en het rijksvaccinatieprogramma zorgen mede voor dekking van deze subsidies. Bovenstaande uitgaven op subsidies zijn daarmee binnen de (bijgestelde) taakveldbudgetten gerealiseerd.

Genoemd bedrag aan subsidiebudget 2019 is inclusief de incidentele subsidies, waarvoor € 29.100 beschikbaar is in 2019. De incidentele subsidies kunnen gedurende het hele jaar worden aangevraagd. Er resteert nog een deel van dit budget voor lopende aanvragen.

0.1. incidentele subsidies		toegekende subsidie eerste helft 2019
	Omschrijving	
	Stichting mini Opera Wassenaar (incidenteel 2019)	2.000
	Stichting Crazy Initiatives (incidenteel 2019)	-
	Schooladviesdienst (incidenteel 2019)	1.667
	Schooladviesdienst (incidenteel 2019)	3.333
	Energyparty	1.000
	St Fairtrade gemeente Nederland (incidenteel 2019)	2.000
	Schaakvereniging Wassenaar (incidenteel 2019)	510
	De eerste Wassenaarse Zonne-energiecoöperatie (incidenteel 2019)	2.400
	P.L.Th. Knijnenburg (incidenteel 2019)	2.200
	Vox Clara (incidenteel 2019)	500
	FWO (incidenteel 2019)	550

Subsidies 2020

In 2020 worden de subsidies nog verleend overeenkomstig het vastgestelde subsidiebeleid 2017-2020. Voor het verlenen van subsidies zijn de onderstaande bedragen voorzien binnen de begroting.

Kostenplaatsen - Programma / taakveld 2020		Huidige jaar 2020
Programma Omschrijving	Taakveld Omschrijving	Actuele begroting 2020
P0 Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur (incidentele subsidies)	29.100
P1 Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	15.148
P3 Economie	3.1 Economische ontwikkeling	15.000
P4 Onderwijs	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	341.245
P5 Sport, cultuur en recreatie	5.1 Sportbeleid en activering	396.252
P5 Sport, cultuur en recreatie	5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en-participatie	140.291
P5 Sport, cultuur en recreatie	5.5 Cultureel erfgoed	2.247
P5 Sport, cultuur en recreatie	5.6 Media	530.344
P6 Sociaal Domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	859.446
P6 Sociaal Domein	6.5 Begeleide participatie	24.353
P7 Volksgezondheid en milieu	7.1 Volksgezondheid	1.399.745
		3.753.171

Nieuw beleid subsidies 2021-2024

Aan nieuw subsidiebeleid zal eind 2019 en in de eerste helft van 2020 worden gewerkt. Het nieuwe beleid zal voor 1 juli 2020 vastgesteld moeten worden om de aanvragen voor 2021 in behandeling te kunnen nemen.

Bij het opstellen van nieuw subsidiebeleid zullen een aantal aspecten tegen het licht gehouden moeten worden en bezien of en op welke wijze deze in het subsidiebeleid worden opgenomen. Er is daarom een sterke relatie bij het opstellen van het nieuwe subsidiebeleid met andere beleidsvelden en ontwikkelingen, zoals de Wet Markt en Overheid (kostendekkende huren) en het evenementenbeleid. Ook vraagt historisch (scheef) gegroeide subsidiëring aandacht bij het opstellen van nieuw beleid en zal overwogen moeten worden of en op welke wijze maatschappelijke (gewenste) ontwikkelingen verwerkt worden in het nieuwe beleid.

Overzicht baten en lasten per taakveld

Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	-2.052.205	-2.052.205
0.2 Burgerzaken	388.477	-799.244	-410.767
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	96.889	-549.853	-452.964
0.4 Overhead	52.141	-9.261.806	-9.209.665
0.5 Treasury	782.000	-29.672	752.328
0.61 OZB Woningen	7.359.931	-259.957	7.099.974
0.62 OZB Niet-Woningen	2.720.431	-60.483	2.659.948
0.64 Belastingen overig	2.210.707	-104.045	2.106.662
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	28.599.946	0	28.599.946
0.8 Overige baten en lasten	0	-239.482	-239.482
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	42.210.522	-13.356.747	28.853.775
Programma:P1 Veiligheid	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	-2.122.731	-2.122.731
1.2 Openbare orde en veiligheid	66.218	-809.482	-743.264
Saldo van baten en lasten programma	66.218	-2.932.213	-2.865.995
Programma:P2 Verkeer en vervoer	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	198.164	-3.533.575	-3.335.411
2.2 Parkeren	137.554	-235.608	-98.054
2.3 Recreatieve havens	26.536	-4.000	22.536
2.5 Openbaar vervoer	0	-10.737	-10.737
Saldo van baten en lasten programma	362.254	-3.783.920	-3.421.666
Programma:P3 Economie	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	0	-390.989	-390.989
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	105.282	-95.991	9.291
3.4 Economische promotie	1.157.927	-120.539	1.037.388
Saldo van baten en lasten programma	1.263.209	-607.519	655.690
Programma:P4 Onderwijs	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	-32.023	-32.023
4.2 Onderwijshuisvesting	0	-789.958	-789.958
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	273.431	-1.452.780	-1.179.349
Saldo van baten en lasten programma	273.431	-2.274.761	-2.001.330

Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	10.296	-536.951	-526.655
5.2 Sportaccommodaties	165.294	-1.155.437	-990.143
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	38.208	-353.799	-315.591
5.4 Musea	0	-11.576	-11.576
5.5 Cultureel erfgoed	9.050	-239.286	-230.236
5.6 Media	134.325	-640.911	-506.586
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	148.683	-3.604.300	-3.455.617
Saldo van baten en lasten programma	505.856	-6.542.260	-6.036.404
Programma:P6 Sociaal Domein	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	60.155	-1.452.132	-1.391.977
6.2 Wijkteams	0	-529.334	-529.334
6.3 Inkomensregelingen	6.065.179	-8.106.808	-2.041.629
6.4 Begeleide participatie	0	-1.018.107	-1.018.107
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-1.295.328	-1.295.328
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-886.978	-886.978
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	236.500	-2.688.032	-2.451.532
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	-3.380.132	-3.380.132
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-125.816	-125.816
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-1.268.345	-1.268.345
Saldo van baten en lasten programma	6.361.834	-20.751.012	-14.389.178
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	0	-1.784.896	-1.784.896
7.2 Riolering	2.674.586	-1.859.024	815.562
7.3 Afval	4.446.338	-3.491.321	955.017
7.4 Milieubeheer	0	-638.513	-638.513
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	56.682	-135.727	-79.045
Saldo van baten en lasten programma	7.177.606	-7.909.481	-731.875
Programma:P8 Wonen en bouwen	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-999.248	-999.248
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	0	-16.368	-16.368
8.3 Wonen en bouwen	1.281.545	-1.182.267	99.278
Saldo van baten en lasten programma	1.281.545	-2.197.883	-916.338

Reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
P0 Bestuur en ondersteuning	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	0	0	0
P3 Economie	210.000	0	210.000
P4 Onderwijs	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	126.000	0	126.000
P6 Sociaal Domein	462.228	0	462.228
P7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	472.000	0	472.000
Mutaties reserves	1.270.228	0	1.270.228
Resultaat	Baten	Lasten	Saldo
Geraamde resultaat	60.772.703	-60.355.796	416.907

Incidentele baten en lasten

OMSCHRIJVING bedragen x € 1.000	LASTEN				BATEN			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
1. Veiligheid								
Bijdrage VRH FLO	-21							
2. Verkeer en vervoer								
Geen dotatie VZ VRI	110	110	110					
3. Economie								
Bedrijven Investerings Zone	-75	-46			75	46		
Beeldkwaliteit winkelhaak	-150							
Bijdrage Kust en Stad	-60	-60						
4. Onderwijs								
Bestrijding onderwijsachterstanden	-89	-89	-89		89	89	89	
5. Sport, cultuur en recreatie								
Onderhoud groene rijksmonumenten	-33				33			
Groene zone Valkenburg	-95	-95						
Nationaal park Hollandse Duinen	-15	-15	-15					
Onderhoud sportaccommodaties	-40							
Laanstructuur Konijnenlaan	-110							
Energiekosten Schulpwei	-16	-16						
Ontdek Prins Frederiks Parkenroute	-10							
6. Sociaal domein								
Innovatiebudget Sociaal Domein	-50	-50	-50					
Preventieve begeleiding statushouders	-75	-75						
Beschermd wonen	-50	-50						
Actieplan jeugd	-287	-287	-287					
Taalniveau statushouders	-30							
7. Volksgezondheid en milieu								
Communicatie bronscheiding	-25				25			
8. Wonen en bouwen								
Woonvisieontwikkeling	-40							
Invoering Omgevingswet	-472							
Incidenteel beheerplan Vastgoed 2017-2020	-102							
Totaal incidenteel	-1.736	-673	-331	0	222	135	89	0
Mutaties reserves								
Dekking Reserve Grote Projecten					276	126	15	
Dekking Reserve Sociaal Domein					462	462	337	
Dekking Reserve Vergroten concurrentiekracht					60	60		
Dekking Reserve Invoering omgevingswet					472			
Totaal incidenteel	-1.736	-673	-331	0	1.492	783	441	0
Saldo incidentele baten en lasten	-244					110	110	

Investerings

Investeringsoverzicht begroting 2020-2023 Wassenaar						
Nr.	Onderwerp	Omschrijving	Investeringsbedragen per jaar			
			2020	2021	2022	2023
1	Verkeer	Bruggen	50.000			85.000
2	Verkeer	Verkeerslichtinstallaties	105.000			
3	Verkeer	Wegen		1.390.000	755.000	2.650.000
4	Water	Water	75.000	50.000	10.000	30.000
5	IHP	Renovatie Kievietschool		970.000		
6	IHP	Nieuwbouw en uitbreiding Kievietschool		2.180.000		
7	IHP	Uitbreiding Herenwegschool			520.000	
8	Sportaccommodaties	Gymzaal Burmanlaan	1.586.000			
9	Sportaccommodaties	Sporthal		7.411.000		
10	Verkeer	Wassenaarse Slag revitalisering	50.000			
11	Gebouwen	WRB strandpost	540.000			
12	Gebouwen	Veiligheidsmaatregelen molen	300.000			
13	Economische zaken	Beeldkwaliteit Winkelhaak	350.000			
14	Verkeer	Verbeteren fietsveiligheid Starrenburglaan	100.000			
15	Water	Herstel kades Havenkanaal	2.000.000			
16	Tractie	Vervanging auto's	646.400	209.000	489.600	54.500
17	Gebouwen	Gemeentekantoor	1.000.000	700.000		
		Totaal	6.802.400	12.910.000	1.774.600	2.819.500

Voor 2020 en verder zijn alleen investeringen opgenomen die zijn vastgesteld met de beheerplannen OGB en met investeringsprogramma uit de kadernota 2020. De lasten daarvan zijn al in de meerjarenbegroting voorzien.

Met het vaststellen van de programmabegroting stelt de gemeenteraad op grond van de BBV en artikel 4 lid 2 van de financiële verordening € 6.802.400 aan kredieten beschikbaar. Het is volgens de financiële verordening aan de raad om te bepalen van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie wil ontvangen.